

luce vigilo. Et quia dñs sic diebo et noctibus tunc
p̄cipue laborauit. ideo tota illa septimana per
nos dicitur. q̄ p̄ totam illā laborauit recrean
do. sicut p̄ primā mūdi ebdomadā opatus ē cre
ando. Et q̄ una septimana cūcta creauit. mul
to labore hac septimana hominē refecit. **Unde**
Beda. Que verbis p̄cipit dñs: suis confirmat
exēplis. Nā qui nos añ repētū iudicij vniuer
salis aduentū. añ incertū singulorū n̄m exitū
delictis simul et curis huius vite neglectis. ad
vigilādū hortat et orandū. et ip̄e impēdente sue
tpe passionis. doctrine. vigilisq; et p̄ci v̄ instat
p̄ter et exemplo. insinuās hoc esse digne deo vi
gilare. dicto vel facto primis quibusq; v̄a veri
tatis ostēdere. et eos p̄ quib; passurus erat. vel
verbo ad fidē puocans. v̄l p̄i oīone p̄mendās.
Et nos q̄ cum inter p̄spera sobrie et iuste et pie
cōuersamur. inter aduersa dñi nunq̄ de diuine
miscōie celsitudine desamur. diebo p̄fecto cun
ctis in tēplo docemus. et fidelib; opis boni for
mā p̄bemus. noctibus dñi in mōte oliueti mora
mur. q̄ in tenebris angustiarū gaudij spūalis
cōsolatione respiramus. iuxta eū qui dī. it. ego
sūt sicut oliua fructifera in domo dñi. speraui
in miscōia dei mei. i. sicut is qui miscōie fructus
quib; voluit impēdit: ei a dño miserentū esse n̄
ambigo. Et ad nos q̄ audientes oīia populus
manicat. cū vel discussis opib; tenebrarū. vel
euctis dei grā nebulis p̄surat. sicut in die bo
nestē ambulātes. nō in p̄messatōnib; et ebrieta
tibus nos filij lucis imitant. **Dec Beda. Oratio.**

Deus omnipotēs. presta mibi paup̄i tibi
terelicto. ut duo minuta. i. corp⁹ et aīaz
que de te habeo. tibi cū deuotione offe
ram. ut utroq; tibi frui et placere valeā. Mise
rere supplici tuo. q̄ nō sum sicut inumeri serui
tuo iusticie merito gl̄iosi. velub etiā multi post
flagitia penitēdo tibi facti d̄uotī. **O deus p̄piti⁹**
esto mibi p̄fiori. et respice me oculis miscōie.
quib; publicanū respexisti. ut per verā cordis.
oris. et opis humilitatē. corā te merear iustifi
cari. et cum hominib; exaltari. **Amen.**

De maledictione ficulnee. et grano frumenti.
Capitulum. XXXI.

Equēti autē die. scilicet
feria secunda. itē p̄ mane et dilucu
lo exiens ihs a bethania et rediens
in bērlm. esurit fm̄ suspitōnem dī
scipulorū. eo q̄ ad arborē accessit. **Abi nota mo**
rem studiosi opatoris. dum b̄r mane reuertisse
in ciuitatem ut p̄dicaret. et ut aliq̄s deo patri
acquireret. **Esurit autē nō quasi homo indigēs**
cibū corpalem. s̄ q̄ deus misericors humanaz
salutē. **Et ista esuries naturalis non fuit.** q̄ in
fero p̄cedenti p̄mebat. nec adhuc hora p̄medē
bi erat: sed sicut maledictō arboris de q̄ subdiē
figurabat maledictōem infructuosi. sic ista esu
ries significabat desiderij xpi de salute ppli. **Et**
iō adhuc mane esurit q̄ iusticiā esurit. **Et vidēs**
arborē fici inter bēthage et montē oliueti se
cus viā. accessit ad eā. et nullū in ea fructū nisi

em̄ folia inueniēs. maledixit ei: dicens. nūq̄ ex
te fructus nascat in sempiternū. et statī aruit
Elenit dñs ad ficulneā. nō causa inueniēdi fru
ctus quib; esuriens reficere. sciebat q̄ in mar
cio tps ficuū nō esset: s̄ abiuit p̄pter miraculū.
ut aplos ad fidē p̄firmaret. **Et fm̄ Cris.** Ma
ledixit dñs ficulnee. nō q̄ fructū in illa n̄ inue
nit. cū nō esset tēpus ficuū: sed discipulo p̄ grā
ut p̄sisterent. et ut discerēt q̄ possit etiā iudeos
p̄sequētes siccare. et in momētū exterminare.
Ideo neq; in alia planta. s̄ in oīm būdissima
miraculū hoc fecit. ut et hinc maius appareat
hoc miraculū. **Ad hoc em̄ dñs miraculū fecit.**
ut discipulos in fide solidaret. q̄ (ut ait **Dierio**)
dñs passurus in pplis. et baiulaturus scādaluz
crucis: voluit discipulorū animos signi antici
patōne firmare. **Qd̄ etiā in signum synagoge**
maledicte et arefacte ihs fecit. in q̄ fructus iu
sticie nō inuenit. **Arbor em̄ fici est synagoga.**
p̄pter multitudinē granorū sub vno cortice. i.
boīm sub vna lege. et vna p̄pter vniformitatem
ritus. q̄ secus viā erat. q̄ legē habebat: s̄ non
in via. q̄ nō credebatur in xpm qui ē via ad quā
venit p̄ p̄ntiam corpalem et p̄ doctrinā spūalem
Et nihil inuenit in ea. licet multū quesierit. ex
emplis doctrinis. signis et miraculis. nisi folia
id ē verba legis et traditōnes phariseorū absq;
vllis fructib; **Sancti em̄ hnt et folia verborū.**
et flores morū. et fructus opm̄. **Per talē etiam**
arborē virentē folijs et carentē fructib;. possūt
intelligi ypocrite. et simulati. exītes extra viā
iusticie. et nō in via positi p̄ simulatōem v̄cutū.
folijs circumdati: s̄ a fructu iusticie alieni. q̄
exteriorē appēntiaz s̄ctitatis hntes. interioris
sunt vacui ab opib; veritatis. et infructuosi. et
ideo a dño maledicti: sūt aridi et hūore deuor
tōnis p̄uati. **Et fm̄ Cris.** Folia veritatis sūt sp̄s
tīmoto s̄ctitatis in hoīe. aut sine fructu v̄ba
religiosa. **Quicūq; ē religiosus. i. arbor rōnabi**
bilis: p̄fiteē se esse dei. et iusticiā nō opatur: ē
arbor tīmoto folia hns sine fructu. **Sec⁹ viā**
autē est iuxta mundū. mūdus em̄ viā est p̄mu
nis. p̄ quā omnes transeūt qui nascūtur. **Qui**
cūq; ē homo fidelis. i. arbor rōnabilis. iuxta
mundū vixerit: nunq̄ p̄t in se iusticie fructus
tenere. **Transeūtes em̄ et retrāseūtes demōes**
vel mīstri ip̄orū per viā. i. vagantes p̄ mundū
istū: excutiūt eos. **Sicut ē difficile ē arborem**
iuxta viā positā fruct⁹ suos vsq; ad maturitatē
suare. sic difficile ē vīp̄ fidelem iuxta istū mun
dū viuētē. in ramis. i. in actib; suis iusticiā
immaculatā vsq; ad finē seruare. **Si vis ē fru**
ctus iusticie ad finē tenere. recede de viā. et plā
tare in loco secreto. ut nec mūdus tecū aliquid
hēat p̄mune. nec tu cū mūdo **Dec Cris.** **Cū**
itaq; esuriens dñs ficus q̄siuit aliquid aliud se
querere significauit. non em̄ ficus s̄ fide. neq;
fructus arboris: sed fruct⁹ opis q̄siuit. **Ex hoc**
ergo (fm̄ Bedam) patet. q̄ sicut dñs multa di
xit in pabolis. ita et fecit. **Cur em̄ in ficu fructū**
quereret cuius tps nōdūz esset. quilibet homo

et de principe mundi

sciret. et ob id eā eterne sterilitatis maledictio-
ne dāpnaret. qz plebem quā docebat verbo ter-
ruit factu. ne quis bñs folia. i. oba iusticie sine
fructu opm. mereatur excibi ⁊ in ignem pñci.
¶ **¶** Naqueq; em̃ arbor nō de floribz nō de folijs.
sed de fructu suo pgnoscat. Sic unusquisq; ho-
mo non de estimatōne fame vel s̃monis pom-
pa. sed de suaz testimonio pbat actionuz. **¶** Dec
aut̃ maledictō ficus maxime nobis timēda est.
qz folia. i. verba nō vertimus in opa. **¶** Jam em̃
securis ab radicē posita est. Et ingressus ih̃s in
ciuitatē. venit i templū fm suā psuetudinē. qz
semp locū dei visitare psuevit. et pñ exhibere
honorē. Erāt at̃ gentiles quidā ex his q̃ ascen-
derāt in hirlm. ut adorarēt in die festo. qz tēplū
p sui sc̃itate in reuerētia a gentilibz in circui-
tu iudeoz erat. et eius famositas ñ tm̃ latinos
et iudeos: s̃ etia gētiles trahēbat. ut de eunu-
cho cābacis regine patebat. **¶** Isti g̃ qui xp̃i mi-
racula audierant. iō eū uidere et eius doctrinā
audire volebāt. Et accesserūt ad philippū. qz vi-
debāt eum piū et māsuetū. et se nō reputabāt
bignos ut venirēt p seip̃os. et rogabāt eū: dicē-
tes. Dñe volumus ih̃m et saluatorē oīm vidē.
Et pgruēter ad philippū accesserūt pus. qz ip̃e
pus p̃bicauit gentibz. s. samaritanis. **¶** In his gē-
tilibz pfigurabat puerio gentiū per p̃bica-
tio- nem ap̃loz in pximo secutura. ⁊ q̃ gētes m̃i-
sterio eoz ad fidē puerse desiderēt ih̃m glifica-
tū in patria. **¶** Venit philippus et dixit andree. qz
andreas p̃mus xp̃i erat discipulus. ⁊ magis fa-
miliaris dño q̃ philippus. et etia qz philippus
p andrea puerus fuerat. et iō de psilio ⁊ auxi-
lio eius circa hoc agere volebat. **¶** In q̃ dāc no-
bis exēplū. om̃ia faciēdi de psilio maioz. **¶** An-
dreas rur̃s et philippus dixerunt ambo simul
hoc dño ih̃u tanq̃ sup̃iori. **¶** **M**istice philippus
qui os lāpabis bñ: signat veritatē. andreas at̃
virilis. que duo intellectū et affectū xp̃o addu-
cunt in puerione animaz. **¶** **I**hs t̃o audiens
deuotōnem gentiliū. qui iam erant dispositi ad
credendū. vidensq; eos properare ad fidē. et in-
telligens in eis quodāmodo inchoari gentium
puersionē. p̃nuntiauit sue passionis t̃ps imine-
re. post quā passionē imēdiate gētes erāt reci-
piēde: dicēs. **¶** Venit hora ut clarificet fili⁹ hoīs.
Quasi diceret. iudei nolūt credere. q̃s primum
volui lucrificare. plenitudo gentiū creditura ē
qz veniūt gētes ad credendū. quibz fili⁹ est cla-
rificābus. **¶** In passione quippe sua fuit fili⁹ cla-
rificatus. p signa oñsa. fuit etiā clarificatus in
sua resurrectione ⁊ ascēsiōne. **¶** Itemq; in gentiū
puersione. qz deitātē eius p̃stetur ubiq; **¶** **A**erū
tm̃ p pgruū ostendit exemplū. q̃ mors eius be-
beat puenire puerionē gentiliū: dicens. **¶** Nisi
granū frumenti cadens in terrā mortuū fuerit
ip̃m solū manet. qz nō facit fructus multipli-
catōnem nisi p sui corruptōnem. i. nisi ego mo-
riar: fructus puerionis gentiū nō sequet. **¶** Si
aut̃ mortuū fuerit multū fructum affert. i. me
mortuo per humanitatē: multiplicabit fides

Secūde partis. Capitu. xxi.

per gentium puerſionē. ac ſi expreſſe dixiſſet. **I**ſti gentiles qui mō volūt venire ad me p preſentiā corpalem. poſt mortē meā veniēt ad me p fidem. **I**pſe em̄ erat granū iaciendū in corpe terre p paſſionis hūilitatez. vñ meſſis copioſa debeat exurgere. **P**aſſio quippe xp̄i multū attulit fructū. ſ. fructū remiſſionis pcc̄ op. fructuz puerſionis gentiū. fructū glorie regni celozū. **E**t qz xp̄c ſe ppauit grano frumētī. mos ē eccleſie de hoc grano. ſ. tritico tñ ꝑſic̄ corꝑis xp̄i.

Moralit̄ homo in terra cabit. qñ p hūilitatē ſe deꝑmit: ſz eā n̄ cooꝑit. qñ vult hūilitatē ma- niſeſtari. et nō occultari. et talis hūilitas non fructificat. ſz qñ talis hūilis vult q hūilitas la- teat tūc fructificat. **A**b hoc em̄ q granuz fru- mētī fructificet nō ſufficit q in terraz cabit. ſz op̄et q agricola ip̄m cooꝑiat. **P**reſcit etiam xp̄c ſuā paſſionē et eius fructū. vt vidētes mor- rientē nō ideo pbant fidē. et ex paſſione nō ter- reātur. ſz magis imitē. qm̄ op̄et nos imi- tari eū. qui reliquit nobis exempla vt ſeq̄mur ip̄m. **U**n̄ p̄nter diſcipulos et om̄es exhortat̄ ab paſſionis ſue ſectanda veſtigia: dicēs. **Q**ui amat aīam. i. vitā ſuā. ſ. in hoc mūdo q ad bo- na mūdāna. et carnis deſideria volēdo. ſibi h̄i modi delectabilia vt mūdo viuāt et nō deo. vel eā cū neceſſe eſt p deo nō ponēdo: ꝑtet eam. ſ. in vitā eēna q q̄tū ad bona eēna poſſidenda. **E**t p ꝑriū. qui obit aīam ſuā. i. vitam in hoc mūdo: tenegādo ſibi bona p̄ntia. q ſuſtinēdo mala. vel etiā cū neceſſe ē. ponēdo p deo. in vitā eternaz cuſtobit eā. i. viuet eternalit̄ cū eo. **U**bi **Aug.** Si male amaueris tūc obisti. ſi bñ oderis tunc amaſti. **F**elices qui obert̄ cuſtodiēdo. ne pbāt amādo. **E**t q debeamus ip̄m imitari in paſ- ſione oñdit p ratōnem. inducens exempluz de ſe. vt ſicut ipſe fecit. ita et nos (ſi opus fuerit) faciāmus. q dicēs. Si quis mihi miſtrat. hoc ē noīe q affectu querit eē meus miſter: me ſequa- tur. i. me imitē. ſequi em̄ imitari ē. **Q**uaſi bi- ceret. rōnabile ē q miſter ſequat̄ dñm. ſi quis me nō ſequit̄: nō mihi miſtrat. qz (ſm̄ **Criſo**) op̄et em̄ q miniſtrat. ſequi euz cui miniſtrat. **O**portet ḡ diſcipulos xp̄i qui ei miſtrant. ſequi xp̄m p mortē ſi optuerit. q p bona opa imitā- do ip̄m. **I**lli quippe xp̄o miſtrāt. qui nō ſua ſz q ihu xp̄i querunt. q q̄cunqz bona ſiue in tp̄alibz ſiue in ſp̄ualibz ꝑpter deū faciūt. **M**iſtrant autē xp̄o ep̄i q clerici. i. quantū eius ſacr̄a fidelibz bi- ſp̄ſant. **U**n̄ **ap̄ls.** Sic nos eſtinet bō vt mini- ſtros xp̄i et diſpenſatores miſterioꝝ dei. **I**tem q̄libet fideles in q̄cunqz ordine ꝑſtituti. q man- data ſuant xp̄i. **U**nde **Ap̄ls.** In om̄ibz exhibe- amus nos ſicut dei miſtros. **M**iniſtrat em̄ xp̄o vnusquiſqz monēdo. docendo. corripiēdo. benī- uolentiā. elemoſinā. et cetera miſeric̄ie opa im- penēdo. **E**t ſubiūgit huius ſeq̄le brauiū ſeu ꝑmiuz. quia ſi q̄s xp̄o digne miſtrauerit q ip̄m ſecutus fuerit: erit ubi xp̄c ē. **E**t certe magnū ē ꝑmiū eſſe cū xp̄o. ſine q nūſqz ē bene. q cū quo nūſqz eſt male. **E**t deinde maniſeſtius hoc dicit

De maledictione ficulnee

Nā qui mīstrauerit xpo mābātis suis obebiēdo
ipm seqndo. ⁊ vestigia eius imitādo: hic honora
bit a pte celesti. s. ut sit cū filio ei: nō eq̄lis diuī
nitati. s. cōsociatus eternitati. **Et** certē magn⁹
honor ē. q. homo miser efficiat bñus: exhereda
tus heres dei. coheres aut xpi. **Beatus** ille quez
deus honorificabit. ille em̄ ditabit illis bonis. q.
nec oculus vidit nec auris audiuit nec ī cor ho
mīs ascenderūt. q. pparauit deus diligentib⁹ se.
Donor em̄ dat hominī ab alijs hominib⁹ in vi
ta pñti in testimoniū v̄tutis: sed honor datur ho
mīb⁹ a deo in gloria celesti: in pñiū virtutis. **O**
deus me⁹ misericordia mea auctor ⁊ dator om
niū v̄tutū. da nobis nūc in eis exercitiū p̄tinuū.
⁊ tandē pro eis pñiū sempiternū. **Et** q. disci
pulos hortatus fuerat ad tolerantiā mortis exē
plo sui quē seqndum proposuit: p̄seqnter cōfor
tat eos ut nō turbentur et retrahantur propter
infirmatē nature: quia recta ratio (nō obstāte
turbatōne aīme secūdbū passiones p̄tis sēsitue)
dīr igit eā in bonas ⁊ virtuosas opatōes. ut velit
fortis sustinere mortē ⁊ q̄cūq. 3ia propter deū
⁊ bonū v̄tutis. **Sic** em̄ in xpo fuit. q. nō obstāte
turbatōne sensualitatis. passus ē qd̄ recta ratio
suadebat. **Uñ** ait. **Nūc** aīma mea sensualis tur
bata ē. id ē affecta ē q̄tum ab sensitua. passio
nib⁹ timoris ⁊ tristitie ac naturali horrore. q. tñ
est de volūtate. **Anima** em̄ hic accipit p̄ sensua
litate. id ē p̄ appetitu sensituo. in quo sūt passio
nes nō aut rōne. **Ach** dicat. **Nō** vos turbet vel
retrahat sensualitatis turbatio a recta ⁊ debita
opatōe. q. etiā aīma mea turbata ē imminente
passione: ⁊ tñ hoc nō obstāte. mori eligo obedi
ens p̄i pro vrā salute. **Onia** ei hortatus fuerat
alios imitari mortē suā: ne forte aliq̄s ei diceret
secure potes mortē subire. quia nihil mali sen
tis: iteo 3iuz voluit ostendere per talem turbatōz
⁊ per p̄seqns nō esse recedēdū ab eius imitatōe.
propter naturālē horrore. **Nā** si nullā passionē
sensisset in aīma. nō fuisset sufficiens exemplū ho
minib⁹ ad mortē sustinēdā. **Quis** modū autem
passiones aliter fuerūt in xpo. ⁊ aliter sūt ī no
bis. **In** nob̄ em̄ sūt ex necessitate inquātū q̄si ab
extrinseco cōmouemur ⁊ afficimur: in xpo nō
fuerūt ex necessitate sed ex impio rōnis. ad ostē
dendū hūane nature veritatē. ⁊ ad bāduz nobis
exemplū nō recusandū mortē. ⁊ ad merendū no
strā redēptōnem: cū in eo nulla passio fuerit. ni
si quā ipse volūtarie concitauit. **Nā** intātū in
feriores vires erant subdite rōni in xpo. q. nihil
aliud agē ⁊ pati poterant. nisi qd̄ ratio volebat.
q. permisit agere anime ⁊ virib⁹ inferiorib⁹ que
xp̄a erāt. **Sic** ḡ turbata ē aīa xpi. q. nec sup̄ ra
tōnē nec 3. sed scdm̄ rationis ordinē turbatō in
ea fuerit. **Deinde** volēs ostendere q. nō venit vo
luntatē infirme carnis sed volūtate p̄tis facere
ait. **Et** quid dicā in hac ⁊ de hac turbatōe. **Non**
dicit quid faciā. quia sciebat quid factur⁹. s. 3.
docet quid dicere. ⁊ q. fugere. ⁊ quē inuocare. et
in quez sperare debeamus. s. in p̄tem qui saluat
solus **Quasi** diceret. **Nō** habeo quid dicā ereptō

et de grano frumenti

nem q̄rens. sed scio quid agaz. quia passurus sū
Uñ non recedā a cepto p̄posito p̄pter timorē pi
culor⁹: sed ex ratōe sensualitatē superās volūta
tem meā volūtati diuine cōformabo. **In** q. bat
exemplū nobis ut similiter faciamus. **Et** hoc ē
quod dicit: **Et** o tu pater saluifica ⁊ saluum fac
me ex hac hora passionis. **Nō** dicit in hac hora
in q. pater cum mortī exposuit. sed ex hac hora
q. inde eū glorificauit. **Propterea** em̄ volunta
rie veni in hac horā passionis ⁊ mortis: propte
rea veni in mūdūz ut patiar. propter p̄tis obe
dientiā ⁊ humani generis salutē. **Quasi** diceret
Saluatōnem q̄ro. sed passionē nō recuso. **Et** tu
pater p̄ hac passionē clarifica nomē tuū. me su
scitando. quod est gloria nomīs tui ⁊ clarifica
tio. **Ubi August.** Docuit te quē inuocas: cuius
voluntatē tue volūtati p̄ponas: hominis infir
mitatem. ut doceat dicere cōtristatū. non quod
ego volo: sed quod tu vis. **Ex** hac aut sup̄porta
tōne turbatōnis in deū. homo triplicem p̄cipit
utilitatē: prima est q. turbatio alleuiat. **Si** em̄
ex eo q. quis amico cōq̄ritur turbatōnem suā
alleuiatōnem recipit. quāto fortius propter cō
passionē mutuam a deo recipiet. **Secūda** est. q.
turbatio meritoria efficitur. **Si** em̄ meritorius
est deo offerre rem tēporalē quā portas in bursa
multo magis si offers id qd̄ geris in aīmo. **Ter
cia** est. q. homo postea notabilē recipit cōsola
tōnez. sicut patet de multis a tribulatione libe
ratis. sicut ⁊ hic. **Nā** statim venit vox de celo p
consolatione. **Uñ** sequitur. **Venit** ḡ vox de celo
a deo patre dicens. **Et** clarificaui ⁊ itēz clarifi
cabo. id est clarum genui ab eterno. scdm̄ diuī
nitatem. ⁊ clarum etiā faciā scdm̄ humanitatē
Uñ scdm̄ hominēz clarificaui in natiuitate. qñ
angeli cecinerunt gloria in excelsis deo. ⁊ magi
adorauerūt. ⁊ in baptismo ⁊ in trāffiguratōne ⁊
in miraculis in vita p̄ eum factis. ⁊ itēz clarifi
cabo p̄ signa tēritatis in passione. in q. triūpha
bit de dyabolo: ⁊ in resurrectione ⁊ in ascensione
⁊ in totius mūdi cōuersione ⁊ maxime ī iudicō.
Et quidā de turba magis rudes stantes ⁊ au
dientes sonūq. vocis nō significatōem p̄cipien
tes. dicebāt tonitruum factū esse. id est aliquis
per modum soni confusi. tamen hoc dicebant fa
ctum propter dominum: alij autem magis per
spicaces articulatōnem vocis intelligentes di
cebant. q. angelus ei locutus sit. **Credebant** em̄
eum esse hominem purum et iteo dicebant an
gelum ei esse locutum. sicut aliquando in scri
ptura dicitur. q. angeli prophetis loquebantur
Sed vox illa fuit paterna et formata a tota tri
nitate. cum eius opera sint indiuisa. **Uñ** ronta
men fuit vox patris. que fuit formata ad repre
sentandum personam eius. **Et** respondit ih̄sus
et dixit. **Non** propter me. scilicet instruendum
qui testimonio vel consolatore vel clarificato
re alio a me non indigeo. hec vox testificans
venit de celo. sed propter vos in instructionem
vestram. qui instructione indigetis et testi
monio. scilicet ut credatis quia ego ex deo suz.

et de principe mūdi

Unde ostendit hanc voce nihil sibi indicasse, quod ante nescisset. s. ignorātibz quibz indica-
ri optebat. et ppter instructōem ppli circūstātis
ut pgnoscent ipm ihm esse xpm. cui de celo ba-
bat testimoniū. Sicut g anima eius nō ppter
eū sed ppter alios volūtariē turbata est. sic ista
vox nō ppter eū s. ppter alios aliqua dispensatō
ne diuinitus facta est. Et qz dixit vox. et cla-
rificabo psequēter modū oñdit clarificatōis:
dicens. Nunc scz in hoc tpe passionis rectū iu-
ditiū est. nō p̄demnatōis. s. discretōis mun-
di. i. p mūdo ptra d̄yabolū. hoc est. nūc p mun-
do a p̄fate tenebrarū liberādo. iudicabit et sepa-
bitur mūdus a p̄fate d̄yabolī et eripit. et hoc
est iuditiū discretōis. quo disceruntur et sepan-
t multi a p̄fate inimici. A tpe quoqz passionis
xpi. discreti sūt fideles credētes ab obstinatis p̄-
fidem. in futuro aut erit iuditiū p̄demnatōis
infidelīū. et p̄matōis credentīū. **U**n exponēdo
subdit effectū iuditiū. Nunc pnceps huius mū-
di. i. amatoz mundi et malozū hoīm qui habi-
tāt in mūdo. s. d̄yabolus. qui ab adā usqz nunc
fuit dñatus et adhuc dñatur in malis mundo
debitis. et d̄r princeps mūdi. n. qz sit dñs substā-
tie mundi: sed hoīm mūdialiter viuentiū. inqñ-
tū se ei subiit p peccatū: eicieatur et repelle-
tur foras a redēptis et liberatis. et p̄fatem ho-
mines post se trahēdi p̄bet hoc iuditiū p xpm et
virtutē passionis ei. p quā apta est ianua glie
a cuius p̄secutōne d̄yabolus nō p̄t impedire et
post se trahere sanctos sicut ante faciebat. **P**er
passionē etiā dñi: data ē homini ōtus resisten-
di d̄yabolo. quia p eam fortiores sumus ad re-
sistendū. nec modo ita facile hoīes seducere vel
adeo temptare p̄t ut prius. nec p̄mittit facere
quantū p̄t et vellet. **T**ustum est em̄ qz sicut p̄n-
ceps mortis p peccatū hominē sibi subiecit ab
mortē. sic qui xpm pcurauit interfici iniuste:
merito et digne eiicit. ne deinceps iustis homi-
nibz p xpm redemptis: pnceps. **P**ermittit tñ
temptare hoīes ad exercitiū et meritū electoz.
Et declarat modum p quem eiicit foras. qz per
mortē crucis et resurrectōnem. **U**n subdit. Et
ego si. i. cum. nō dubitat futu. esse quod venit
implē: exaltatus fuero a terra. s. i. cruce. om̄ia
scz electa et p̄destinata ad salutē ex quibz d̄ya-
bolus eiicitur. traham ad meipm. ut sim caput
et illa membra. spoliando illū. qui decipiēdo in-
iuste dēp̄batus fuerat v̄l om̄ia genera hominū
qz de om̄ibz generibz hominū aliqui sūt tracti.
scz de om̄ibz linguis. de om̄ibz ritibz. de om̄ibz
etatibz. et de om̄ibz gradibz. et sic traxit ad se
om̄ia. quia homo d̄r om̄is creatura. **N**ā amo-
re quo pro nob passus ē: trahit nos ad seipm.
ex amore em̄ ostenso in cruce ad genus hūanū
h̄vīm attractiua mentiū. sicut lapis magnes
attrahit ad se ferrū. **X**pi aut crucifixio ideo di-
citur exaltatio. qz corpus eius fuit exaltatū in
cruce. sicut vexillum in aere ab debellandū ae-
reas p̄fates. et qz se humiliavit usqz ab mortē
crucis. ideo deus exaltauit illum et ipse exalta-

Secūde par. Capitulu. xxxj.

tus. exaltauit suos. **P**er passionē ergo habuit
victoriā de d̄yabolo. **U**nde hocipm om̄ia tra-
here. est principē mūdi huius eiicere. non em̄ ē
puentio xpi ad belial et lucis ad tenebras. **E**t
nota qz xpc noluit mori i aliqua domo. nec sub
tecto. s. in aere voluit exaltari ex cā triplici.
Aer quidem elementū est p̄mune. et p̄t homo
h̄re p̄p̄iam terrā. aquā. vel p̄p̄ium ignē. sed ne-
mo p̄t habere p̄p̄iū aerem. **X**pc ergo voluit in
aere exaltari. **P**rimo ad innuendū. qz sicut aer
ē p̄munis. sic et xpi passio. nā passiones aliorū
sanctoz fuerūt p̄p̄ie. qz quilibet passus ē ppter
se. passio aut xpi p̄munis fuit. angelis qui sūt
rapti. hominibz. qz inde sunt saluati. **S**ecundo
ad innuendū. qz sicut aer est medius inter celū
et terram. sic xpc etiā fuit mediator inter deū
et hominē. qz cum deo puenit rōne nature diui-
ne. cū homine rōne nature hūane. **E**rat autē
quedā discordia inter deū et hoīem. et ideo ve-
nit ihs et se oñdit mediatorem. **T**ertio ut ipm
aerem mūdaret. sanctificauerat em̄ terrā tri-
ginta annis sup eam ambulādo. sanctificauerat
aquā in ipsa se baptizari faciendo. sanctifica-
uerat ignē spiritū sanctū in specie ignis mittē-
do. restabat ut sanctificaret aerē nō sub tecto.
sed in aere moriēdo. **P**luribz etiam de causis
voluit mori morte crucis. **U**na p̄p̄e mortis tur-
pitudine. ut hoīem nec ipsa mortis turpitudine a
p̄fectione iusticie repellat. **I**tem qz hoc genus
mortis p modū exaltatōis pueniebat fructui.
cause. et figure passionis. **F**ructui quidē pue-
niebat. qz p passionē exaltand⁹ erat a p̄e. **C**au-
se autē passionis pueniebat dupl̄. s. ex pte ho-
minū p quoz salute moriebat. ipi em̄ perierāt
qz deiecti et demersi erāt ab terrena. et iō voluit
mori exaltatus. ut nos eleuaret ad celestia. **E**t
ex pte demonū. ut. s. eos qui in aere p̄ncipatus
et p̄fatem exercebāt. ipse eleuatus in aere p̄cul-
caret. **F**igure hō pueniebat. qz dñs serpentē in
deserto fieri p̄cipiebat. qz sicut ille serpens exal-
tatus fuit in palo. ita et dñs in cruce. **C**um aut
dñs tanta et tam magna signa fecisset corā eis. in
miraculis et in doctrina et in reuelatōne secre-
toz cordis. et futuroz p̄tingentiū. p que decla-
rata erat diuinitas eius. nō tñ credebāt in eū. s.
pro maiori pte. et in hoc p̄plete sunt scripture
p̄phaz. eoz obstinatōem et excecātōem p̄dicen-
tiū. **C**onsueuerāt em̄ dicere. qd signū oñbis no-
bis ut credam⁹ tibi. s. ecce cū tāta signa fecissz
nō crederēt ei. **T**erūtñ multi ex principibz. i.
ex legis p̄tis et sacerdotibz crederēt tñc in eū
ppter miracula et impletōem scripturarū. sicut
et nicodemus unus eoz qui als venerat ab ihm
nocte. et gamaliel. et ioseph ab arimathia. et alij
q̄plures. s. ppter phariseos nō p̄fitebant ma-
nifeste: timētes ne de synagoga eiicerent. qz iā
p̄spirauerāt. qz p̄fitebāt ipm esse xpm: de socie-
tate iudeoz expellerētur. quod apud eos valde
ignominiosus erat. **E**iectō em̄ de synagoga re-
putabāt mag⁹. sicut apud nos eiectō p excoīca-
tiōne de ecclesia. **E**ā hō et radix huius defectus.

De duobus filiis quorum unus

seque quare non confitebatur erat superbia et inanis gloria. dilexerunt enim gloriam hominum et honorem mundanum in dignitatibus et laudibus humanis magisque dei gloriam et meritum per dei gloriam sperandum. cui soli debet honor et gloria. Ex hoc enim quod publice confitebatur: amittebatur gloriam hominum. licet ex hoc consequeretur gloriam dei. isti autem magis elegerunt suam gloriam dei: nolentes publice profiteri quod gloria hominum cupientes a mundanis honorari. non attendentes ad dictum apostoli. si hominibus placere christi suus non essem. Isti hodie multos habent sequaces. scilicet per mundi gloriam se et sua prodigaliter exponentes. et papam aut nihil per dei gloriam promerenda facientes. **U**nus eorum fides insufficientis erat. non enim sufficit corde credere ad iusticiam: sed oportet etiam ore profiteri ad salutem. Et in hoc humana gloria est impendenda. et omnis pena patienter toleranda. quia omnis pena que per iusticiam sustinetur: est meritoria. ut cum apostolo quilibet dicat. **M**ibi autem absit gloria. nisi in cruce domini nostri ihesu christi. per quem multi mundus crucifixus est. et ego mundo. **S**ecundum Augustinum. dominus minus crucem suam in frontibus credentium fixit. ubi quodammodo sedes est veredubie. ut de nomine eius fidelis non erubescat. et magis dei gloriam quam hominum diligat. **U**nus ille qui euangelium legit. et etiam illi qui audiunt: signo crucis se signant.

Post hoc autem tandem dominus ihesus qui scrutatur corba hominum: agnoscens furorē illorum et malitiam. quam iam de eo occidendo preceperant. et volens eos punire. non expectavit ut in opus irent. sed abiit recedendo a persecutoribus suis. quia iam non recipiebant eius doctrinam. et abscondit se ab eis: mitigans illorum invidiam et furorē. quia nondum venerat hora passionis sue. **I**n quo nobis exemplum dedit. ut cum de aliquorum malitia nobis constet. etiam antequam patrare ope temptet: fugere debeamus. **A**bscondit se ab eis facie agnitionis sue eis subducendo quod ex cecitate eorum et transitu fidei a iudeis ad gentes significabat. **E**t cum vespere facta esset egrediebatur dominus cum discipulis duodecim de civitate. et rediit in bethaniam. ibi mitis et iustus de regno dei docens. in die contra perversos et malos asperere loquens: eosque per moribus pravis rebarguens et nos cum in hoc imitari erudiens. **O**ratio.

Domine ihesu christe. da mihi ut non solum folia hoc est verba. et estimationem iusticie sed et fructus operum habeam. ne a te unquam maledictionem incurram. Da mihi ut tanquam verus tuus minister pro modulo meo te sequar. ut ubi tu es et ego esse merear. **T**rahe me post te ihesu bone. non trahat dulcedo seculi: sed trahat me suavitas amoris tui. **S**ic tecum in celo iugiter interitio mea sit. mecum in terra continue protectio tua. **A**dhaream tibi inseparabiliter. fuisse tibi preverat. queram te fideliter. inveniā te feliciter. possideam te eternalliter. rex meus et deus meus. **A**men.

De duobus filiis quorum unus in vineam iuit.

alius ire neglexit. Ca. XXXII.

Ecce tunc tunc sabbati hoc est feria tertia itaque mane reuertendo

in vineam iuit

ab civitatem hierusalem transiret. dominus et discipulis eius circa locum ubi ipse maledixit ficulne. viderunt discipuli arborē aridam factam a radicibus. id est a fundamentis. que erant sacerdotes et scribe. ampliusque prima die. et mirati sunt de subvertita arboris ericcatione. **N**ec mirum si continuo aruit quia fimo domini maledictionis. quasi flamma ab radicibus descendit. **E**t cum venisset in templum. id est in atrium templi. ubi conveniebant homines ad orandum et verbum dei audiendum. ut doceret. oraret. et exemplum daret: accesserunt non ut docerent cum populo. sed ut docerent caperent in verbo ab eo docentem. id est dum doceret. quando precipue impediebatur non erat princeps sacerdotum. quos non excuset ignorantia. et seniores populi a quibus egressa est iniquitas. **S**ecundum Crisostomum. Dicebant sacerdotes apud se. nos sumus calumpnie templi. ecce super illud tota recubitat ecclesia. nos sumus quasi tacentium scripturarum lingua visibilis. et ecce ille resonat in medio templi. et nos contempti quasi cithara dissipata tacemus. nos fuimus presbiteri. modo iste generat filios. et nos steriles sumus. quasi dicerent multum vilificamur. **A**ccesserunt inquam: dicentes. **D**ic nobis. quia ad officium nostrum pertinet hoc inquirere et scire. in qua prelate hec facis. scilicet an ipsa an aliunde tibi promissa. et quia tibi debet hac prelate ut ista facias. **Q**uasi dicerent. **Q**uid est quod ejicias te templo quousque. cum non sis ostiarius. et doces nobis incosultis. **Q**uerunt qua auctoritate ista facit quia auctoritatem ejiciendi de templo habebant ostiarii. et docendi in templo sacerdotes et legisdoctores. ab hoc a principibus sacerdotum assignati. et non alij. **X**p̄s autem neutram auctoritatem videbatur habere. sed magis usurpare. **S**ubintelligunt enim eum operari per diabolum. et diaboli esse quod facit. sicut superdixerunt. quia in beelzebub demonia ejiceret. **Q**uasi vel lent diceret. **S**ecundum Crisostomum. **T**u de sacerdotali familia non es. senatus hoc tibi non donavit. neque cesar. in qua ergo prelate hoc facis. nuncquid in beelzebub principe demoniorum. **I**hs autem oppositum reddidit oppositum non solutionem. quasi clauum clavo retinens. et quia apta ratione temptatorum calumpniam plutare poterat. prudenter eos interrogat. ut ipsi vel suo silentio vel sua ratione et sententia puniantur. **C**alumpnians enim melius interrogatione. quam directa rationatione vel ratione ad inconueniens ducit. **I**lle namque est optimus modus respondendi et cludendi per malignantes. quando ex suis propriis verbis et rationibus arguuntur. per hoc quod ostendit christus. quod malignantibus quales isti erant non sunt dei secreta revelanda. sed eorum malitia probetur et declinanda. **I**nterrogavit ergo eos de baptismo iohannis. unde erat. de celo an ex hominibus. id est ex dei precepto et diuina ordinatione. an ex hominis abinventione et humana institutione. **A**t illi stupefacti ad interrogationem. cogitabant intra se viam respondendi sed non habebant. videntes ex quacunque ratione sua confusionem. **N**am si dixissent baptismum iohannis de celo. id est ex celesti et diuino instituto esse: patenter puniebantur. quia non crederunt iohanni dicenti ipsum dominum de celo venisse. et perhibenti ei testimonium de potestate.

Alius ire neglexit

Qui enim credit iohanni: credit utique et christo. quia iohannes christo testimonium prebuit. ipsum predicando. et dei filium esse nuntiando. Quasi vellet dicere. Ille mihi testimonium prebuit. quem profitemini habuisse prophetiam de celo. et ab illo audistis in qua potestate hec facio. quia ille hoc demonstravit testimonium mihi prebendo. Si autem dixissent de terra et institutione humana: periculum mortis incurrissent ab ipso. ut tanquam blasphemum essent lapidandi. quia ipse qui per maiorem partem iohannis baptismum susceperat: eum ex vita et doctrina ac christi testimonio prophetam sanctum et verum a deo missum: reputabat. et persequens verba eius et facta a deo esse sentiebat. **Uiderunt ergo (ut ait Beza) quod** libet horum respondissent. in laqueum se casuros. timere. scilicet plebis lapidationem: sed magis timebant veritatis professionem. Et modestiter dicentibus eis se nescire: ait illis. Neque ego vobis dico in qua potestate hec facio. Non dico vobis quod scio. quia non vultis scire quod tamen sciebant. noluit eis de se aperire veritatem de hoc quod querebant. et iustissime confusi sunt. Ex sua enim taciturnitate impulsus sunt a sua petitione cessare. **Nam secundum Crisostomum.** Modestia si non habent quem decipiant: ipsa sibi mentiuntur. Duobus quippe de causis (secundum Beza) occultat veritas. quia auditores minus capaces sunt ad intelligendum. Tamen dicitur. multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo. vel quia ex odio et contemptu indigni sunt quibus aperitur. Tamen dicitur. Nolite sanctum dare canibus. neque mittatis margaritas ante porcos. et hic utriusque occurrebatur. Et tertia causa addi potest. scilicet assiduitas predicandi. assidua enim predicatio vilescit. Noluit ergo christus ostendere de facto et exemplo. quod licet uti cautelis et cautelas malorum insidiantium bonis. Tamen dicit Crisostomus. Quod interrogantem oportet docere. temptantem retundere. Quod autem apertum erat veritas sue potestatis et predicationis alijs et non ipsis. et quare indicavit per parabolam duorum filiorum. quorum unus pater dixit. vade in vineam meam. qui respondit. nolo. postea tamen penitentia motus: iuit. dixitque alij pater. vade in vineam meam. qui respondit. vado sed non iuit. Homo iste qui duos filios habuit est deus scilicet pater. qui dicitur homo ratione mansuetudinis. quam ab hominem habuit. qui etiam omnes homines primo affectu creavit. et cum sit natura totum minus. tamen magis vult diligere quam si pater quam timeri quasi dominus. Primus filius tempore et origine. non dignitate et dei cognitione: est populus gentium. alter populus iudeorum. quia gentes erant ex tempore noe. iudei autem ex abraham. Operari autem vineam. est facere iustitiam. quam generaliter quidem in natura omnium hominum deus plantavit. specialiter autem iudeis eam in libro vite debet. cuius diuerse vite. sunt diuerse iusticie: species. Primo filio primum dixit per naturalis legis impressionem et noticiam. vade operare. id est in tempore huius seculi fac legis naturalis iusticiam. que est. hoc facias alij quod tibi vis fieri. et quod tibi non vis fieri ne feceris alteri. operare inquam in vineam. id est in ecclesiam. extra quam non

Secunde par. Capitulum xxxij.

est locus operandi meritorie. Locutus est autem ei non facie ut homo: sed in corde ut deus: ingerens intellectum sensibus. quia nunquam deus destitit homines incitare ad bonum per occultos instinctus. Tamen Crisostomus. Posuit deus spiritum scientie boni et mali in hominibus. ut quotienscumque peccamus: ille in silentio quasi factum nostrum accuset. in conscientia tacite ad animam loquitur: dicens. Malum est hoc. et hoc bonum est. Ille autem. scilicet primus filius in cogitatu superbe respondit. nolo. quia bonum relinquendo et malum eligendo: aperte contumax fuit. legi enim naturali non obediuit. et libero arbitrio abusus est. Tamen Crisostomus. Quomodo dixit nolo? In cogitatu. Qui homines intellectum boni et mali. relinquit bonum et sequitur malum in cogitationibus suis. contra dominum respondere videtur. quia nolo. id est. contra intellectum suum creatum sibi a domino: facit. **Deinde Crisostomus.** Sed postea in adventu salvatoris ab predicacione christi et apostolorum credens: penitentia ductus. operatus est in vinea dei. et sermone contumaciam labore correxit. quia summo deo colla submisit. et nunc cultu fidei deo placet. Alteri autem filio postea dixit per moysen legis institutionem. vade et operare in vinea mea. et fac iusticie opera. Qui respondit. vado. quia primum deo servire vouit. et se ad serviendum deo per suscepcionem legis moysen obligavit: dicens. moysi omnia precepta domini faciemus: sed non iuit. et quod ore respondit: opere non implevit. quia in servitio dei non remansit. et legem susceptam non obsequavit. necnon ab ydolatRIA et ab infinita mala declinavit. et nunc christi cultum negat. Induxit autem hanc parabolam eos in interrogando. ut propria responsione illos impietatis mistros argueret. et proprio iudicio condemnarent. Cum ergo quesisset. quis ex duobus fecit voluntatem patris: et illi respondissent primus. non intelligentes de ipsa dicta parabolam. et nescientes quia in responsione exprimeret condemnationem suam. intulit et ex responsione propria eos confutavit: confirmans peritiam ab ipsa sententiam: et dicens. Amen dico vobis. quia publicani et meretrices. scilicet non qui tales sunt: sed qui fuerunt. precedunt vos in regno dei. id est in ecclesia militante. per fidem et penitentiam. et in triumphante per gloriam. vobis extra derelictis per infidelitatem. Primus enim filius qui fecit voluntatem patris: dignus est misericordia. Secundus quia neglexit dignus est reprobatione et pena. Quasi diceret. Non solum gentiles meliores sunt vobis iudeis. sed et ipsi iudicatis. sed et pessimi de gentilibus. scilicet publicani et meretrices. qui inter vos manifeste sunt turpissime vite: erunt maioris meriti apud deum quam vos. quia melius est non promittere et facere iusticiam dei. quam promittere et metiri. **Et secundum Hieronymum.** simulata sanctitas duplex est iniquitas. et hoc vitium potissime vigeat in sacerdotibus et levitis. Igitur (secundum origenem) potes uti parabola ipsa ad eos. qui modicum aut nihil promittunt. operibus autem onduunt. et deos qui magna promittunt. nihil autem vel parum secundum suam promissionem agunt. Nam hodie heu multi etiam religiosi. non solum legis scripture sed etiam legis naturalis iusticiam derelinquunt. et ideo non misericordia cum filio primo: sed potius pena

De locatione vinee

cū secundo digni sūt. **Abi Cris.** Puto q̄ ex p̄so
na omniū viroz p̄cōz publicani ponātur. et
ex p̄sona omniū m̄liez meretricū meretrices.
Qm̄ q̄uis ei m̄lta sint p̄c̄a i viris et mulieribz
p̄ter ista. tñ p̄cipue avaricia in viris habūbat.
fornicatō aut in mulieribz. **Mulier** em̄ q̄ in do-
mo sua sedet inclusa. facile p̄c̄m fornicatōnis
incurrit. qz hoc vitū facile ex vacātia et otio
nasciē. **Nā** qui sollicitudinis animū hz occupa-
tū. nō facile fornicatōi opam dat. **Nā** diffinitio
amoris hec ē aīe vacātis passio. **Vir** aut qui in
actibz rep̄ diuersaz est assidue: avaritiē p̄c̄m
facile incurrit. in fornicatōem aut nō facile. nisi
forte multū sit lasciuus. **Nā** occupatio viriliū
sollicitudinūz: suggestiōē voluptatis plerūqz
excludit. **Enī** p̄riū ē hoc adolescentiū nihil agē-
tiū **Dec. Cris.** Deīn subiūgit cām reprobatō-
nis iudeoz. que ē p̄ceptus credēdi. quez aggra-
uat et s̄c̄titas iohānis et exemplū p̄uersiōnis
p̄cōz. qz publicanis et meretricibz ioh̄i credē-
tibz et ad p̄dicatōnem eius p̄niam agentibz. ip̄i
nō crebiderūt ioh̄i. doctrinam eius audiēto. et
opa eius imitādo. q̄ v̄it ab eos in via iusticie.
qz opem p̄fectōis faciebat. et xpm̄ qui ē ip̄a iu-
sticia: ānūtiabat. Et nō solū hoc nō fecerūt. s̄
nec postq̄ publicanos et meretrices credētes
et penitētes viderūt. p̄fusi sūt aut p̄p̄cti ut cre-
derēt. vel illoz exemplū seq̄rent quibz ip̄i exem-
plū esse debuerāt. ex q̄ sequit̄ aggrauatio p̄c̄i
ip̄oz. qz nec p̄cedere nec sequi illos in fide et pe-
nitētia voluerūt. **Layci** etiā et sacerdotes duo
filij p̄nt intelligi. et p̄plus prior filius. et sacer-
dos secūdus. **Enī Cris.** Duos etiā filios dicit.
laycoz p̄ditōnem et ordinē sacerdotū. Quis est
prior filius? **Populus.** Prior em̄ p̄pls creatus
ē. deinde sacerdotes qui regerēt p̄lm̄. **Non** em̄
p̄plus p̄pter sacerdotes creatus ē: s̄ sacerdotes
p̄pter p̄lm̄. **Deniqz** p̄plus dei ex tpe abrahe ce-
pit. sacerdotes aut de tpe aaron. **Et** populares
p̄ hoc ip̄m q̄ secularē suscipiūt vitāz: denegare
vident̄ obedientiā deo. **Sacerdotes** aut magis
vident̄ obedientiam p̄mittere deo. p̄cipue p̄ hoc
ip̄m. q̄ sp̄aliter in misterio dei p̄stituunt̄. **Nam**
qui doctor p̄lī p̄stituit̄: sine dubio p̄fiteē tales
se fore. qualē oportet esse doctorē. **Sacerdos** et
om̄is clericus. si sp̄aliter nō p̄mittat. tñ p̄ hoc
ip̄m q̄ doctor p̄stituit̄ alioz: tacite p̄mittē deo
videt̄ in om̄ibz obaudire se deo. **Et** melior est
laycus qui in p̄ma facie secularē p̄fiteē vitam
reuera aut studet viuere sp̄italē. q̄ sacerdos
qui in p̄ma quidē facie p̄fiteē vitā sp̄italē. re-
uera aut p̄plectit̄ vitā carnalē. **Et** melior ē lay-
cus ante deū p̄niam agens. q̄ clericus p̄manens
in p̄c̄is. **Laycus** aut in die iudicij stolā sacer-
dotalē accipiet. id ē in crismate sic unguntur
oēs sicut in sacerdotio. sacerdos aut p̄cōz spo-
liat̄ sacerdotij dignitate quā habuit: erit inf-
ideles et ypocritas. **Unde** et mō secularis hō
post p̄c̄m facile ab p̄niam venit. **Nā** occupa-
tus negligētia seculari. dū scripturis nō satis
attendit: semp q̄ in scripturis posita sūt noua

et sanguinarijs

et videtur. ideoqz cū audierit aliquid de gloria
sc̄oz. aut d̄ pena p̄cōz. q̄ nouū aliqd̄ audiēs
expauescit. et dum bona p̄cupiscit aut mala ti-
met: p̄p̄ctus ad p̄niam cito recurrit. **Nihil** aē
impossibilius. q̄ illū corrigē qui scit om̄ia. et tñ
p̄p̄nens bonū diligit malū. **Om̄ia** em̄ que sūt
in scripturis p̄pter meditacōem q̄tidianā: ante
oculos eius inueterata et vilia estimant̄. **Nā** et
quicqd̄ terribile ē: vsu vilescit. **Propterea** cle-
ricus q̄ semp meditat̄ scripturas. aut oīno ob-
seruaturus ē. et erit p̄fectus. aut si semel cepit
illas p̄p̄nere: nūq̄ excitat̄ in illis ut timeat.
Quis aliqñ vidit clericū cito p̄niam agentē. **Et**
si dephensus hūliauerit se. si id̄ dolet qz pecca-
uit: sed p̄fundit̄ qz p̄didit gl̄iam suā. **Putasne**
dñs q̄ crudelis clericis p̄niam denegauit: dicens.
si sal infatuatū fuerit in q̄ saliet̄? **Sz** q̄si natu-
rale esse p̄siderās. qz nō ē qui doceat illū errantē
q̄ errātes alios corrigebat. **Deo** nō dico popu-
lares. qz fm̄ rōnem v̄bi vitā suā disp̄lant:
s̄ publicani et meretrices q̄ desiderijs mūdiāli-
bus et voluptatibz carnalibz seip̄os m̄cipaue-
rūt. p̄cedet vos in r̄gno dei. qz illi p̄uersi desinūt
esse qd̄ erāt. vos denegatis in ope qd̄ videmini
p̄fiteri i d̄bo. tāq̄ arbores folia sine fructu h̄n-
tes. si pascētes dñm suū s̄z deludētes **Dec. Cris.**
Per primū etiā filiū. qui p̄mo r̄nuuit p̄ris pre-
ceptū. sed postea fecit: significat̄ p̄cōres qui
male viuēdo deo seruire negāt. s̄ postea pen-
tētes virilē opant̄. **Per** secūdū hō filiū. qui
facere volūtātē p̄ris p̄misit et nō fecit: signifi-
catur illi qui opari d̄uose p̄mittūt. s̄ nō faciūt
de quibz sūt multi religiosi. p̄fiteētes suare ma-
gna. s̄ euāgelica p̄silia. cū tñ nō seruēt etiā p̄ce-
pta. p̄pter qd̄ seculares etiā p̄cōres tñ postea
penitētes: eis corā dño p̄ponunt̄. cū dñ. qz pu-
blicani et meretrices p̄cedēt vos in regno dei.
Nullus ḡ peccator dissibat. nullus iustus p̄su-
mat. cum peccatores p̄ p̄niam quantoqz alios
in regno dei p̄cedant. **Oratio.**

Domine ihu xpe doctor bone. da mihi ve-
ritatē corde credē. et ore atqz ope. put
oportet p̄fiteri. malignoz sp̄rituum et
hōim cautelas et astutias sapenter declinare.
Da mihi legis naturalis cordibz n̄ris imp̄sse. et
legis scripte in libris nob̄ date iusticiāz facē. et
tuā in om̄ibz voluntatē adimplē. ut nō cū secū-
do filio penā. s̄ cū p̄mo misericordiam apud te me-
rear p̄sequi. ac cū vere penitētibz grām in ec-
clesia militāte. et gl̄iam in triūphātē misericor-
diē inuenire Amen. **De locatōne vinee et**
sanguinarijs vinitoribz. **Cap. XXXIII.**

Avidē proposuit eis ali-
am pabolam. de homine p̄fami-
liar. qui plātavit vineā et circūde-
dit ei sepem. et fodit in ea torcular
et edificauit turrim. et locauit eam agricolis
seu colonis. et peregre profectus est. **Illi** autē
seruos suos ad recipiendum fructus missos

male tractauerunt et occiderunt. et nouissime filiū missū heredē agnoscētes. et hereditatē hīe volētes: apprehēderunt. et extra vineā eijicientes etiam occiderunt. Et interrogati quid faceret dñs vinee colonis illis: dixerunt. **M**alos male p̄det et vineā suā locabit alijs agricolis. qui reddāt ei fructū t̄pibz suis. Quibz ip̄e dixit. qz aufereēt ab eis regnū dei. et dareēt gēti facienti fructus eius. In hac parabola describit multiplici malitiā et ingitubine iudeorū. quibz deus p̄familias. qui natura dñs. beniuolētia p̄r. homo māsuetudine. nō natura. similitudine. n̄ veritate multa bñficia ptulit. qz domus isrl' et synagoga vinea ē ex electis p̄sonis p̄iarchaz et p̄phaz. sicut ex vitibz optimis. quā de egipto trāstulit. et in terra p̄missionis plātauit. cui sep̄ circūdedit. custodiā quidē triplicē. s. angelicā sup muros hierusalē. et hūanā. s. p̄tectionē bellicorū vicorū. et terrenā. s. munitionē muroz. et fodit in ea torcular. i. legē iusticie timorē p̄p̄mentē. et malos torquentē. et hoc fodit signis. minis. et p̄missis. et edificauit turrim. s. templū ad cultū dei. qd dī turris p̄pter altitudinē edificij. p̄pter securitatem refugij. p̄pter dignitatē p̄uilegij respectu aliarū nationū. et locauit eā agricolis et oparijs scz sacerdotibz et p̄ncipibz. q̄ dñt extirpare vitia tanq̄ spinas. et inferere bñtates tanq̄ bona semina. ac fructu cultū diuinū et iusticiā in hoībus. et p̄gre p̄fectus est. nō loci mutatione. qz deus ē ubiqz. s. qz vintoribz libez arbitriū reliquit. vel p̄pter lōganimitatē quā ī expectatō ut a peccatis p̄uertereēt: habuit. vel p̄pter ip̄orū negligentia. qz (s̄m Amb) qui ubiqz p̄ns ē: diligētibz p̄ntio: et negligentibz absentior est. Cum autē tempus fructuū appropinq̄set. qz post legē susceptaz debebāt facere fructum bonorū opm. misit suos suos. i. p̄mos p̄phas ad agricolas. i. ad reges et sacerdotes p̄ncipaliter. et ad alios subiectos eis p̄sequēter. ut acciperent fructus. p̄ predicatōem suā. eos ad fructū bonorū opez reducēdo. et agricolae apprehēsis seruis qz multi reges et sacerdotes p̄phetas sibi missos a dño turpiter p̄prehēdentes. male tractauerunt et occiderunt. Itē misit alios seruos plures prioribus. multiplicando. s. p̄phetas ad populi correctionē. et fecerūt eis similiter. quia ip̄i ingrati deū inhonorauerunt. et similiter illas p̄phetas p̄secuti sunt et interfecerunt. S; nouissime. i. in ultimis temporibz misit filiū suū pro nobis incarnatū. quē heredem vniuersorū et principem agnoscētes. eiecerūt extra vineam. negando. vel quia extra portā hierosolimorū: occiderunt crucifigēdo. volētes habere hereditatē t̄palem scz possessionē. cogitabant enī intra se. si istum populus habeat dñm. necesse ē ut amittamus p̄suetudinē hostiaz. que ad n̄m p̄ata est lucz si autē occidamus eū. sic semp̄ tenebim̄ p̄suetudo offerendaz hostiaz. et sic fiet nostra possessio. et erit nostra hereditas. Venit autē dñs ad iudicandū. et istud factū vindicandū. quāto ex eius ordinatione venit p̄tra eos exercitus romanorū

et malos male perdit. quāto ciuitatem et templum p̄ romanos destruxit. ac pplm occidi et captiuari fecit. **N**el hereditas xpi est ecclesia. quā iudei p̄cipue moliebātur. dum fide eius extinguita. iusticiā que ex lege est: p̄suadere gentibz conabatur. **H**ec fecerunt. ut sic ingrati mali male p̄bantur. et merito dāpnentur. et ab eis regnū dei. s. xpc scriptura sacra seu scripturaz intelligentia. fides. ecclesia. et vita eterna auferat. et hoc p̄tinet ad iudeorū reprobationem. sed quod sequit̄ p̄tinet ad gētilium p̄uersionem. et vinea ecclesie locetur alijs agricolis. qz ecclesiā suā xpc regendā tradidit aplis. et alijs discipulis. qui reddāt ei fructū temporibz suis. qz ad p̄dicationem eorū crebuit multitudo gentiū. vel regnū celoz betur alijs. s. gentibz ab oriente et occidente ab austro et aquilone venientibz. qui facient fructū cordis credēdo et oris cōfiteendo et opis seruiendo. et corporis patiēdo. et recubent cū abrahā. ysaac. et iacob in regno dei. et ip̄i iudei eijciētur in tenebras exteriores. **M**istice totū p̄t exponi de ecclesia hoc modo. qz hō. i. xpc. plātauit vineā. i. ecclesiam sanguine suo. et de latere suo formatā. in qua tot sunt differentie palmitū quot differentie hominū. et circūdedit ei sepem. i. euangelicā doctrinā vel angelorū custodiā. et fodit in ea torcular. i. crucē xpi vel martirū patientiaz. et edificauit turrim. s. m̄sem xpi. vel p̄templatōem xpi p̄fessorū et doctorū. vel fidem. de qua ecclesia se defendit p̄ hostes. et locauit eā agricolis. i. p̄latis. quorū varijs ministerijs regis et gubernat. et p̄fectus ē. ut supra exponit̄. et misit suos. i. bonos ad arguēdū malos. et alijs ceciderūt et alios occiderunt. ut patet de multis. Deinde mittit xpc filius inuisibiliter a p̄re. quando aliquē instigat ad bonū: sed aliqui sūt ingrati. eius instinctum non solū repellētes: s; etiā pessime agētes. p̄p̄ quod quantū in eis ē: occidūt eum. de quibz dicit aplūs. rursum crucifigētes filiū dei. et sic ex dei iusticia p̄buntur. et vinea alijs locat̄. cum eorū loco boni subrogātur. **P**otest etiā p̄ vineā istam intelligi anima rōalis homini p̄ deū locata. qz ab hoc infūdatur corpi. ut ip̄o mediāte fructū bonorū opm faciat. et multa merita acq̄rat. que bona facta p̄ hominē sūt tāq̄ vites. Et in quolibet bono hoīs siue sit bona cogitatō. vel bona opatio. vel locutio: crescūt q̄nq; vites. quaz quatuor remanent hoī. quinta vō d̄bet̄ deo. q̄ vites sūt cordis iocūditas. culpe remissio. eterne mortis vitatio. eterne gl̄ie acq̄sitio. q̄nta vites ē gloria dei. istā nō nob̄ s; deo dare debemus. **P**ot insup exponi de religione. c. fūdatio. est maxime ī triplici voto: dī diuina plātatō. sepes regula et p̄stitutōes. torcular lectō et studiū scripture. turris p̄dicatō. agricolaz locatio p̄latūz p̄fectio ē. felices qui bñ colūt et n̄ negligūt. augēt. et nō diminuūt. p̄seruant et nō destrūūt. Quilibet etiā n̄m de p̄lo est vinea. et idem ē etiā cultor. quilibet enī n̄m colit seipm̄. **U**n̄ d̄cio. Locata ē aut nobis vinea. et locata

De inuitatis ad nuptias

est ea pditione. ut reddamus fructus dño tpibo
suis. et sciamus unoquoq tpe qd oporteat nos
vel loqui vel facere. **P**rincipes aut sacerdos
tū et scribe et pharisei pgnoscentes q de ipsis
dixerit pabolā istā. voluerūt eū qī mendacem
tenere ad occidendū. s3 diuine reuerētie huma
nū timorē pferentes. et timētes turbas. non p
cesserunt in factū. qm turbe sicut pphā hēbāt
eū. Sed quē nunc turbe qī pphā hnt et colūt.
postea ptra ipm crucifige crucifige eū clamat
quia turba mobilis ē. nec in pposita voluntate
pstitens. **Ubi Cris.** Omnis homo malus q tum
ad voluntatē suā. et manus suas mittit in deū
et occidit eū. Qui em deum ad iracūdiā ex cū
re nō dubitat. qui pcepta eius pculcat. qui nō
mē eius pceptit. qui blasphemāt. qui murmu
rat ptra deū. et turbato vultu aspicit ptra celū.
qui in ira sua manus audacter subleuat p eū.
nōne si poterit fieri manus mitteret in deū et
occideret eū ut iā licēter peccaret. **Ubi nūc** ob
stinatōnem pontificū et maiōr in malo. qz au
dientes doctrinā xpī. nō fuerunt ptritī. s3 ma
gis ex hac indignati et ad occidendū eū incita
ti. Multi sūt tales hodie qui indignātur qn re
pēbūtur. qz pauci sūt qui veritatē sue corre
ctionis velint audire. imo et psequūtur repē
bentes eos p ipōr salute. **Ubi etiā** quō pōtifi
ces et maiores retrahēbātur a malo ppter pphā
cū tñ deberet eē p ptrariū. **Hec** plebs qī azina
balaam fuit. que ipm errantem corripuit. **Hoc**
qridie gerit in ecclia. cū quilibet solo noīe fa
ctē eā. quā nō diligit eccliaſtice fidei. et pacis
unitatē erubescit. vel timet impugnare. ppe bo
nōr multitudinē. **S3** licet ab occidēdo dei filio
ad modicū. donec veniet hora eius. timore hu
mano potuerūt retardari. nūq tñ diuīo amo
re voluerūt cohiberi. **P**redicatōem em xpī cō
tēpnentes. ppter cupiditatē tpaliū. pspirauerūt
in ipius mortē. ne pderēt ciuitatē et templū. in
quo quidē tēplo hauriebāt pecuniā populi sub
obretu cultus diuini. **Ubi** occiderūt filiū ut ha
berēt hereditatē. et pacifice possiderēt templū
et ciuitatē. ne occasione eius romani venirēt.
et eis locū et gentē auferret. **Cōtrarium** tñ eis
accidit. qz in vindictā mortis xpī. et locū et gēte
pviderūt. **Ubi Cris.** Quisq igit detētus. p me
bros eos trālit nō apparēs. qnq aut apparēs.
dolentē eoz pcupiam detinet. hi aut neq sobri
fiebāt. neq verecūdabāt. ita semel eos dilectō
pncipatus. et vane glie rpleuit cupido. et pntia
petere. Nihil ita aduersus pximū caput impel
lit. et in pncipitatōne fert. et nihil ita facit a fu
turi excidere. sicut effixum esse tpaneis. Nihil
ita facit et his potiri. sicut omībo illa pphora
re. **Querite** ei (ait dñs) regnū dei. et oīa adiū
tur vob. Neq ita sollicitus sis d tuis. s3 bimit
te ea deo. si em tu inde sollicitus fueris. ut hō so
licitus eris. **Si** aut deus pviderit. ne sollicitus
de eis. bimitēs spūalia que maiora sunt. qz ipe
nō valde eis pvidebit. ut igit valde eis pvideat.
ei soli omīa pcede. **Si** em et ipe ea tractaueris

et de non habente

bimitēs spūalia. n multā ipe eoz faciet pūfio
nē. **Et** tibi igit hec bñ disposita sint et a sollicitu
die eripiaris vniuersa adheras spūalib. **Despi**
ce seclaria. **Ita** em et terrā hēbis cū cel. et futu
ris bōis picipabis. **Hec Cris.** **Hec** p Cris. iā bi
cta maxime et pcpue ad monachos spectāt. de
qz vita idē Cris. hoc loco narrat. eāqz ab seclā
riū vitā opat: dicens. **Que** videt ita onerosa esse
vita et difficilis. eā q monachoz ē dico et cruci
fixoz. multū hac qvidet eē mitis et mollis: dul
tior ē et delectabilior. et tantū ē mediū. quāta ē
portus. et pelagi ptnue a vōto pculsi diffretia
Intue aut a puerlatōib pfecti pmo: dia trāqlli
tatis. **Foros** em et ciuitates. et eos q in medio
sūt tumultus fugiētes: vitā q ē in mōtib ele
gēt. que nihil habet pmune ad pntia. et iā que
sūt regni illius. meditantur in silētio et quiete
multa. et cū omībo his deo sūt pincti. qm op
monachoz habebat abaz aī obediām. opus ē
eis id qd erat et ade aī pēm. qn gloriā illā in
butus erat. et deo cū libera pntia copulabāt. et
regionē illā que multa erat plena puritate: ha
bitabat. **Quo** em hi deterius illo sunt dispositi
qn ante inobediētā positus ē opari pabism.
Nulla cura erat ei secularis: sed neq his. **Deo**
loquebāt cū pura pscia. hoc et hi. et multo am
pliorē habent liberā pntiam illā. quāto et ma
iori potiūtur grā per dei largitōnem. hi orbis
terraz luminares surgētes a lectulo clari et le
tantes. et choz unū statuētes. in pclara psciē
tia psonant vniuersi. sicut ex vno ore hūmnos
ad vniuersoz canūt deum. laudātes eum. et ei
grām p omībo soluentes. proprijs et pmunib
bñficijs. **Quare** si videt abā bimitētes. interro
gamus quo ab āgelis hic distat chorus. qui in
terra cantāt et dicunt glia in excelsis deo. et in
terra pax hoībo bone voluntatis. **Dei** postq
cātica illa dixerūt. genua flectētes. deum quez
hūmnis laudauerūt rogāt et petūt. pntiū qui
dē nihil. nulla em eis hōz est cura. stare aut cū
libera pntia ante terribile tribunal. cū venerit
iudicare viuos et mortuos vniūgenitus fili dei
et nullū audire illā terribilē vocē. que dicit ne
scio vos. et cū pura psciētia. et multis directō
nib laboriosā hanc expleāt vitā. et difficile na
uigēt hoc pelagus cū trāquillitate. **Dei** sugrē
tes et pfitētes iā sanctas illas et ptnuas ozo
nes. oriēte radio ab opus. abit vnusquisq mul
tū stipendiū. egentib tunc pgregātes. **Magn** ē
illic qui vile opus rapit. Nō ē ibi meū et tuū. s3
abiectū ē inde hoc verbū. qd decē miliū est cau
sa plioz. **In** nullo eoz tabernacula detēri? ce
lis disposita sūt. et em angeli descēbūt ad eos.
et angeloz dñator. **Et** mēsa apud eos ē ab omī
auaritia mūda. et philosophia plena. Nō san
guinū torētes sūt apud eos. neq carniūz inci
siones. neq dulcamina. neq vapor coctoz in
decēter iplēs odoratū. neq fumus incōueniēs
neq cursus et tumultus et turbatōnes et cla
mores aggrauātes. s3 panis et aqua. hec quidē
ex fōte puzo. ille autē a laborib est iustis. **Si**

vestem nuptialem

aut et aliquibus munificentius promittere voluerint
extremitates arborum hec munificentia fit. et ma-
ior hec delectatio quam in regalibus mensis. Ange-
lorum est hec mensa. ab omni turbatione eruta. Et se-
dile eis fenestras simpliciter supponit. sicut in heremo
prædicens Christus fecit. Multi autem neque tegmen hic fa-
ciunt. sed per tecto celum habent. et lunam pro lumine lu-
cerne non indigent oleo neque ministro. sol desu-
per ipse digne lucet. Hæc et angeli mensam de ce-
lo præplantas: letantur et exultant. Idcirco igitur scien-
tes et deponentes auaritiā uniuersam. inuadamus
superius cum studio uniuerso regnum rapiētes ut
et futuris fruamur bonis. **Dec Cris.** Oratio.

Omine deus per familias omnipotens. qui
vineam ecclesie tue plantis locasti ad colen-
dum. ut vitia tanquam spinas extirpando. et
stutres tanquam bona semina inserendo. fructum in se
et in subditis faceret bonorum operum. da propitius omni-
bus et plantis et singulis subditis. ut fructum cor-
dis. oris. et operis tibi reddant. et ubertate fructuum
maiestati tue placeant. ac tandem post laborem pri-
tis vite. cum electis tuis. qui bene et fideliter labo-
rauerunt in regno tuo. te miserante requiescant. Amen.

De inuitatis ad nuptias et non habente ve-
stem nuptialem. **Capi. XXXIII.**

Et quia maiores iudeorum
intelligentes de se dici parabolas. qui
rebant dominum tenere et occidere. hanc
eorum scientiam voluntatem. nihilominus in-
crepat seueriter. nec timore superat quamuis ar-
guat per oculos. Hinc habes argumētum. quod si predi-
catio tua non fuerit semper persecuta effectum. non ideo
desistas a predicande et redarguēte. maxime si
spes est tibi de eorum quibus predicas: correctio. Quia
igitur ostendit quod regnum auferet a iudeis. et dabit
genti facienti fructus eius. ideo subiungit nunc para-
bolam de inuitatis ad nuptias regis. quam fecit filio
suo. quorum quidam venire neglexerunt. quidam vero
suos missos per tumelios affectos: occiderunt. et de
alijs bonis et malis vocatis qui venerunt et ad nuptias
intraverunt. Hæc parabola inducit ut dei loqumini-
mitatem et patiam multam ad iudeos ostendat. quam per
ceteris honorauit. et primo ad nuptias filij sui
vocauit. cui carnem nostram et ecclesiam desponsauit.
et ut reprobationem iudeorum et vocationem gentium
demonstraret. Quia enim iudei ad fidem vocati veni-
re noluerunt. merito ipsi reprobatis alij intro-
ducti sunt. et implete sunt nuptie discubentium. quod
fides catholica diffusa est per orbem uniuersum. Si-
mile est regnum quod celorum hominibus regi. id est. negotium preteritis
ecclesie. seu factum in ecclesia militante circa Christum.
simile est negotium quod potuit fieri per hominem regem
in celebratione nuptiarum. Iste homo rex est deus pater.
qui dominus rex. qui regnat in celo per gloriam. in mundo
per gratiam. in inferno per iusticiam. Et dominus homo propter
proformitatem. qui est inter deum et hominem. Qui fecit
nuptias filio suo triplices. primas celebrauit in
virginis utero. in copulatione diuine nature et
humane. de quibus dicit Gregorius. quod nuptiarum thalamus
fuit uerus originalis. Secundas fecit in mundo.

Secunde par. Capi. xxxiiii.

in coniunctione Christi et ecclesie. de quibus apostolus. sacrum
hoc magnū est. ego dico in Christo et in ecclesia. Ter-
tias fecit in fidei amico. in coniunctione gratie et fi-
delis anime. de quibus osee. sponsabo te mihi in fide.
Alie sunt nuptie celestes. in quibus et multa fer-
cula apponuntur (secundum Augustinum) scilicet vita. salus. et deus
et copia et gloria et honor et pax et omnia bona.
Et misit suos precedentes. scilicet apostolos. vocare
inuitatos ad nuptias per scripturas legis. id est. qui est promissio
de incarnatione Christi. scilicet. ipsos iudeos ad nuptias. id est.
ad fidem incarnationis Christi. promissa in patriarchis. fi-
gurata in lege. predicata in prophetis. ipse namque cla-
rus denuntiauerunt ea de Christo. qui obscurius posi-
ta erant in lege. hortabantur enim populum iudaicum ex-
pectare Christi aduentum. ac per fidem et opera tendere
ad ipsum. et nolebant venire credendo scripturis in-
uitantibus. obediendo suis uocantibus. pergaudento
nuptijs regalibus. Itaque misit alios suos sequen-
tes. scilicet. iohannem baptista. et apostolos: dicentes. dicite inuita-
tis. scilicet. iudeis uocatis a tempore abrahe. Ecce primum
meum paui. id est. misterium incarnationis impleui. ac
sacra ecclesie et doctrinam christianam quibus refectam
anima disposui. thauri mei. scilicet. preses veteris testamēti.
qui sub iugo legis laborabat. et inimicos cor-
poris uentilabat. et altilia quasi altilia ab alendo
dicta. scilicet. preses noui testamēti pinguedine carita-
tis saginati. penis ututū alati. ad suprema mente
erecti: occisa sunt. quia facti occiduntur per salutem populi
et omnia pata sunt. quia quicquid querit ad salutem.
iam adimpletum est in scripturis. vel omnia que perti-
nent ad misterium nostre redemptionis. vel introitus
regni est per fidem mee incarnationis aptus. qui ante
fuerat clausus. uenite ad nuptias credendo. dilli-
gendo. operando. Illi autem neglexerunt. quia iudei predi-
cationem Christi et apostolorum præperserunt. nam pauci pro-
prie de iudeis crediderunt. Neglexerunt quidem. quia
dominum non timuerunt. qui enim dominum timet: nihil ne-
gligit. Et abierunt alius in uillam suam. et alius in
negociationem suam. ambitu seculi tanquam uille domino
detrecti. et ob pecunie cupiditatem negociatione oc-
cupati. **Abi Cris.** O miserrimus mundus. et mi-
seri qui eum secuntur. semper enim mundalia opera homines
excluserunt a uita. Reliqui uero tenuerunt suos ei.
et per tumelios affectos: occiderunt. quia iohannes baptista. est
ab eis incarceratus et occisus. necnon stephanus et
iacobus et alij discipuli. et filii multi in testamento ue-
teri. quia quod est gratius. nonnulli uocati. gratiam nostram
lū respiciunt: sed etiam persequuntur. Rex autem cum au-
disset iratus est. quia a domino merito per talibus sunt pu-
niti. et missis exercitibus suis. scilicet. romanorum sub prin-
cipibus tyto et uespasiano. qui ex diuina ordinatione
uenerunt in iherosolimam. xlii. anno post Christi passionem. perbi-
dit homicidas illos. qui in ultionem sanguinis Christi
et suorum discipulorum. ab exercitu romanorum sunt
trucidati et captiuati. et ciuitatem illorum succedunt
quia tunc iherosolimam est successa et templum in ea. Tunc
ait suis suis. scilicet. apostolis et discipulis per diuinam reue-
lationem. nuptie quidem pate sunt. id est. misteria Christi
impleta sunt. et omne sacrum incarnationis et huma-
ne dispensationis iam pactum est et completum. ut nati-
uitas. predicatio. passio. et huiusmodi. et qui inuitati

De inuitatis ad nuptias

erāt p legē p. pphas. p aplos. scz iudei: nō fuerūt digni ppf suā incredulitatē. **I**te ergo ad exitus viarū. id ē ad gētiles extra viā errātes: et disper siones gētiū. et qscūq; iueneritis id ē cuiuscūq; sexus vel etatis. cuiuscūq; stat⁹ vel dignitatis. cuiuscūq; pfeffionis vel pbitōnis. sine acceptōe psonarū: vocate ad nuptias. id est ad fidē icar natōnis. qz nullus volēs fidē xpī recipē ē repel lēdus. **E**t egressi serui pgregauerūt omnes q̄s iuenerūt malos et bonos. quia in ecclesia mili tāte admixti sūt mali cū bonis: et implete sunt nuptie discubentium. quia ut p̄dictū est fides catholica diffusa est p orbē uniuersū. vel imple te sūt et q̄tū ad numerū et q̄tū ad meritū et q̄ tū ad pordinatōnē diuinā. qd erit i fine mūdi. quādo pplebit numerus electorū. **I**ntrauit autē rex scz deus ad iuditiū. tota ei trinitas iudica bit. id ē reddet unicuiq; pro meritis: ut videret discumbentes. id est in fide quiescentes. atq; dēdo scz vitā fideliū. et discernēdo merita et demerita eorū. fideles enī p̄tinet ad iuditiū. nā qui nō cre dit iā iudicatus ē. **I**ntrat autē duplici. scz gene rali in futuro iuditiū. et speciali in morte cu iuslibet hominis. **E**t nota qd discubere in nuptijs xpī. ē sacramētis ecclesie p̄cipare. fidē xpī h̄re et bñficijs dei atq; gratijs eius p̄frui. **E**t vidit ibi hominē. id ē totū cetū malorū. qui i malitia sociati sūt in vnū: nō vestitū veste nuptiali. id est habentē fidē xpī non opa. **N**am scdm hiero. **E**lectis nuptialis p̄cepta sūt dñi. et opa q̄ cōplē tur ex lege et euāgelio. nouiq; hominis efficiunt vestimētū. **I**ste homo hñs fidē sū opibz. ad nu ptias ecclie portat os et detens. obmittes vite ppositōnē et mores. **E**l nō vestitū veste nupti ali. id ē habentē fidē sine caritate. **D**icit autē ca ritas vestis nuptial. qz tegit turpitudinē p̄corū. qz p̄tegit a frigore tēptatōnū. qz ornat mu nere donorū et v̄tutū. **E**t (ut dīc Aug⁹) **D**iuibit inter filios regni et p̄bitōnis. **U**bi grego. **R**ecte caritas nuptialis vestis vocat. qz hāc in se cōditōr noster habuit. dū ad sociāte sibi ecclie nuptias veit. **Q**ui g p caritatē veit ab homines eandē caritatē inotuit vestē eē nuptialē. **S**ciē dū vō ē: qz sic in duobz lignis supiori videlicet et inferiori vestis tēxīt: ita in duobz p̄ceptis cari tas habet. in dilectōe scz dei et in dilectōe primi. **D**uo ḡ necesse ē. ut caritatis p̄cepta custodiat. quisq; habē in nuptijs vestez nuptialē curat. **Q**uaten⁹ nec ex p̄passiōe primi p̄tēplāt⁹ reli quat dei. nec plusq; debet. iherēs p̄tēplātōni dei p̄passiōnē abiciat primi. **S**ciendū qd est qd ipa dilectō prīmī i duobz p̄ceptis subdiuidit: cum qdā sapiēs dicat. omne qd tibi odes fieri. vide ne alteri facias: et p semetip̄am veritas p̄dicat dicēs. q̄cūq; vultis ut faciāt vobis hoies. et vos eadē facite illis. **C**aritas aē vera ē. cū et i deo di ligiē aīcus et ppf deū diligē inimicus. **M**agna sūt hec. alta sūt hec: et mltis ad exhibēdū diffi cilia. s; tñ ista est vestis nuptialis. **Q**uisq; hāc recubens nō habz. iā sollicitus metuat ingredi ēte rege qñ mittatur foras. hec **G**reg⁹. **E**t ait

et non habente

illi. vnūquēq; hominē in iuditiū particulari cū moriē vnuerforū iudex it̄rogat. quomō i fide xpiana se habuerit. s; i fine mōi loquē toti hu mano generi. **A**ice fidei p̄cipatōne s; nō opa tōne. debiti obligatōe sed nō solutōe. noīe nō re vocat ḡ p̄cor amicus ppf fidē informē. q̄ noti tia quēdā est et dei donū. licet nō sufficiat ad sa lutem. **E**locat etia amicus ppf naturā. qua ab ymaginē dei ē factus. vel qz fuit iuitatus. **Q**uo buc it̄rastrī inē p̄gregatōnē scz fideliū. sacmēta ecclesie suscipiendo. fidē ecclesie cōfiteōdo. nō ha bens vestem nuptialē: scz opa sine quibz fides ē mortua. vel vestē nuptialē. s. caritatē. qz absq; tali veste nemo ad p̄munionē fideliū debet ac cedere. qm̄ dignū est ut p̄mūātes ipi sponso in habitu sint p̄formes. qui vestē induit caritatis. **C**aritas dicit vestis. tum qz opit delicta. tū qz calefacit desideria. tum qz sine ea nō placēt deo opa n̄ra. **D**icitur autē nuptialis. qz m̄rimonia fiūt p̄pter amicitia reformandā. p̄firmandā. et augendā. **I**n m̄rimonio igit filij dei qd fecit cū natura hūana. amicitia inter deū et nos ē re formata. perpetuo p̄firmata. et etiā augmēta ta. **E**t nota qd existentiū in nuptijs xpī pluri mi sūt induti sacco auaritie. aliqui sūt induti pur pura supbie. aliqui auro ianis gl̄ie. aliqui pel libo ouīū simulate iusticie. aliqui armis iracū die. aliqui hñt vestimentū sordidū p̄corū luxu rie. aliqui laceratū diffecātōne inuidie. aliq in cōpositū negligētia accubie. aliq molli intuitu p̄placētie. aliqui nimis affluentes voracitate gula. **D**e quibz omibz in sophonia bñ. **V**isitabo sup omēs qui induti sunt veste pegrina. **A**c ille obmutuit ppf timorē accusatōis. p̄pter eru bescentiā iniquitatis. p̄pter ignoratiā excusatō nis. p̄ p̄fusione n̄ hñs quid rñderet. qz deo nul lus rñdere p̄t. s; p̄pria arguētē p̄sciētia: p̄uincit et mutus efficiē. **P**er hoc qd ille obmutuit mon stratur. qd in illo ultimo examine omē gen⁹ ex cusatōnis cessabit. **T**ūc dixit rex m̄stris. i. angelis diuine iusticie executori v. vel isti mini stri sūt maligni spūs. qui deputati sūt ad penā dāpnatorū: qz fm **O**rigē. **M**erito ipi sūt pene auctores. qui fuerūt culpe suggestores. ligatis manibz et pedibz. i. ablata p̄fate bñ opandi. et ad salutem reuertēdi. ac grām recupandi. **E**l pedes sunt facultas liberi arbitrij. manus vō sūt potētia opis. et utrūq; est ligatū in dāpna tis. mittite et p̄citate eū sic ligatum in tenebras exteriores a visione dei. et qz sunt extra omnē diem et extra ambitū diuine miscōie. **E**l exte riores. i. corpales et localiē extra ipm positas. qz habuerat in seipso dū hic viueret interiores id ē mentales. **T**enebre enī ignoratiē ducūt ad tenebras culpe. et he ad tenebras pene. **E**ñ fm **G**reg. **I**nteriores tenebras dicimus cecitatem mentis. exteriores vō tenebras eternā noctem dāpnatōnis. **Q**ui ḡ nunc in vitio ligatur spō te: tunc in supplitio ligabūtur inuitē. et ligabit ibi pena. quos hic a bonis opibz ligauit culpa. **E**t quid ibi sustinebit. qui hic bñ viuere p̄tēplē

vestem nuptialem

subiungit: dicens. **I**bi erit fletus. s. oculorū per
illicitas p̄cupiscētias et in vanitate mundi hic
vagātium. et stridor dentiū in edacitate mobo
gaudentiū. quatenus singula mēbra supplitio
subiaceāt. que hic singulis vitijs subiecta fuit
bant. **E**l fletus et stridor. i. dolor mētis et cor
poris. ad que reducūt om̄is pena infernalis. fle
tus em̄ a tristitia originat. et stridor dentiū cau
sa a p̄trarijs causis. s. ex ardore ignis et frigo
re infernali. **E**l d̄r in Job. ad nimium calorem
transibit ab aquis niuiū. In fletu etiā et stridore
magnitudo tormentorū et doloris imensitas si
gnificat. **E**l certe stridor dentiū p̄bit indignā
tis affectū. eoq̄ sero unumquēq̄ peniteat. sero
ingemiscat. sero sibi irascat. q̄ tampusicaci im
probitate deliquerit. **E**t q̄ in p̄uio nuptia
li non initium s̄ finis querit. p̄nter repulso uno
in q̄ omne malorū corpus imprimi. generalis
fina et p̄bole p̄clusio inferi. **M**ulti aut̄ sūt vo
cati ad fidē catholicā. pauci v̄o electi ad gl̄iam
s̄z p̄pative respectu illoz qui vocati sūt ad fi
dem. q̄ inter multos fideles h̄ntes fidez. pauci
sunt electi qui h̄nt fidem formatā. **R**ursus oēs
homines vocātur ad fidē: s̄z pauci sūt electi. q̄
pauci sūt fideles respectu infidelium. **T**ale est qd̄
dicit. Non vnus tm̄ de vocatis eiectus ē de nu
ptijs. s̄z intelligendū est de multis. q̄ p̄ illū vnū
intelligit̄ vniuersitas malorū. qui h̄nt fidē sine
operibz caritatis. **N**am (s̄m Aug) homo ille q̄
inde pietus ē. nō vnū hoīem significat s̄z mul
tos. quia ille vnus: corpus malorū ē. **E**l alibi
d̄r lata ē via que ducit ad p̄bitem. et multi sūt
qui ingreditur p̄ eam. **E**t arda ē via que ducit
ad vitā. et pauci sūt qui inueniūt eam. **E**t hoc
multū deberet nos terrere. et ad hūilitatē mo
uere. q̄ est nobis icertū utz simus de illo p̄uo
numero electorū. **A**n Greg. Tanto ḡ sibi vnus
quisq̄ metuat et i hūilitate se dep̄mat. quātū si
sit electus: ignorat. **Q**uia (qd̄ sepe dicendū est et
sine obliuione retinendū) multi sūt vocati pau
ci v̄o electi **I**dec Greg. **E**t notādū q̄ hoc ver
bū. ibi erit fletus et stridor dentiū. in septē locis
euāgelij legit̄. et hoc p̄ septem vitia maxie p̄e
latū. s̄m q̄ vbiq̄ in p̄cedenti l̄ra reddidit causa
Prima causa ē. q̄ male intrauerūt. s. p̄ nūmūz
nō p̄ deum. p̄ cupiditatē nō p̄ caritatem. **E**t d̄r
hic. quō huc intrasti nō h̄ns vestem nuptialem.
et sequit̄. ibi erit fletus et stridor dentiū. **S**ecū
da. q̄ male vixerūt. nō sicut pastores. s̄z sicut
predones. nō sicut ep̄i s̄z sicut epicuri. **E**l sup̄
de sagena. malos aut̄ foras miserūt. et sequit̄.
ibi erit fletus et stridor dentiū. **T**ertia. q̄ alios
scādalizauerūt. sicut lapis subito occurrēs pe
di. facit ip̄m cespitare et offēdere. **E**l sup̄. et col
liget de regno eius om̄ia scādala. et sequit̄. ibi
erit fletus et stridor dentiū. **Q**uarta. q̄ in docē
do et regēdo inutiles fuerūt. **E**l infra. seruum
inutilē p̄icite in tenebras exteriores. et sequit̄.
ibi erit fletus et stridor dentiū. **Q**uinta. q̄ sub
ditos et supbia verbi. et auaritia facti oppresse
runt. **E**l infra. si dixerit fr̄us malus morā fa

Secūde par. Lapi. xxxiij.

ciet d̄ns meus et cetera. p̄tem suā ponet cū p̄po
critis. et sequit̄. ibi erit fletus et stridor dentiū
Sexta. q̄ magna de se p̄sumperūt. credendo et
maiora iactādo. **E**l sup̄. nōne māducauimus
corā te et bibimus et c. et sequit̄. ibi erit fletus et
stridor dentiū. **S**eptima. q̄ nō penituerūt. elatō
em̄ supbie repugit hūilitati p̄nie. v̄n sup̄ de cētū
rione. filij aut̄ regni eijtiē foras in tenebras
exteriores. et sequit̄. ibi erit fletus et stridor de
tiū. **D**as ḡ xpi et eccleie nuptias tota mēte di
ligamus. h̄az gaudijs celestibz itefessa bonorū
intentōe iūgamur. has q̄ p̄ fidē vocati intraui
mus: mūdo dilectōis habitu celebrare curem̄.
n̄fēq̄ actionis simul et cogitatōis maculas. aū
diē extremi discriminis ip̄i sollicitus examinā
to diluamus. ne forte tūc ingredit̄ rex. si vide
rit nos nuptialem caritatis vestē nō h̄re: eiiciat
nos. et ligatis a facultate b̄n agēdi manibz n̄is
ac pedibz i tenebras mittat exteriores. **S**i q̄s
em̄ in tpe iuditij fuerit inuētus sub noīe xp̄ia
no. nō h̄ns opa xp̄iani: statim corripiet et au
dient istud a rege sibi dici. **A**mice quō huc intra
sti. non h̄ns vestē nuptialem. **Q**uasi dicat. **E**t qd̄
xp̄ianus es effectus. cū opa tua n̄ sint xp̄iani
Nullus itaq̄ de vocatōe p̄sumat. donec de ate
p̄tione finis securus existat. **O**m̄es quidē vocat
deus volūtate antecēdēt. s̄m quā vult oēs ho
mines saluos fieri. et pauci sūt electi. q̄ pauci
beatitudinē p̄sequūtur. respectu eorū q̄ p̄dēpnā
tur. **N**onnulli quidē vocati nec icipiūt. nonnulli
v̄o in bonis q̄ inceperūt mīme p̄sistunt. et multi
fidē p̄cipiūt. s̄z respectu malorū pauci sūt qui in
grā vsq̄ in finē p̄seuerāt. **N**emo autē xp̄ianū se
iudicet. nisi qui xp̄i doctrinaz sequit̄ et imitat̄
exemplū. **Q**ui male viuunt et xp̄iani vocant̄:
iniuriā xp̄o faciūt. **E**l Aug. **N**emo sine cā qd̄
cūq̄ nomē sortit̄. **S**utor ut dicat̄. necesse ē ut
calciamēta p̄ficiat. **E**loceť q̄s faber aut ali⁹ arti
fer: artis p̄icia fiat. **H**omōi exēplis p̄gscim⁹ nul
lū sine actu nomē: sed oē nomē ex actu. xp̄iani
ḡ nomē ille frustra sortit̄. q̄ xp̄m n̄ imitatur.
Quid v̄i tibi p̄dest vocari qd̄ n̄ es. et nomē vsur
pare alienū: **S**i xp̄ianū te eē delectat: q̄ xp̄i
animitas sūt: gere. et merito tibi nomē xp̄iani as
sume. **T**u q̄ quō xp̄ian⁹ diceris. in q̄ null⁹ xp̄ia
ni ē act⁹: **X**p̄ian⁹ iusticie boitatis. integritatis
patie. castitatis. pudicitie. pietatis. hūilitatis.
et inocētie ē nomē. et tu istō nomē quō tibi defē
dis et v̄dicas. cui de tāpluribz rebo nec pauca
subsistūt: **X**p̄ianus ille ē. q̄ n̄ noīe tm̄ s̄z ope ē.
q̄ viā xp̄i sequit̄. q̄ xp̄m i oibz imitat̄. **S**iē scri
ptū ē. **Q**ui dicit sese i xp̄o manē: s̄z sicut ille ābu
lauit et ip̄e ābulare. **X**p̄ian⁹ ē q̄ die noctuq̄ dō
desuit. q̄ indefinēt ei⁹ p̄cepta meditāt et cogitat
q̄ paup̄ mōdo efficiť ut deo locuplex fiat. q̄ inter
hoīes h̄r inglori⁹ ut coram deo et āgelis gl̄osus
appeat. q̄ i corde suo nihil simulatū videt̄ h̄re
nec fictū. c⁹ simplex et imaculata ē aīa. c⁹ p̄scia
fidelis et pura est. cuius tota in deo mēsa. cuius
om̄is spes in xp̄o ē. qui celestia potiusq̄ terre
na desiderat. qui humana spernit ut possit h̄re

De questione super tributo

diuina **Dec Aug.** **En** et leo papa. Frustra appellamur xpiani. si imitatores non sumus xpi. Qui id uia se esse dixit. ut puerfatio mgi esset forma discipulis. et illa humilitate eligeret suos quam sectatus est dñs. **En** et **Cypria.** Xpianus nemo recte dñr. nisi qui xpo moribus coequat. **En** etiam **Anf.** Infideles putant. qd uouerit non impleuerit. Quicunq; etiam xpm non sequit. non solum xpiani nomen amittit: sed et antixpc dici meret. **En Aug.** Quisq; factis negat xpm: antixpc est. magis mēdax est antixpc. qui ore pficitur xpm. et factis negat. **Idē mēdax.** qd aliud loquitur et aliud agit. Quis est qui non credit. qd ihs sit xpc. Qui non uiuit quō pcepit xpc. Multi enim dicunt credo: sed fides sine opib; non saluat. Et iterū. Oēs negāt xpm in carne uenisse. qd uolāt caritatem ihu. non enim opus erat ut ueniret nisi p caritatem. Maiorē hac dilectionem nemo habet. qd ut aiam suā ponat p amicos suos. Quisq; uolat caritatem. quolibet dicat lingua. uita ipsius negat xpm in carne uenisse. et iste est antixpc. ubicunq; fuerit. quicunq; intrauerit **Dec Aug.** In hoc g. maxie nos xpiani gētiles scābalizamus. qd caritatem et uitā otuolā non habemus. **En Cris.** Nihil aliud est qd scābalizat gētiles. qd qd non amor est. Cū enim multiplicata fuerit iniquitas: frigebit amor. Etiam aut nihil ita facit clarā ut amor. Nihil ita puerit gētiles ut otus animi. nihil scābalizat ut malitia. Cū enim uiderit auaritia utentes rapientē eū qd dñs iubet. et his qui eiusdē sūt tubo ut foris utentē. eū qui iubet inimicos amare. delirantem dicit ea qd dicta sūt. Cū aut uiderit tremētes mortē. qditer suscipiet eos qd de imortalitate faciūt smones: Cū uiderit diligē pncipatū et alijs fuentē passionib; firmus in suis manz dogmatib; nihil magnū ymaginās. Nos enim sumus cā. manēdi eos in errore. Nā dogta quidē que apud seipos sūt: olim pcepissent. sed et nra silr amirarent. ex uita at nra pbibent. Nā p uerba quidē philozophari facile est. Multi enim et apud eos hoc fecerūt. Inquirunt aut eā qd sit p opa demonstratōem. Oūde enim mihi fidem tuā (ait) p opa tua. Cū aut magis fera diuelli mus primo substātiā. iacturā nos vocāt orbis terrar. Quare et nos horū uindictā dabim? n p quib; male agimus solū: sed p quib; blasphemā nomē dei. usq; quo pecunijs et uoluptati et alijs sumus alligati passionib;. Desistam? igit de reliq;. et uirtutē capiamus omnē. et futuris fruamur bonis **Dec Cris.** **Oratio.**

Domine ihu xpe rex celestis glie. qd nos p nūcios tuos. i. factā scripturā. infirmitates. piculū uiuēdi. mutatōem fortune. et gratuitaz uolūtatem ad nuptias tuas uocasti: da nobis caritatis uestem nuptialem ne a pfessione peccati et a laude dei unq; obmutescamus. ne a resurrectōe spiritalis gaudij. i. pace et securitate sepemur. et da nobis uestē pietatis et bone opationis. ne ligatis manib; et pedib; in tenebras exteriores mittamur. **Amē.**

soluendo et de muliere

De questione sup tributo soluendo. et de muliere septem uiros hāte. **Capi. XXXV.**

Quoniam scz post predicta 7 eate feria tertia. abeuntes pharisei ad herodianos. psiliū inierunt ut ex collatione pmuni melius penderet. qditer ihm decipe possent. et eū quem cape n poterāt in malo ope: caperēt in smone qd facilius capiē hō in obis qd in factis. Et miserūt discipulos de secta sua cū herodianis. i. misterijs herodis. qd ex pte cesaris perat tributis. ut discipuli caperēt in smone. et mistri raperēt eum ad puniendū in corpe (**fm Cris**) ne forte pharisei xpo noti et suspecti. circūuenire eū n possent. qd corā eis sibi in obis cauēt: mittūt discipulos qd ignotos. ut facili deciperēt. et min? erubescerēt dephensi. et ppter hoc eos. et herodis mistros sil mittūt. ut qdēq; dixerit: reprehendat. Et circūdat eū sicut apes. mel in ore et aculeū in tergo portantes. et abulatorie cōmēdāt. in eo triplicē ueritatē: dicētes. **Agf** sci mus qd uerax es. qdum ad uitā. non ypocrita. ecce uitas uite. et uia dei qd itur ad deū. i. ueritate docēs qntū ad sanā doctrinā. ecce uitasdo ctri ne. et nō est tibi cura. i. timor uel fauor de aliq. qdum ad iusticiā. i. nō attēdis aliquez ut accipias psonā. uñ exponēdo subiūgit. nē respicias psonas hoīm. sed indistincte dicis maiorib; et minorib; ueritatē. ecce ueritas iusticie. **S**ed multi moderni faciūt. qd paupes deliquētes publice arguūt et pfūdūt: sed diuitib; maiora peccatib; nec nutū faciūt. **Secm Cris.** Inf omia pcta sacerdotū maximū ē. qd psonas respiciūt et nō cās. Et ideo iustos et paupes despiciētes: iniq; et diuites pmouēt et exaltāt. Et aut dicit idē **Cris.** **Agf** euz vocāt et ueracē mgi. ut qd uenerātio eū decipe rēt. et ut qd honoratus et laudatus misterij sui cordis simplr eis apiret tāq; uolēs eos hñe discipulos. **Dec** ē enim ypocritaz pma simulatō laudatō. laudāt ei qd ptere uolūt. ut p delectatōnem laudis. paulatī corba hoīm ad simplicitatē benigne pfessionis inclinat **Dec Cris.** Istis siles sunt qd hoīb; in pntia adulant et in absentia dephūt. O qd plen? ē mundus his et illis pestiferis hoīb;. a qd custodiat suos de. **En (fm Aug)** duo sūt genera psequētū. i. uitupantiuz et adulatiū. et plus psequētū ligua adulatoris. qd man? insectoris. et mellis: cis obis eū inērogare uolētes: subiūgūt. **Dic** g nob. qd tibi uidet? Quia certi sum? qd nō dimittis ppe maiestatem cesaris. uel tiorē aut fauorez cuiuscunq; homis. qd ueritatē dicas. et iuste qd uer? ē: diffinias. Et inērogāt eū: dicētes. licz cē sū cesari dari an nō? **Nāc** qdē apd iudeos ortā. xpo malitiose pposuerit. ut si tributū negar? et dicēt nō ē licitū: cadēt in manū psidis. et statī capeēt tanq; dñs impatori. **S**i at tributū cōderet et dicēt ēē licitū: cadet in manū ppli. tāq; dñs eoz libtati et diuio honori. et sic totū eoz artificitū erat vndiq; hñs pceptum. Dicebant

septem viros habente

quidē q̄ romani pro republica militabāt: eos in securitate et quiete tenerent. q̄ licebat dari tributū. **S**ecōtra pharisei asserebāt. q̄ q̄ seruibāt sūmo deo. et sibi oblatōes et decias reddebāt. nulli hōi tributa soluere debebāt. **S**3 sapientie fons dolos eorū fugit. sic enī rñdit. ut dō et cesari sua iura suarēt. **A**n p̄gnita 7 dep̄bensa neq̄tia 7 dolositate eorū (nihil enī latet deū q̄ scrutat̄ renes et corda) laudes ip̄orū respuit. et dure eis rñdit: dicēs. Quid me tēptatis ypocritae. Quasi dicēt. Nō q̄ritis veritatē abdisce: sed me verbis cape. 7 p̄ hoc eos ypocritas vocat q̄ aliud p̄tendebāt et aliud intēdebant. **S**cōm **Cris.** Rñdet n̄ fm ōba eorū blāde. s3 fm p̄scias corū aspe: docēs nos dure refellē adulātes. Et fm eundē. Pharisei blādiebāt ut p̄berēt. illis aut̄ p̄fundebat ut saluaret. q̄ utilior ē deus hōi iratus. q̄ hō p̄pitiū. Et subiūgit. In hoc aut̄ q̄ x̄p̄s laudes respuit. dat intelligere q̄ nullus d3 velle laudari. 7 in hoc q̄ adulatores suos dure rep̄hēdit: docemur ut adulatōes vitemus. **O**ñ dicit mibi nūmisma cēsus. i. denariū qui p̄ cēsu dat̄ ānuo. 7 erat de argēto. vocabat̄ q̄ denari? q̄ valebat decē nūmos vsuales. et hēbat ymaginē cesaris et nomē ei. **P**roprie tñ nūmisma ē ip̄a inscriptio ymagis. 7 nūmus ē cui inscribit̄. Et illis offerentibz ei denariū cēsualē: ait. Cuius ē hec ymago q̄tū ab figurā. 7 inscriptō q̄tū ab scripturā: Nō de ignorātia infrogat. s3 ut p̄petenē ad eorū ōba rñdeat. **A**luid dñs viderē materiā q̄stionis. ut nos tacite informaret ne simus p̄cipites in sentētiando. s3 mature inq̄ram? et p̄us examinem? anq̄ diffiniamus. dicūt ei cesaris. s. tyberij p̄uigni augusti cesaris. sub q̄ augusto passus ē dñs. Tunc ex p̄missis inferēdo q̄stionis determinatōem: ait illis. Reddite q̄ que sūt cesaris cesari. s. tributū 7 pecuniā. p̄ quā p̄fitemini vos illi subiectos. **E**bi fm **Cris.** Illa dicit solū que nocēt pietati. q̄ si aliq̄ tale ē. nō cesaris s3 dyaboli ē vectigal. et que sūt dei deo. sc3 (fm **Dierio**) decias. p̄mitias. oblatōes. et hostias. Sicut et ip̄e reddidit tributa p̄ se et petro. et deo reddidit q̄ dei sūt: p̄ris faciēs volūtātē. **E**l debem? reddere mūdo suos honores eos despiciēdo. suas delicias eas abhorreō. et suas diuitias eas p̄tēpnēdo. deo aut̄ decimas et oblatōes. **E**l fm **Amb.** Sicut cesar erigit imp̄ssionē sue ymaginis. sic et de? aīam lumine vultus sui insignitā. sicut enī denarius ymagine regis. sic signat̄ hō ad ymaginē 7 similitudinē dei. quā peccādo corrūpit. Et itē. **E**uz alia sit ymago dei. alia mūdi. si nō vis eē obnoxius cesari: noli h̄re que sunt mūdi. Si vis terreno regi nihil debere: oīa tua relinque et x̄pm seque. Et bñ p̄us que cesaris sūt reddēda decreeuit. neq̄ enī p̄t esse q̄s discipulus dñi nisi prius renūtiauerit mūdo. **S**3 oēs renūtiamus verbis. nō renūtiamus affectu. Nā euz sacra recipimus: renūtiām? **O**grauia sūt vincula p̄mittere deo 7 nō soluē. Maior est p̄ctus fidei q̄ pecunie. Redde p̄missis dñi in hoc corpe es. p̄usq̄

Secūde partis. Capitu. xxxv.

veniat exactor et mittat te in carcerē. **A**nde et **Dierio.** Nūmū hñtem cesaris ymagines reddite coacti cesari. vosmetip̄os libēter deo. Signatū est enī lumē vultus dei sup̄ nos. nō cesaris **Dierio.** Relictis ergo que mūdi sūt corpus animā. intellectū volūtātē. rōnem. et omīa que in nobis sūt deo a quo accepimus. nō dico debemus. s3 tanq̄ debitū reddamus. ut nō p̄pati beatijs s3 rōnabiliter in omībz p̄cedamus. Quia (fm **Dylariū**) Condignū ē ut ei nos totos reddamus. cui debere nos recolimus 7 originē et p̄fectū. Non ē itaq̄ incōueniēs nec p̄tradictō. q̄ hō sit subditus homini in tp̄alibz. et deo immediate in sp̄ualibz. utrunq̄ enī bñ se p̄patif. nec alter p̄ alteri p̄iudicat. **S**3 magis felix ē 7 b̄fius. qui a tp̄alibz et a p̄nitiose fuitute eorū ē erut. 7 deo soli subiectus. q̄ hic maxime ē liber 7 p̄nceps. et regibz regalior. et neq̄ diuitiarū timet tyrānidem. neq̄ p̄ncipatus timorez. **M**istice aut̄ deo debemus reddere triplex tributū. siue rōnem quā postulat. s. de corde p̄fectā dilectionē. de ore feruentē et frequentē gr̄arū actōem. de corpe voluntariā vitioz mortificationē. In p̄missis etiā tria mistice notant̄. **P**rimo queritur oñsio denarij. **S**ecūdo interrogat̄ superscriptio oblatis. **T**ertio sequit̄ diffinitio cui debeat reddi. In denario sūt tria. materia. pondus. 7 superscriptio cū ymagine. **M**ateria ē opatō bona vel mala. argētea vel stānea. **P**odus ē intentio recta vel p̄ua. ymago attēdit̄ in affectu interiori. et superscriptō ī effectu exteriori. **I**magō enī diaboli ē culpa. ymago dei gr̄a. superscriptio ē exterior p̄uersatō et hūilis ad imitātē x̄pi vel sup̄bia ab imitātēz diaboli. **H**uius denarij oñsio fit ī morte. **O** q̄ metuēda questio. oñdite mibi nūmisma census. hōiem. s. interiorē sacco carnis velatū. exteriori simulatōe obumbratū. diu ad p̄niam expectatū. felix qui poterit dicē. p̄cidisti saccū meū et circūdedisti me cū leticia **S**3 interrogatio fiet in iudicio de ymagine. **O** q̄ horrēda interrogatō. imo increpatō malorū. c? ē ymago hec et superscriptio: Quilibet portat ymaginē eius cuius h3 opa. s. vel dei. vel impatoris. mūdi et diaboli. **S**3 diffinitio fiet in retributione. reddite q̄ q̄ sūt cesaris cesari. et q̄ sunt dei deo. q̄ ibūt hi in sup̄litiū. illi in gaudiū. Et q̄ missi fuerāt a phariseis audiētes sapientissimā rñsionē dñi: mirati sūt. q̄ calliditate 7 insidijs p̄ualere nō potuerūt. et relictō eo sicut cōfusi abierūt. **E**l **Dierio.** Qui ad tantaz credere sapiam debuerāt: mirati sunt. q̄ calliditas eorū insidiādi locū nō inuenisset. 7 relictō eo abierūt. infidelitatez p̄ter cum miraculo reportantes. **D**einde cū abissent pharisei. accesserunt ab eū saducei. ut quia rōne eum sup̄are non poterant. saltem per ip̄am frequentiaz sensum eius subuerterent. et tedio eum superarent. **T**res secte erant inter iudeos ab alijs differentes. scilicet. pharisei qui erant ab alijs diuisi. q̄tum ad habitum et traditiones. qui traditionibus **M**oyfi traditiones suas preferebant. et scōm

De primo et magno

legē vocabatur pharisei. i. diuini. a phares. i. diuino: dicebatur. Alij erāt saducei qui ab alijs differebāt q̄tuz ad doctrinā. q̄ ipi sibi iustitiā et qd nō erāt: vendicabāt. vñ et iusti ppter exteriore scēitatē appellati sūt. ipi em̄ resurrectōez negabāt. aīam mortālē esse et cū corpore interi-re dicebant. ac neq; angelū neq; spm̄ esse crede-bāt. 3 libros moysi recipiebāt. Alij erāt essenī q̄ ab alijs differebāt in vitā et mō viuēdi. quia fere monasticā vitā ducebāt. iungia vitabāt. omnia in p̄muni hēbant. de duabo aut p̄mis se-ctis hic dī. Saducei ḡ accedentes ab ihm̄ fabu-lā quandā fictā de muliere. que septē viros ha-buerat: ei p̄ponebāt. querentes eū cuius esset in resurrectōe. per quā oñdere volebāt resurre-ctiōnē nō esse. Putabāt em̄ q̄ si futura esset re-surrectio. tūc celebrāte essent nuptie sicut mō. et q̄ incōueniens videt̄ q̄ de f̄ omnibz septē si-mul. q̄ vni mulieri nunq̄ licuit plures viros hēre: s̄ bene ecōuerso ppter fecunditatem. vel q̄ de f̄ alicui eorū determinatē. q̄ qua rōne esset vnius. eadem rōne esset et alterius. intendebāt p̄cludere resurrectōem nullā esse. Quā questio-nē eis solūto. euacuat dñs eorū opinionem. et ostēdit errorē: dicens. Erratis in hoc. s. q̄ resur-rectionē negatis. nescientes scripturas que re-surrectōem asserūt. ac modū resurrectōis in-struūt et oñdunt. Unde etiā sequit̄. q̄ nesciant virtutē dei que poterit corpa suscitare et post mortē viuificare. q̄ potuit om̄ia de nihilo facē. Errabāt ḡ. q̄ et scripturis p̄dicebāt. et virtuti dei derogabāt. Erratis etiā putātes ibi celebra-das esse nuptias. In resurrectōe em̄ generali neq; nubēt. s. viri. i. nō accipient vxores. neq; nubētur. s. mulieres. i. non accipiētur a viris. Et dicit **Piero**. latina p̄suetudo hic greco p̄teo-mati nō rñdet. Nubere em̄ p̄prie dicūtur mulie-res et viri vxores ducere. s̄ hic simplr̄ intelli-gamus q̄ nubere de viris. et nubi de mulieribz dictū sit. An nō erit carnalis s̄ spūalis puer-satio. et hoc est q̄ subdiť. sed sunt sicut angeli dei in celo. n̄ in natura angeli s̄ sicut āgeli in p̄prie-tate spūalitatis et immortalitatis. icorruptibiles scilicet et īgenerabiles. nō q̄ sint spūs s̄ q̄ sint spūales. ac vitā et puerlatōem spūalem hñtes et sine labe corruptōis: visione et fructōe dei viuētes. Cessante em̄ causa cessat effectus. nu-ptie aut ordinate sunt ad procreatōem filiorū educātoz ad cultū dei. quousq; numerus p̄re-destinatoz sit p̄pletus. qui cōpletus erit in re-surrectione. et ppter hoc tūc erimus sicut ange-li. semp̄ p̄templatōni vacātes. et hoc ē q̄ debet corpa mouere ad deuotōnem. videlicet p̄sidera-tio illius bñe vite. quā post modicū expectam?

Scdm̄ **Bedā** mystice p̄ septem viros repro-borū vniuersitas designat̄. quorū vxor ē mūdā-na puerlatio. qui discedūt sine liberis. q̄ tota hac vita que septē diebz agit̄: steriles sūt a bo-nis opibz. quibz morte misera p̄raptis. ab vlti-mū et ipā mūdāna puerlatio. quā illi sine vitā li ope transegerāt: q̄i vxor infecūda transibit.

ac secundo et simili

Potest etiā nomine huius mulieris intelli-gi ecclia. que viro despōsat̄. qñ prelato p̄mittit̄ septenarius aut vxorū nō generatiū ex ecclia filios: significat vniuersitatē malorū p̄latoz vñ clericorū. fm̄ dīas septem ordinū ecclasticorū. quorū p̄mus ē hostiariorū. secūbus lectorū. ter-tius exorcistaz. q̄rtus acolitorū. quintus sub-diaconorū. sextus leuitaz. septimus sacerdotū. **Di** filios nō generāt. q̄ in ecclia dei fructū nō querūt. et ideo demoniū eorū occidit. Mulier q̄ ista moralit̄ loq̄ndo p̄t dici peccatrix aīa. septē capitalium vitioz vniuersitati despōsata. Re-surrectō aut spūalis. ē a morte culpe ad vitam gr̄e. que ē arra glie. et ideo qñ hec resurrectō fir-mata est p̄ p̄positū cauēdi recedentiū. firmatum p̄fessione religionis et etiā obseruatū. tunc est similitudo ad angelicā vitā. q̄ p̄ castitatem fit p̄formitas āgelice puritati. Angeli q̄ similiē nihil possident in hoc mūdo et obediūt p̄tinue ipi deo. Mali ḡ sūt desides. qui ex suis opibz bo-nis nō reliquerūt semē. et aliq̄ mēoria dignū. et adhuc peiores sūt. qui memoriā sui de malis suis opibz reliquerūt. Postq̄ aut dñs rñdit ad eorū interrogatōem. et ipoz p̄fuit errorē statim subdit de resurrectōe p̄firmatō veritatē resurrectōis autē scripture. Probaturus ḡ resurrectōem corpm̄: inducit autē 3 de exoto sumptā. et pbat primo p̄hennitatē aīaz quā illi negabāt. quā p̄bata p̄nter pbat resurrectōem corpm̄. que cū aīabo bona malaue gessēt. **Di-cit em̄ in Exoto a deo**. Ego sū deus abrahā. et deus ysaac. et deus iacob. Qñ hoc deus dicebat iā illi mortui erāt. deus em̄ nō est mortuorū. i. oīno nō existentiū: s̄ viuētium et existentiū. ḡ ipi viuūt et existūt. Rō talis ē. deus nō dī dñs rex nō existentiū. vel eorū que sūt nihil. q̄ crea-ture ad deū est realis relatio. q̄ nō p̄t fundari in nihilo. s̄ deus dī abrahā. et deus ysaac. et deus iacob. qui mortui sūt. ḡ ipi existūt. nō em̄ dixit ego fui. s̄ ego sū. tanq̄ illi p̄ntes existant s̄ nō corpe. ḡ aīa. et iō aīa nō morit̄ cū corpe. s̄ ē eterna. Et p̄ hoc pbat resurrectōez corpm̄ ex veritate iusticie. Nā cū dicat se deū abrahā. et alioz qui fuierūt ei in corpibz suis: iustū est vt remunerent̄ cū corpibz ipis in quibz merue-rūt. Et vniuersalit̄ oīm corpa et aīe bona vel mala simul recipiēt. que simul meruerūt. Quia em̄ bō meruit vel demeruit aīa simul et corpe. iō in futuro puniet̄ vel remunerabit̄ simul in vtroq; **Hoc** aut nō p̄t fieri nisi fiet resurrectio corpm̄. Et iō p̄stat futurā esse corpm̄ resurre-ctiōnē. Anū ḡ pbat dñs exp̄sse. s. q̄ aīe sp̄ viuāt nec cū corpibz intereat. alioz p̄ p̄ns. s. q̄ corpa resurgāt. Itē ppter naturalē appetitū et incli-na-tiōnē aīaz ad corpa sua. q̄ naturale est aīabo desiderare sua corpa. vt cū ipis glificent̄ cū qui-bus meruerūt. et iō ne a suo desiderio fraudet̄. necesse ē vt eis sua corpa reddant̄. q̄ aīa n̄ p̄t esse p̄fecte quīeta nec bñ. nisi vniat̄ cū corpe. ab cuius vniōnē h̄z inclinatioz naturalē. et ita corpa resurgēt. **Abi Piero**. Cū autē dicit deus

legis mandato

abrahā. deus ysaac et deus iacob. ter deū nomi-
nādo. trinitatē intināuit. cū autē dicit dē deus
mortuorū. unū deū iterās. unā subām significa-
uit. Et audientes turbe mirabant in doctrina
eius. **En Remig.** Nō quidē saducei s; turbe mi-
ratur. Hoc etiā quotidie agit in ecclesia. Cū enī
diuina inspiratione aduersarij ecclesie supant
turbe fidelium letantur. **Oratio.**

Domine ihu xpe doce me astutias sedu-
ctorū intelligere et cauere. necnō veri-
tate vite ac doctrine et iusticie semp cu-
stodire. Da mihi insigniri tua ymagine. nō ini-
mici. ut ea que mūdi sūt relinquēdo. et tibi soli
adherēdo. reddā tibi ea que de tua grā a te pce-
pi. in ipis tibi fideliter seruiēdo. presta etiā mihi
ut carnalē et mūdā puerilitatem que sterilis
ē: fugere. ac spūalem et celestē sectari valeā. et
glia resurrectionis innouatus. cū angelis dei in
celo immortalitate frui merear. et perpetua tui
visione Amen. **De primo et magno ac se-
cundo et simili legis mādato. Ca. XXXVI.**

Pharisei et audientes et
gaudentes. et sapienti rīso ihu silen-
tium imposuisset saduceis nō hūitū
quid amplius dicerēt ptra rāionē
eius. puenērūt in unū ad ipm alio mō inuadē-
dū. et uenērūt in magna multitudine ad magis
eū terribū. **En Cris.** Conuenerūt ut multitu-
dine uincerēt. quē rōne supare nō poterant: a
veritate nudos se esse pfecti sunt. q multitudine
se armauerūt **Hec Cris.** Recedentibus phariseis
uenerunt saducei. et itēp recedentibus saduceis
uenerūt pharisei. temptātes euz frequētī con-
gressu fatigare et subuertere. licet enī cōtrarij
essent in opinione. de aīe immortalitate et mor-
tuorū resurrectione. tñ ueniebāt in xpi psecu-
tione. **En Hiero.** Q de herode et pontio pylato
legimus. dñi nece eos fecisse pcorbiā. etiā nunc
de phariseis cernimus et saduceis. que inter se
pcontrarij sūt. s; ad temptandū ipm parī mēte cō-
sentiūt. Et un⁹ ex eis scriba et legisdoctor acces-
sit. tēptans ipm cape in smone: dixit. **Mag** qd
est mādatū magnū in lege. i. pceptū. Interro-
gauit tēptans. nō scire desiderās. nō ut disceret
s; ut deciperet. **En Cris.** Magist⁹ vocat. cuius nō
uult esse discipulus. De mādato magno inter-
rogat qui nec minimū obseruat. Ille enī debet
interrogare de maiori iusticia. qui iā minorem
ppleuit **Hec Cris.** De hoc autē interrogauit. qz
circa hoc erāt opiniones. quidā enī dicebāt sa-
crificia et oblatōes magis placere deo q opera
caritatis. Alij dicebāt pcontrariū. qd magis ē ve-
rū. Et ait illi ihu. Diliges dñm deuz tuū. **Et di-
xit Cris.** Nō dicit time. s; dilige. timere (iquit)
est seruorū. diligere filiorū. Nō dixit etiā pigno-
sce. s; dilige. Cognoscere: iquit. deū pprium est
humane nature. diligere autē religiosi cordis et
recti. Diliges: inquā. dñm deum tuū ex toto
corde tuo. i. ex toto intellectu sine errore. ut nul-
lus in pfectione diuinitatis locū errori relinqs

Secūde par. Capi. xxxvj.

et in tota anima tua id est tota voluntate sine
pcontrarietate et pcontradictione. ut nihil pcontrariū ei
velis. et in tota mente tua. i. tota memoria sine
obliuione. nihil reminiscās qminus de deo sen-
tias. et ex tota stute seu fortitudine tua. ut uires
tue et totū posse sibi seruiāt. et ad ipm expēdan-
tur. **En Aug.** Deū ex toto corde diligere pcepe-
ris ut omnes cogitationes tuas. ex tota aīa. ut
omne vitā tuā. ex tota mēte tua ut omne intel-
lectum tuū in illū cōferas. a quo habes ea que
pferis. Nullam g vite nostre ptem reliquit que
vacare debeat. et quasi locū dare ut alia re ve-
lit frui. sed quicq; aliud diligendūz uenerit in
animū. illuc rapiat quo totus dilectōis impe-
tus currit. Tunc est enī optimus hō. cum tota
vita sua pgit in incōmutabile bonū. **En Cris.**
sostō. Quid ē diligere deū ex toto corde. **Et cor-
tuū non sit inclinatus ad ullius rei dilectōnem
ampliusq; dei. Pro quāta enī parte cor tuū fue-
rit ad aliquā rem. p tanta minus ē ad deum.
Quid ē in tota anima diligere deū. i. certissimū
animū hēre in veritate. et firmū esse in fide. Qui
enī credit apud deū esse omne bonū. et nihil bo-
ni esse extra ipm. hic ex tota anima diligit deū.
Quid ē ex tota mente diligere deū. id est ut oēs
sensus tui que pinent ad mentem: deo vacent.
Cuius enī intellectus deo mīstrat. cuius sapiē-
tia circa deū est. cuius cogitatio ea que dei sunt
tractat. cuius memoria que bona sūt recordat
tota mente diligit eū **Hec Cris.** **Secūm Bern.**
Toto corde id ē sapiēter ptra suggestiones dia-
boli ne seducamur. tota anima dulciter cōtra
delectationes carnis ne alliciamur. tota mente
fortiter ptra pressuras mūdi ne opprimamur.
**Hec enī sūt tria que pceptue retrahūt ab amo-
re dei. dyabolus. caro. et mūdus. Et subiūgit**
**Hoc est maximū et primum mādatum. Maxi-
mum dignitate. quia de maximo. s. deo diligen-
do. primū ordine. quia pceptū de diligendo deū
pcedit pceptū de diligendo primū. Et vere istud
ē magis nobilius et utilius inf omnia mādata.
In hoc enī omnia mādata implent. hoc etiam
mādatū diligendi deū est magnū. qz mandat
hoc lex naturalis in mēte omīs creature ratō-
nalis diuinitus indelēbiliter expssa. Maius quia
remādat. et repetens itēp mandat hoc lex mo-
sāyca a deo data. et p angelos ordinata. Maxi-
mū quia pfirmat illud lex euāgelica. p ipm fi-
liū dei tradita. Et primū mādatū intentione iu-
bētis. finis enī in qlibet ea que ad finēz sunt in
intentione pcedit. **En apls.** finis pcepti ē cari-
tas. finis nō terminās vel psumās. ad quē omne
pceptū ordinat. **Et itēp. Plenitudo ē dilectio.**
Et ps. Omnis psumationis uidi finē. latū mā-
datū tuū nimis. **Vel primū in necessitate obser-
uationis. Ad hoc autē q istud mādatū possit
pfecte impleri qtuor requirūtur. Primū est di-
uinoz bñficioz rememoratō. qz enī que habes
mus siue exteriora siue corpus et aīam: omnia
a deo habemus. id oportet q sibi de omibz que
habemus: suiam. et eū corde pfecto diligam.******

De primo et magno

Nimis enim ingratus esset qui cogitans alicuius beneficium: eum non diligere. Secundum est diuine excellentie consideratio. deus enim maior est corde nostro. et ideo si toto corde et omnino viribus ei seruimus. adhuc sufficiens non sumus nec satisfacti sumus. **Ubi in ecclesiastico.** Glorificate dominum quantum potestis. superaualebit adhuc. Maior est enim omni laude. Tercium est mundanorum et omnium temporalium abdicatio. Magna enim iniuriarum facit deo. quod aliquid ei adequatur. quod sit quasi res temporales et corruptibiles simul cum deo diligimus. Nihil ei aliud vult quod diligamus quam eum. quia ipse solus sine partitione vult possidere cor nostrum. **Unde dicit Augustinus.** Domine minus te amat. quod propter te non amat. **Et Hieronymus.** Nimis est amarus cui non sufficit deus. Quartum est omnimoda peccatorum vitatio. quia nullus potest deum diligere in peccato existens. scilicet mortali. ideo dicitur. nemo potest duobus dominis seruire. **Ubi si in peccato manes:** deum non diligis. Non diligit deum superbus vel amator vane glorie quod puluerem vane glorie quod nihil est: deo proponit. Nec voluptuosus qui per momentanea delectatione eum deserit. nec auarus qui per numerum vel nihil eum amittit.

Deinde addit. Secundum autem simile est huic. non equale: sed simile. quia est de actu simili. scilicet de dilectione vel de re simili deo. scilicet de homine. quod ad similitudinem dei factus est. scilicet diligens primum sicut seipsum. id est ad id ad quod seipsum. scilicet ad iusticiam et salutem. ad gratiam in presentia. et gloriam in futuro. et ad eandem beatitudinem ad quam diligit te. **Ubi ly sicut** non denotat equalitatem gradus. quia primo et plus tenet homo se diligere quam primum ceteris paribus. sed denotat similitudinem boni operati. ut velit primum sicut se esse in gratia et amore dei. **Et cum dicitur secundum.** non est ordo nisi quantum ad materiam que est deus et primum. **Unum enim est preceptum de dilectione.** vel etiam est ordo causalitatis. quia amor primi causatur ex amore dei. **Et ideo dicit Apostolus.** qui diligit primum: legem impleuit. Quia causa intelligitur in causato. et non e converso. Dilectio igitur in deum: origo est dilectionis in primum. et dilectio in primum cognitio est dilectionis in deum. ac etiam nutrimentum. **Ubi Gregorius.** per amorem dei amor primi gignitur. et per amorem primi amor dei nutritur. **De Gregorio.** Et similiter dilectio in seipsum: precedere debet dilectionem in primum. **Ubi Augustinus.** Vide prius si iam nosti diligere teipsum. et committo tibi primum quem diligas sicut teipsum. Si autem nondum nosti diligere te: tamen meo ne decipias primum sicut te. **Et iterum.** Manifestum est autem omnem hominem primum esse deputandum. quia erga neminem operandus est malum. Qui autem amat homines. aut quia iusti sunt. aut ut iusti sint: amare debet. Sic enim et seipsum amare debet. aut quia iustus est. aut ut iustus sit. Sic enim diligit primum sicut seipsum sine ullo periculo. **De Augustino.** Unde modus diligendi primum attribuitur secundum quatuor causas. Primo secundum finale. scilicet ut diligatur primus propter deum. Secundo secundum materiale. scilicet ut diligatur bonum non malum. Tercio secundum formalem. scilicet ut ordine debito citra deum et supra temporalia. Quarto secundum efficientem siue mouentem. quia ut homo. non quia pater tuus vel filius vel

ac secundo et simili

domesticus vel amicus. et his modis debet homo diligere seipsum. **Et nota (secundum Augustinum)** quod primo diligendus est deus. Secundo anima propria. Tercio anima primi. Nota etiam quod amor primi falsus est per hoc seu huiusmodi. videlicet si impedit amorem dei. Si aliquid fiat propter amorem primi. quod sit contra amorem dei. Si aliquis dissimulet in eo quem diligit. plusquam in eo quem non diligit sic. Si aliquid in eo placeat quod in alijs displiceat. Si patienter non sustinet. quod alium sicut se vel plus diligit. **Et infert in his duobus.** scilicet mandatis dilectionis. tota lex pendet et propheta. quia totus decalogus et monitiones siue preminationes hic finem habent. hoc enim ut caritas introducatur: intendunt. Tota quippe scriptura legis et prophetarum ad dilectionem dei et proximi ordinatur. quicquid enim preceptum est in lege et prophetis hoc fine preceptum est. ut deus et primus diligatur. **Et propter hec omnia mandata et scripta legis et prophetarum.** non sunt nisi quedam explicationes istorum duorum mandatorum. quia omnia ab hec duo sunt ordinata. Item omnia precepta ab hec duo referuntur. primum enim preceptum. scilicet dilectionis dei ambit et implet omnia mandata prime tabule. quia in ea continentur tria mandata de dilectione dei. que scripta erant in una tabula. et secundum preceptum. scilicet dilectionis primi. ambit et implet omnia mandata secunde tabule. quia in ea continentur septem alia mandata de dilectione primi. quod in secunda tabula erant scripta. Nam qui deum diligit: ydola spernit. dei nomen inuocatum non assumit et diem sabbati sanctificat. **Et qui primum suum diligit:** honorat patrem et matrem. non occidit. non furatur. non mechatur. nec falsum testimonium dicit. nec uxorem primi vel aliam rem eius concupiscit. **Nam secundum Crisostomum.** Sicut obuium facere suggerit omne malum. sic dilectio omne bonum. In tribus autem dilectio dei extenditur. ut omnes cogitationes. omnes affectiones. et omnis ratio humana qua intelligimus et discernimus in deum referatur. et diuini rebus occupetur. ut nihil remaneat in homine. quod non diuine dilectioni subdatur. **Item duo sunt erga primum dilectionem seruanda.** ut et beneficii imperfectione faueatur. et nulla malitia leuatur. unum affirmatiuum de quo matheus septimo. Quicquid. scilicet licita. decencia. expediencia vultis. scilicet voluntate rationali ratione distinguere inter debita et indebita. ut faciant vel dimittant corde. ore. ope. vobis vel pro vobis homines in quantum homines non bruti. et vos facite illis in simili casu voluntate. ope et pleno affectu. **Secundum hanc regulam dilectio primi causatur et efficitur impando omnis motus omnium virtutum tendentes ad primum interiores et exteriores.** Aliud negatiuum de quo thobias. Quod ab alio oderis rationabiliter fieri tibi. corde. ore. ope. vide ne alij feceris voluntate. vel ope. affectu vel effectu. **Secundum hanc regulam dilectio primi casualiter reprimat et cohibet omnes motus et actus vitiorum respectu eius.** Licet igitur diuersa sint precepta. quibus aut vtiliter quod appetenda sunt: cupimus. aut quod vitanda sunt: vtiliter precauamus. unum tamen

legis mandato

sunt in radice caritatis. quia omnia in dilectione dei et primi facere debemus. Recte itaque dicit legem et prophetas referri ad duo mandata caritatis. quia ex hac dependet et ibi finem habent. O caritas regula ordinis electorum. lex universalis universos ligans. status virtutum. canon canonum. lex legum. non constitutio populi: sed principis placitum. sanctio regis regum. quam non solum edidit vel prohibuit iubendo. sed et edixit et promulgavit personaliter docendo et adimplevit servando. Ecce lex domini pervertens animas. mater et origo legum divinarum. mater et dominatrix humanarum ratio nobilior et equa. hostis et inimica iniquarum. Cuius obsequantia per gratiam in hac vita initiat. et continuata usque ad mortem in alia presumatur.

Et quia (ut ait Crisostomus) Iudei estimantes christum hominem purum esse. temptabant eum neque temptassent si dei filium credidissent. ideo volens Christus eis ostendere quod deus erat. tale interrogatorem eis proposuit. ut ipsa interrogatio eis ostenderet quod esset. Quia enim ad passionem venturus erat: opinionem falsam Iudeorum corrigere. qui christum filium david. non dominum eius esse dicebant. Et (ut dicit Hieronymus) palam eis de se loquitur. ut inexcusabiles sint. Congregatis ergo phariseis qui ad temptandum venerant. interrogavit eos istis. Quasi eis diceret. hucusque questionibus vestris satisfeci. tempus est ut in aliqua responsione tractem vobis. Interrogat ergo de illo quem credebant esse venturum. quia putarent credere volebat cuius filius debeat esse: dicens. Quid vobis videtur de christo id est messia in promisso quem venturum creditis cuius filius est? Dupliciter errant Iudei circa christum. Primo quidem circa personam. non enim credunt eum fuisse christum qui venit in mundum natus ex virgine. sed adhuc expectant eum. Item errant circa eius naturam quia non credunt etiam quem expectant. esse deum sed purum hominem. De isto secundo errore eos interrogat cuius filius sit. et hoc idem forte querit. quia ex quo tota legem dixerat ad duo mandata dilectionis tamquam artificiosus legislator. vult ostendere christum hec duo mandata reduci in unum diligibile quod est christus. Nihil enim diligere tamquam deus et primus. nisi ipse christus. Dicunt ei David. Secundum illud psalmi. De fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Credebant illum fore purum hominem de genere david. Unde dicunt david solum. sed divinitatem negando. Ait illis. arguendo in contrarium. Quid ergo si christus est purus homo. ut vos creditis. david cui occulta sapientie divine manifestata sunt. in spiritu sancto et prophetico. non de corde suo proprio. vocat eum dominum suum. quod non liceret si esset filius eius: dicens. Dixit dominus domino meo. id est pater filio. Ipsi autem sic exponunt. dixit dominus creatori celi et terre. domino meo. id est messie. Quia ergo iste messias non sit purus homo probatur tripliciter ex hoc verbo. Primo ex eo quod David vocat eum dominum. et hoc sic. Nullus pater filium suum qui trahit naturam suam ab ipso. testatur dominum suum. sed david spiritu sancto inspiratus testatur dominum suum christum. ergo non solum habet naturam quam traxit ab ipso. sed altioris secundum quam beatus dominus eius. sed divina. quia non est homo filius et dominus alteri secundum eandem naturam. ergo est alia natura secundum quam est filius. et hec est humana. alia secundum quam est dominus

Secunde par. Capitu. xxxvj.

et hec est divina. Secundo probatur idem sic. quia david hoc dixit. non dum messias homo erat. quia ergo dominus eius erat. qui nondum erat. et qui non ante eum sed post extitit: ergo oportet ponere aliam naturam secundum quam ante eum erat. Tertio probatur idem ex hoc quod sequitur. sede a dextris meis. impossibile enim est purum hominem sedere a dextris dei. Dicat ergo David. dixit dominus. sed deus pater. domino meo. id est christo filio suo. cuius dicere est equaliter sibi filium generare. ergo domino meo. non secundum quod temporaliter homo factus est. sed secundum quod prius eternus filius. sede quiete regni potitus. a dextris meis. id est in equalitate mea secundum quod deus. vel in potioribus bonis secundum quod homo. quia ut sic in gloria preest angelis. donec ponam inclusivum. non quod postea non sedeat. quia semper sedebit inimicos tuos et inobedientes tibi. scabellum pedum tuorum. id est donec homines rebelles tibi subiugaveris. vel bona et voluntaria subiectione. sed ut crebant te verum deum et hominem sponte. vel coacta subiectione. ut in die iudicii puniatur et credat in te. ita ut velint nolint subiecti sunt tibi sicut scabellum pedibus est subiectum. Hec enim subiectio populi beati in iudicio. quando omnia perfecte subiunguntur homini christo. Si ergo david vocat eum dominum secundum veritatem. quanto filius eius est. sed tamen cum filius propagatione subiectus sit patri. et maxime secundum consuetudinem patrum antiquorum. Potius enim parentes sunt et dicuntur domini filiorum quam filii domini parentum. filius enim debet esse subiectus patri. et non dominari. Quasi diceret. Cum secundum naturam humanam sit filius david. et per consequens eo inferior. oportet ponere in eo aliam naturam per quam sit dominus eius. et eo superior. et hec est divina. ergo in christo sunt due nature. sed divina et humana. Est itaque filius david et dominus. sed filius in quantum homo. dominus in quantum deus. et sic restat quod christus est homo et deus. Non ergo errabant nec reprehenduntur quia christum filium david dicunt. sed quia ipsum purum hominem et non dei filium credunt. christus autem non tamen david. sed et dei filium se esse probavit. et per auctorem david eos convinxit. Et nemo poterat ei resistere verbum. quia non poterat scripturam negare. et irrefragabile erat argumentum. neque ausus fuit quisque ex illa die eum amplius interrogare. quia plane testimonio et ratione erant convicti. Unde Hieronymus. Tota confutatio sermonibus ultra non interrogat. sed aptissime apprehensum romanum tradit peractum. Ex quo intelligimus venena invidie posse quidem superare. sed difficile posse quiescere.

Oratio.

Domine deus sanctificator meus. misisti mihi legem tuam. ut toto corde. tota anima. tota mente et ex omnibus viribus meis te diligam. sed nec hoc valeo nisi tu dederis mihi. cuius est omne donum bonum et omne datum optimum. Iube te diligere. Da quod iubeas. et iube quod vis. Da etiam mihi diligere proximum sicut meipsum. ut hic gratiam et ibi gloriam consequamur in idipsum. Da insuper mihi bone illi ut te christum nobis missum deum et hominem corde credam. ore confitear. et opere prester. ut tibi nunc subiectus spiritus te tecum gaudeam sine fine Amen.

De scribis et phariseis

De scribis et phariseis in doctrina audien-
dis: s; nō in vita imitādis. **Ca. XXXVII.**

Confutatis aut et tace-
ntes scribis et phariseis. q̄ dolose in-
terrogabāt dñm ut cēptarēt eum.
ne plebs et alij idonei sine pane do-
ctrine euanescerent. locutus est dñs eadem se-
ria tertia ad turbas. s. ad simplices et impfe-
ctos et ad discipulos suos magis doctos et pfe-
ctos. **Ubi Cris.** Postq̄ dñs sacerdotes rñsione
pstrauit. et incorrigibile p̄bitōnem eorū ostēdit.
sicut et clerici si malefecerint: inemendabiles
sunt. laici s; delinquētes facile emēdant. tunc
puertit sermonē ad pplm. Infructuosus nanq̄
est verbū. in q̄ sic alter p̄fūdatur ut alter n̄ eru-
diat. Locutus est q̄ ad eos. instruēs et docens
scribarū et phariseorū doctrinā audiēdā. s; eorū
vitā nō imitādā. et nihilominus hortās eos
subijci illis. ppter sacerdotij et noī dignitatē.
non opa sed doctrinā p̄siderātes. multa q̄ eorū
crimīa enumerās et alios ab eis dehortās. **Ubi**
dicit. Sup cathedrā moysi. i. auctē docendi et
iudicādi. sederunt. s. indigne scribe et pharisei.
Cathedra doctorū est. et idē dicuntur sedere supra
cathedrā moysi qui docēt quod docuit moyses.
Ubi Cris. Multi sacerdotes et pauci sacerdotes
multi in noīe et pauci in ope. **Ubi dicit q̄** quo se-
deatis sup eam. q̄ nō cathedra facit sacerdotē:
s; sacerdos cathedrā. Nō locus sc̄ificat hoīem
sed homo locū. Non om̄is sacerdos sc̄ctus est:
sed om̄is sanctus sacerdos. **Ubi** quidem docēdo
et male uiuēdo: deū instruīs quō te debeat p̄be-
nare. **Ubi aut dicit idē Cris.** Ne aliquis dicat
qm̄ ppter hoc desidiō factus sum ad agendū.
q̄ malus est doctor. ideo hanc destruit occasio
nē. cum subdit. Om̄ia ergo ad cathedrā p̄tinen-
tia. quēcūq̄ dixerint vobis. i. ab vram utilita-
tem: seruate corde et facite ope. i. doctrinā. Nō
tñ simpliciter quēcūq̄ sed illa tñ que moysi ca-
thedre. doctrineq̄ pueniūt. et que a vera fide n̄
discrepant. neq̄ diuinis repugnāt mandatis.
Ubi Cris. Om̄ia (ait) que corrigūt mores et me-
liorē faciūt vitē modū. et noui testamēti p̄cor-
dant legib; et nō dimittūt de reliquo sub iugo
legis esse. **Dec Cris.** Ex quo patet q̄ etiā malis
platis et doctorib; bona docētib; ē honor obe-
dientie exhibēdus. nisi in his que manifeste sūt
p̄ deum. et sunt hñbi in reuerētia q̄diu tolerā-
tur in offitio suo. qd̄ patet p̄ exemplū dauid. q̄
venerabat saulem. licet sciret eū malū et a deo
reprobātū. et p̄ hoc auditorib; tollit excusatiō.
nō hñ agendi. Nā obediēdo malis platis et do-
ctorib; deus in eis honorat. cui p̄sonā gerūt.
nō em̄ sua s; que dei sūt: dicūt. **Scdm** vō opera
eorū que p̄ter id qd̄ oportet neq̄te faciūt: nolite
facere. q̄ nō sunt imitādi in malis s; tñ in bo-
nis. **Ubi Cris.** Si hñ dixerint: eorū ē lux. si hñ
docuerint: vrm. Accipite q̄ qd̄ vrm ē. et nolite
discutere qd̄ alienū ē. **Dec Cris.** Dicūt em̄ et nō
faciūt. q̄ vita doctrine nō p̄cordat. Dicebāt ei

in doctrina audiendis

hñ viuere fm legis p̄cepta. et ipsi p̄ preuaria-
tionē legis male uiuebāt. **Cōtra q̄s dicit Aug.**
Ubi docere et male uiuē nō ē aliud q̄ se sua linḡ
dānare. De talib; em̄ q̄ dicūt et nō faciūt. p̄t di-
ci illud genēs. **Ubi** quidē vox iacob ē. manus
aut man' esau. **Ubi Cris.** Marie accusatōe di-
gnus ē. q̄ doctrine auctem hñs. legē trāsgrediē
p̄mo quidē q̄ p̄uaricat q̄ alios corrige d; deñ
q̄ peccās maiori pena dignus ē p̄f honorē. ter-
tio q̄ plus corrūpit velut in ordie de ceteris pec-
cās. **Alligāt** aē onera. s. suarū traditiōnū et legū
ut sit q̄i fascis importabilis. **Ubi** subdit. ḡuia q̄
tum ad affectū. et importabilia q̄tū ad effectū.
et imponūt in humeros hoīm. nō in suos p̄ co-
actionē obfūatiē p̄ceptorū. q̄ sup legis p̄cepta
p̄stituerūt ex suis traditiōib; multa. q̄ erāt sub-
ditis ḡuia et ip̄portabilia. digito aut suo. i. leui
motu vel tactu nolunt ea mouē et tangē. **Ecce**
q̄liter eorū reprehensionē agguat. nō em̄ dixit. n̄
p̄nt s; nolūt. nec dicit pleno ope et manu. s; di-
gito et modico tactu. nec dixit portare: s; mo-
uere. i. neq̄ p̄pe fieri neq̄ tāgere. q̄ modicū co-
natū ad agēdū talia nolebāt apponē. et nec mi-
nora eorū q̄ ip̄i p̄cipiebāt: nolebāt ope adimplē.
Ubi Cris. **Scdm** p̄leq̄ntiā aut tales sūt etiā sa-
cerdotes q̄ oēm iusticiā p̄plo mādāt. et ip̄i nec
modicā fuant. videlz nō ut faciēdo sint iusti. s;
ut dicēdo iusti. **Tales sūt et q̄ ḡue p̄odus veniē**
tib; ad p̄niam ip̄onūt. ip̄i aē nec minū faciūt
Et sic dñ pena p̄ntis p̄nie fugit: p̄tē p̄ntē pena
futuri iudicij. **Si em̄** fascē sup humeros adole-
scētis quē nō p̄t batulare: posueris. necesse h; ut
aut fascē reytiat aut s; p̄dē p̄frigat. **Sic et**
homī cui ḡue p̄odus p̄nie ip̄onis. necesse ē ut
aut p̄niam tuā reytiat. aut suscipiēs dñ ferre
n̄ p̄t: scābalizet. et āplus peccet. **Deñ** et si erra-
mus modicā p̄niam imponētes. nōne meli' est
p̄pter misericordiam dare rōnem. q̄ p̄pter crudelita-
tem: **Ubi** p̄familias largus ē disp̄sator. nō de-
bet esse tenax mīster. **Si deus** benignus. ut qd̄
sacerdos ē austerus: **Ubi** apparē sanctus. circa
tuā vitā esto austerus. circa aliorū aē benignus?
Audiāt te homīes pua mandantē. videāt grā-
dia faciētem. **Talis ē aut** sacerdos q̄ sibi indul-
get et alios exigit. quēadmodū mal' descriptor
tributi in ciuitate. q̄ se releuat et onerat impo-
nētes. **Et iter.** In q̄ duplicē eorū malitiā ostē-
dit. vnā quidē i hoc. q̄ sine venia expetūt a sub-
iectis sumā diligentia vitē. **Alia** vō in hoc. q̄
sibi p̄is multā p̄cedūt licentiā. **Optet** aē bonus
p̄ncipē cōtrario se hñe. in his quidē que scdm
seipm̄ sunt. grauē iudicē esse. in subiectis autē
māfuetum. **Dec Cris.** Imponēdo ḡ modicā pe-
nitentiā. melius ē aīas mittere in purgatoriū.
q̄ in infernū. sed tñ in quib; tenētur. saltem est
eis innotescendū. **Igitur** (ut ait **Ihero**) hoc ge-
neraliter dicūt aduersus om̄es magistros. qui
grādia iubēt et minora nō faciūt. **Dec** est autē
quebā causa nō modica. que hodie mouet sub-
ditos p̄tra maiores et prelatos. q̄ dicūt et n̄ fa-
ciūt. **Imponūt** onera alijs. et ea digito n̄ tāgūt

sed non in vitā ymitandis

Parum talium verba apud subditos proficiunt quando in eis non videntur que docent et precipiunt. Quicunque ergo primorum animabo utilis esse desiderat. studeat prius in se habere. quicquid alios dociturus est: alioquin parum proficiet. Nam eius verbum inefficax erit. nisi prius homines in eo cooperiantur esse ea que docet. Ex premissis patet quod ille qui legem aliquam constituit. licet non sit subditus legi quantum ad hoc quod per hominem puniatur si contrarium fecerit: tamen obligatus est ad legem implendam. et grauius punietur a deo si fecerit contrarium. quia transgressio eius est grauior propter scandalum. Propter quod dicit sapiens. patere legem quam tuleris: et ut alibi dicitur. quod quisque iuris in altero statuit. ipse eodem iuri debet. Patet ergo ex predictis. quod illi qui statum ecclesie in generali. seu aliquem statum eius speciali figunt: et subditos onerant grauius statutis. sine magna et euidenti necessitate: abutuntur sua potestate. sicut faciebant pharisei et scribe. Prelatorum enim tot sunt inhumane sententie et mandata. linguarumque vetita: quod vix possit aliquis transire per huiusmodi umbram. quando incidat in peccatum et offensam. Ubi ait Augustinus. loquens de religione christiana. Ipse religionem nostram quam dominus noster ihesus christus in paucissimis sacramentorum celebrationibus voluit esse liberam. quidam seruiliter premunt oneribus: adeo. ut tolerabilior sit conditio iudeorum. quam non humanis presumptionibus sed diuinis subiungitur institutis.

Deinde secundum Crisostomum. postquam dominus arguerat scribas et phariseos crudelitatis et negligencie: contra sequenter arguit eos inanis glorie. que fecit eos a deo recedere: et propter quam non possunt christo credere unde subdit. Omnia vero opera sua faciunt ea scilicet intentione et eo fine: ut videantur ab hominibus et sic habeant gloriam inter homines. id est propter gloriam humanam: quia videri in bonis propter gloriam diuinam non est malum sed magis meritorium. Non autem potest credere christo celestia predicanti. qui gloriam terrenam querit et eam celestibus preponit. Non solum ergo desides et remissi erant ab bene operantibus. sed etiam vanegloriosi. et in suis operibus laudem appetentes hominum: ut essent in reuerencia et honore apud populum. Tales autem nullam mercedem de operibus suis recipiunt. quia non student ut deus glorificetur sed ut ipsi in his que agunt laudentur et remunerentur. Et ideo non solum nullam mercedem sed etiam penas recipiunt. qui de bono malum faciunt. Ubi Crisostomus. Quemadmodum vermis de ligno nascitur. et lingum a verme consumitur. et tineae de veste a qua corrobis: sic diabolus insidiatur et occasione querit. ut qui cogere hominem ad malum non potest. studeat ut ex bonis operibus malum inanis glorie nascatur. et quod bonum erat ex inani gloria sit malum. Igitur (ut ait Hieronymus) quicunque ita facit quodlibet ut videatur ab hominibus scriba est et phariseus. Deinde quod dominus generaliter dixerat. scilicet opera sua faciunt ut videantur: contra sequenter in preteritis diuidit: dicens. Dilatant enim phylacteria sua et magnificant fimbrias. et volunt

secunde partis. Capitu. xxxviij.

ambulare in scolis. Circa hec secundum Hieronymum. est sciendum. quod dominus cum dedisset mandata legis per moysen. ab extremis intulit: dicens. ligabis ea in manu tua. et erunt semper ante oculos tuos. Et est sensus. Precepta mea sunt tibi semper in opere spiritus in meditatione: sint in manu tua ut opere compleantur. et sint ante oculos tuos ut die ac nocte mediteris in eis quia spiritualiter manus est intelligenda operatio. et oculi iugis meditatio. Sed hec pharisei male interpretantes. scribebant in membranis et cartis decalogum moysi. id est decem legis verba siue precepta applicantes ea et quasi coronam capiti facientes ligabant in fronte. ut spiritus ante oculos mouerentur. Et sicut in sinistro brachio circumligabant. ut semper in manu haberent. Et dilatabant has membranas. id est eas latiores faciebant. et decalogum in eis de grossiori littera scribebant. Et hec omnia faciebant in signum religionis. ut per hec religiosi apparerent. et recordatores et obsecutores decalogi ab hominibus viderentur. Et hec carter dicebant phylacteria. a phylaxe quod est seruare. et thesa quod est lex. quasi preseruatoria legis: quia erant quedam signa seruande legis. eo quod quicunque ea habuissent. quasi ob custodiam et munimentum sui haberent. Iussit etiam moyses. ut in quatuor angulis palliorum iuxta pedes facerent fimbrias iacinctinas. ad implendum israeliticum discernendum a ceteris populis in habitu exteriori. sicut erant religione discreti: et ponerent in eis vittas iacinctinas. que etiam cum filis apponebantur: ut videntes eas recordarentur mandatorum celestium. ac vana et inutilia non cogitarent. Sunt igitur fimbrie legis mandata. vittae vero iacinctine sancte cogitationes: que si simul iuncte fuerint ab omni vanitate oculos auertunt. et tota mente ad celestia dirigunt. Videntes enim iacinctum celi recordamur. quia vni coloris sunt celum et iacinctus. Istiusmodi erat fimbria brevis et parua ex lege precepta. quam mulier sanguine fluens tetigit in pallio domini. et statim est sanata. Per huiusmodi etiam fimbrias credidit samaritana cognouisse de domino quod iudeus esset. Superstitiosi vero magistri gloriam ab hominibus captantes et lucra sectantes et ostentatores: maiores fimbrias alijs in pallijs suis faciebant. et acutissimas in eis spinas ligabant: ut videlicet eis dolo vel sedulo eis pungerent. et qui sic promoniti maiores mandatorum et beneficiorum dei essent. et hac promonitione ad officia dei et ad misteria fuitutis efferrentur: non intelligentes tamen eis quod hec in corde portanda sint non in corpore. alioquin et armaria et arche libros haberent. et dei noticiam non haberent. Pro tanto autem hec faciebant. quia hominibus videri et opinionem sanctitatis ab eis haberi. ac lucum habere cupiebant. Et volebant in stolis ambulare. id est cultoribus vestimentis ad publicum prebere: ut per hoc honorabiliores viderentur. et magis venerarentur. quod in diuinitate reprobis habetur qui bisso et purpura induebant. Stole erant camisie linee longe. quibus scribe utebantur. ut factores apparerent: et dicebant stola a thelo quod est longum quia usque ad pedes descenderant. De stole adhuc homines multas simulationes et hypocritas faciunt. ac plerique incautos decipiunt. Amabant quod prius recubitus et sedes in cinis et puluere. et hoc duplici causa

Quibus debetur

scz rōne gule. quia ibi primo seruit et fercula meliora ponunt: et ratione supbie ut sic in loco honorabiliori positi pncipalioēs et maioēs dñi viderēt. **Ac** pmas et dignioēs cathedras i synagoga et pgregatōibz. ubi pueiebāt hoies ad audiēdū vbu dei: et pmas salutatioēs i foro. i. loco patēti. pmas qdē tpe: ac factas alta voce et incliato capite. vocari ab hoibz rabbi. i. mgrī. **Et** dñc **Cris.** Vocari volūt nō esse nomē appetūt et officiū negligūt. **Et** notandū q triplr pueniūt hoies. vel ad tractāda carnalia sicut in cenis. vel spūalia sicut i synagogis. vlt tpalia sicut in foro: et ubiqz volebāt pncipatū hñe. et glāz i publico qrebant sibi exhiberi. **Ecce** ergo qtuor generalit i hac serie q repñebūt i mgrīs et platis. i. qbz nō sūt imitābi. **Primū** ē defect bone opatōis. qz dicūt et nō faciūt. **Scdm** austeritas platōis. qz onera gūa alijs n sibi iponūt. **Tercīū** onitātō singularis actōis. qz oia opa faciunt ut videāf ab hoibz. **Quartū** affectus ambitōis et laudis. qz amāt pmos fcubit et pmas cathedras et salutatioēs. **Et** nota fm bedā. q dñs non arguit et vitupat eos qbz hec ex officij ordie cōpetūt et fiūt: s3 illos q hec hñta siue nō habita. idebite amāt et appetūt: aīm videlz n gradū rebarguēs. et ab volūtate nō ab factū vitupatōz referēs. **Sine** cā ei loco se hūliat. q corde se pfert et exaltat. **Un** nō phibet mgrōs pmo se bē. nec doctnā fr cathedrā. nec salutatioēs in foro. nec noīa mgrī vel pñs: s3 abitoēs et vanā glāz. ne qd hec appetat vel glēf i eis. **Si** at dñc **Cris.** diligē talia ē icusatō. q malū ē studē ut his aliqd pociat. **Et** ait **beda.** **De** miseris illis. ad qd phariseoz vicia tñsiet: q p breue currielm vite sue. q pcta plāge debuerāt. p pōratu certare nō metuūt. **Et** sciēdū fm eundē q duplici rōne a vane glē cupidis attendere iubemur. ne. s. eoz rū vel silatōe seducamur. estiantes bōa eē q faciūt: vel emulatōne ad imitandū inflāmēmur. frustra gaudētes i bonis laudari q simulant.

Deite reuocat discipulos ab hac supbia et abitoē: dicēs. **Nos** at nolite. i. nō velitis et affectis vocari rabbi: nec vocemī. i. nec appetatis vocari mgrī. ppe inanis glē ambitōz: et patres nolite vocae vob fr ērā. ppe adulatōz. **Non** honorē vel nomē mgrī aut pñs ihibet. s3 ne qd i debitū vel idebite sibi vsurpet vel alteri attribuat. **Un** ē ei mgrī et pñ pncipal oīm. singulariter et p excellēciāz. q ē i celis cui ē cura de oibz: licet aliqd possit vocari pñ vel mgrī i ēra rōne generatōis. doctrie vel etatis. tñ sol de nature auctor. ē pñ et mgrī pncipalis. qz ab eo habem q sum et scim. **Ubi** **Cris.** **Nos** at nolite vocari rabbi. ne qd deo debef vob psumatis. **Nolite** et alios vocae rabbi. ne diuinū honorem hoibz deferatis. **Un** ē ei mgrī oīm. q oēs hoies naturalit docet. **Et** pñez nolite vocae vob fr ēraz q nō estis filijs tñem. **Ex** eo ei celestē te pfess es hñe pñem. ex q pñez tibi vocasti d celo: dicēs. pñ nī q es i cel. **Ex** q ei celestē te pfess es hñe patre. vocādo pñem deū: turpe ē ut iterū te pfite

de eternum

aris. terrenū tibi pñem vocādo sup terram. **Et** iter. **Ne** vocetis pñem i terra: nō ut debonores eos q te genuerūt. s3 ut oibz illis ppones eum q te fecit. et inscñsit te iñ filios suos. **Hec** crisost. **Oēs** at vos frēs estis. qz filij dei p creatōz et gñtie adoptōz. ad vnā vocati hēbitatē. i. ad rgnū celoz. **Scdm** hiero. **Oēs** xpiani frēs vocātur spālīt. et oēs hoies ex vno pñe deo nati pñmūt. **Nō** solū at dñs pmat cupe phibet. s3 ad pñum auditorē iducit. **Un** ut i amorē hūilitatis discipulos ducat. oñdēs formaz hūilitatis subiūgit. **Qui** maior ē vīm. vel merito scñtatis vlt officio dignitatis: erit et sit mīster vñ. et alios pñemat obseqndo. nō supbe dñando. pat ad officia hūilitatis fm decenciā dei sui stat. vñ et papa vocat se suū suoz dei. **Un** agētibz p hūilitatē sit soci. **3** delinqntes zelo iusticie sit erces. **Qui** at se exaltauerit in pñti p elatōem et arrogāciā. hūiliabit i futuro p dñatōz et penā. et q se hūiliauerit in pñti. nō neqf s3 veracit exaltabit i futura glā mirabilē. **Et** notandū q ppe triplicē gradū hūilitatis hoc vbu ter ponit in euāgelio. i. sup vbi monet et inuitati recubāt i nouissimo loco: et iter de phariseo et publicano oratōibz i tēplo: et tertio i hoc loco. **Est** em ēplex hūilitas. scz cordis. opis et oris. quā tria nutrit et custodiūt. **Primā** assiduitas cordial subiectōis quā n habuit lucifer. **Scdm** pñteratō ppe fragilitatis. quā n habuit adā. **Tercia** benignitas ozois. quā n hēbit atirpc. **Oratio.**

Omīe ihu xpe pie. aufer a me defectū bone opatōis. ut merear bōa n solū docere et dicē. s3 etiā facē et opibz adimplē: fmoue a me austeritatē ac crudelitātē. ne grābia iubēdo et mīora n faciēdo me fleuare videar. et alios oneraē: exclu de a me glāz inanez et onitātē. ne opa mea ut ab hoibz videar faciā. et glāz hūanā in eis nō qraz. **Elōga** etiāz a me abitoēs et laudis affectū. ne pma loca et salutatioēs amem. vel mgrīstr nomen: ut me sic humilians in hoc seculo. merear a te exaltari in futuro. **Amen.** **Quibz** debetur de eternum. **Capitulum XXXVIII.**

Qst bec doīn qui legi et pceptis euāgelicis obediētibz dat bñdictōes. ipis scrib et phariseis i obediētibz pminat de maledictōis et i oibz effectibz ypocrit ipoz. hāc dictōnez ve pponit. q maledictōz significat. **Ne** qppe i scptura sacra notat efnā dñatōz et gebēne supplicium. s3 heu hui scli pegrinatōz et pñs exilium. **Un** fm origē. **Sic** in veteri lege ponunt bñdictōes obfuātibz legem. et maledictōes trāsgredietibz eam: ita in euāgelio ponūt bñtubines respectu iustoz. ut habitū ē. sup i fmōe dñi in mōte: et h ecōtrario ponunt maledictōes. ptra ypocritas falso iusticiā simulantēs. **Et** ponit octo de. iuxta octo in quibus ipsozum ypocritas et fictio patet: ad ostendendum q in eis cauebā esse docet. **In** primo rebarguit eos de

supbia et auaricia: quia regnum celorum claudēbant an hoīes. et nec ipi intrabāt nec intrare sinebāt volentes. **En** dicit de. i. eterna damnatio vobis iminet scribe. q̄ putatis vos p̄itos i lege et pharisei q̄ dicitis vos p̄elatos in sanctitate. ypocrite simulātes qd nō estis: q̄ clauditis regnū celorum an hoīes. i. q̄ vīs p̄uis expositio veritatis scripturarū absconditis. vel malo exemplo alios scandalizatis: vos aut nō intratis. q̄ intelligē et credere nō vultis. nec introire volentes. i. credere cupientes finitis intrare. imo facitis errare. **Dupliciter** enī ipedit ingressus alicuius in domus. vno mō qn̄ clavis tollit. alio mō qn̄ obstaculū ponit. **Spūaliter** autē fm̄ Cris. regnū celorum sūt sacre scripture. q̄ in eis regnū celorum ē insertū. **Ite** q̄ claudit hoc regnū alteri. q̄ clauē portat et nō apit. scz q̄ habet sciaz et docere p̄temnit vel negligit: iste vō obstaculū ponit. q̄ p̄ malū exemplū alios ipedit ne intret vel intrare velint. **Quis** ē scribe et pharisei p̄scripturas cognoscerēt et scirent xpi aduentū: tñ ipi p̄fiderabāt q̄ si xpc credit fuisse. p̄suetudo sacrificiorū et oblatōnū cessaret. et sic ipi oblatōnū sacrificiorū fraudarent: et ideo p̄ua expositio et p̄uersa interpretatio. an p̄spectū p̄li claudēbāt ianuā legis et p̄phaz. q̄ de aduentu xpi manifestissime locuti fuerāt. ut a fide xpi hoīes retraherēt. **Malis** q̄ opibz et exemplis simplices a fide auerterbāt. et sic eos scandalizātes regnū celorum an illos claudēbāt: primo quidez ipi cognoscebat xpo habuerūt. sed postea p̄ inuidiam cecati p̄diderūt. et in errore p̄uersi sūt. et multos alios errare fecerūt. **Vel** scdm̄ alios. regnū celorum h̄ accipitur p̄ eterna b̄titudine: ostiū p̄ qd̄ intrat ad ipam xpc ē. scdm̄ qd̄ ipsemet dicit. ego sum ostiū. p̄ me si q̄s introierit saluabit: clavis ē doctrina. et ideo p̄ sanā doctrinā aperitur hoc ostiū. et p̄ falsam doctrinā claudit. **Igitur** q̄ pharisei et scribe. auctoritates q̄ sūt in lege et p̄phetis de xpo corrūpebāt: ideo regnū celorum an hoīes claudēbāt. eos a fide et noticia xpi veri auerēdo. et in errore mittēdo. **Ipi** nō intrabant q̄ a cognitiōe quā de xpo habuerūt. p̄ obitum et rancorē in errore p̄uersi sūt: nec introeūtes. i. intrare volētes (q̄les erāt simplices p̄li) nō sinebāt intrare. q̄ p̄ eos fuerūt decepti. et a fide xpi p̄ maiori p̄te auersi. **In** scdo rebar. et gunt eos de gula et castimargia. q̄a sub specie cultū diuini et religiōis. oīone lōga. i. in v̄bis. s̄z breui i affectu et sentētijs orātes. ut sc̄iores appareerēt et maiora dona reciperēt: comedebant substantiā paupm. scz domos viduarū affectū pietatis ad eos h̄ntiū. bona earū sibi attrahātes et p̄sumētes sub simulatōe et falsa specie sc̄itatis q̄ sua sup̄stitōe nihil iēdebāt. nisi ut p̄bā d̄ subiecta plebe facerēt: et magis de viduis q̄ facile decipiunt. nō h̄ntes v̄z q̄ p̄sulat. et h̄ntes dābi libratē qd̄ volūtas suggerit. **Et** ex hoc factū eoz aggrauat. qm̄ nō a diuitiis sed a viduis v̄trē iplebāt. et illaz iopiā attrahēbāt quā emē dare optebat. **Abi Cris.** Dū iudaicos sacerdo-

tes pfundit. xpianos sacerdotes monet. nō permanere cū viduis āplius q̄ cū ceteris: q̄ si volūtas mala nō est. suspitō tñ mala est. **De** et huius rapine mod⁹ erat grauior. **Et** enī dicit Cris. qui malū facit dign⁹ ē pena: sed q̄ a religione cām accipit malicie. grauior est obnoxio pene. **En** sequit. **Propt̄** hoc. scz nō solū p̄pter rapinā sed etiā p̄pter simulatōem v̄am. amplius accipietis iudiciū et maiorē dānatōez. **Abi cris.** **Primū** quide p̄ eo q̄ figmentū sanctitatis assumitis: auariciā enī v̄am religionis colore tēpingitis. et quasi p̄statis dyabolo arma dei. ut armē iniquitas dū pietas estimat. **En** et fm̄ be dam. **Non** tñ: ait. accipiet dānatōez. s̄z abiūxit maiorez: ut insinuet illos q̄ orāt ut videant ab hoībo. dānatōez mereri: s̄z eos q̄ hec p̄lixius q̄si religiosiores agēdo. nō solū laudes ab hoībo sed et pecunias q̄runt. p̄lixiori dānatōne plectēdos. **Istoz** q̄ oīo sūt in peccatū. ut nō solū p̄ alijs intercedere nō possint. sed nec sibi ad salutem pficere. imo p̄ ipis oīonibz magis damna bunt. **En** et p̄sido. **Dupliciter** dānant ypocritē: vel p̄ occulta iniquitate. vel p̄ apta simulatōne. **Ex** illo enī p̄demnant q̄ iniqui sunt: ex isto q̄ oīdūt qd̄ nō sūt. **En** fm̄ Gregor. simulata eq̄tas nō est eq̄tas. sed duplex iniquitas: et ideo plectenda maiori pena. **In** tertio rebarguit eos de inani labore et neq̄cia. q̄ multi eoz circueunt mare et aridam. ciuitates et villas: lustrantes orbem. ut ex gentibz vnū p̄selitum faciāt. i. aliquem de gentilitate ad iudaismū trahāt et cōuertant: et non p̄pter misericordiam ut eos saluent. sed aut p̄pter vanā gloriā. ut pietati fidei et cultui xpiane religionis obliuiscant: aut p̄pter auariciā ut additis in synagoga iudeis. sacrificiorū oblatō adderetur eis. **Proseliti** dicunt qui relicto gentilitatis errore ad iudaismū p̄uertuntur. quoz raritas p̄ vnū significat. **Abi** patet labor vacuus. q̄ p̄ vno circueūt mare et aridā multi: sed vnus de mille xpc circuit ciuitates et villas. et sequuntur euz turbe multe. **Patet** etiam nimia eoz nequicia. q̄a p̄ quo laborāt ut ad se trahāt. deteriore se faciūt. et gehēne seu p̄ditōis filiū duplo q̄ se ipos. **Quia** an̄ dū ethnicus erat. simplici errabat. et semel fili⁹ gehēne erat. sed postea vidēs eoz vicia. et corrupt⁹ in moribz p̄ malā eoz vitā. reuertit ad gētilitatem et sic p̄uicator et apostata a lege quā suare p̄miserat in moribz et fide peccat: et maiori pena dign⁹. q̄ meli⁹ esset illi veritatē nō agnosce. q̄ post agnitā retro sū p̄verti. **Similiter** faciūt illi qui multum laborant ad hoc. q̄ possint aliquem ad religionē adducē: et cum abductus ē. p̄ mala exempla faciunt eū apostatare: et fiūt nouissima eius peiora p̄oribz. q̄ (ut hic ait hieron⁹) **Nō** eo studio suam⁹ querita quo querimus. **In** quarto rebarguit eos de stulticia et fraudulencia. quia ut populum ad dandum et offerendum inuitarent. ea que erant p̄pter templum et altare. p̄ferebant in honore et sc̄itate ipsi templo et altari sanctiora: dicētes q̄ si q̄a

iuret per templum vel altare. nihil est. i. nihil debet nec obligat isto iuramento. et prout mē-
baciū nō tenet reus pūrij. nec est obligat i ali
quo: si aī iuret in auro tēpli. i. in pecunia que
offerebat sacerdotibus in templo. vel in domo et
oblatōibus. i. in hostia et victimis q̄ offerunt do
sup altare: debet. i. obligat. et prout statim il-
lud in q̄ iuravit tenet ex oluere. et hoc studiosis-
sime solebāt repetere. Sancto ḡ istoz erat ta-
lis. q̄ iuramentū p creaturas nō erat obligato-
riū. nisi solum cū iurabat p aux et dona tēpli
et altaris: in q̄ nō attendebāt dei timorem. sed
suā cupiditatē. Nō decipiebāt pplm dicentes.
aux et dona sanctiora esse q̄ templū et altare
ut hoīes pmpiores fierēt ad offerēda dona. sed
errabāt. q̄ maius est qd sanctificat q̄ qd san-
ctificat: ḡ et templū maius ē q̄ aux. et altare
maius q̄ donuz. q̄ templū et altare qdāmodo
sanctificāt in eis oblata. q̄ erant deobicata: ḡ
et iuramentū p templū et altare maius est q̄
p aux templi vel donuz altaris. Nō vocat eos
cecos duces. q̄ in errore erāt et alios in errore
ducebāt: et iste error maxime ex cupiditate p-
cedebat. Item prouincit eos alia rōne q̄ in iura-
mentū quod fit p templū vel altare p̄tinet iura-
mentū per aux vel p donū: qui em iurat p al-
tare ex q̄ deriuat oblatōrū sanctificatō. iurat
etiā in p̄tenti in illo: et qui iurat p templum
iurat etiā inhabitante in ipso: et ideo iuramē-
tum p templū vel altare. magis ē obligatoriū
quā p dona templi vel altaris. Sili quia iudei
p̄suetudinē habebāt p celum iurare. ideo ad re-
p̄hensionē eoz subdit. Et q̄ iurat p celum: iu-
rat in throno dei et in deo q̄ sedet sup eū. Non ḡ
sicut arbitrant euadūt piculū. ex eo q̄ non iu-
rant p deū. sed p thronū dei scz celū. Qui em p
subiectā creaturā iurat. implicite iurat p crea-
tore creaturē p̄sidente: et ideo iuramentū p cre-
aturas licitū est obligatoriū. Abhuc multi in-
sipientes xpiani. eodē vicio et simili errore labo-
rant. q̄ putāt maius esse iurare p euāgelium. q̄
p deū: et cum p euāgelium iurare timeāt. p deū
tū frequēter ex usu vicioso iurare nō formidāt.
cum tamē tota sanctitas euāgelij a deo veniat.
Scriptare em ppter deū facte sūt. nō de ppter
scripturas: et ideo maior ē deus q̄ sanctificat euā-
gelium. q̄ euāgelium qd sanctificat ab eo. In
q̄nto redarguit negligēciā et segniciē. quā ha-
bebāt circa magna et utilia ad salutē aīa p̄ pri-
nētia: gerētes magnā sollicitudinē et diligēciā
circa minuta et tpalia. q̄ decimabāt omīe ol et
mīmas res. sz in iudicijs iusticiā. in pauperes
miscōiaz. et in deū fidē q̄ magna sūt p̄termittē-
bāt. Fides ip̄ortat debitū ordinē hoīs ad deū
iudiciū aī importat debitū ordinē hoīs ad pri-
mū i his q̄ hnt rōnē debiti: miscōia aī in his
q̄ hnt rōnē doni: et in his tribz intelligunt oīa
illa q̄ ad salutē sūt multū necessaria. Q̄ autē
dicit decimatis p̄ dupliciē intelligi. Eno mo-
do respectu sui. q̄ licet mīstri receperūt decimas
a pplō: tū de illis acceptis a pplō. et de his que

habebant ex labore suo. decimas reddebant sa-
cerdoti sūmo. Ad simulatōz q̄ppe sc̄itatis red-
debant eis decimas de minimis. et rōne cupidita-
tis: ut p exemplū sui inducēt pplm ad reddē-
dum sibi decimas de oībo vsqz ad minima. Aliter
p̄telligi respectu alioz. q̄s ab stricte soluēdū
decimas inducebāt. q̄s ab eis vsqz ab mīma extor-
quebāt. Et ne aliq̄s crederet q̄ de minimis rebo
nō essent decime dande. subiūgit q̄ p̄ncipaliter
oportet facē hec maiora. scz iudiciū et miscōiaz
ac ea q̄ sūt fidei agere. tanq̄ magis necessaria:
et illa scz maiora et decimatōz minimaz rerū
nō obmittere. tanq̄ bona minora. q̄a p̄ceptum
dei ē. de oībus tam minoribus q̄ maioribus de-
cimas dare: et oīa p̄cepta legis taz maxima q̄
minima optet implere. Deinde has simulatōes
eoz arguit. q̄ erant duces hntes regere pplm:
ceci puer tētes intellectū scripturaz: colantes
et purgātes culicē. i. minora cum diligēcia di-
squirentes et tractantes. camelum autē glu-
cientes id est maiora subtrahentes et pro nihilo
reputando obmittentes. Culex quippe animal
paruum est ab aculeo dictum. habet em in ore
fistulam ab modum stimuli. q̄ pungit carnem
et fugit sanguinē: p quod minor trāsgressio i-
telligitur. Camelus vō est aīal magnū et defor-
me. p quod maior p̄uaritio designat. **Abi cris.**
Quoniam scribarū et phariseorū ab q̄s loque-
batur quidam erant sacerdotes. quidam autē
populares: nō est incongruū ut dupliciē hui-
loci faciamus traditionē. ut vna pertineat ad
populares qui decimas dant. alia autē ad sa-
cerdotes qui decimas accipiunt. Item ip̄e ser-
mo dubius est: qui dicit. Ne vobis q̄ decimatis
quia et qui accipit decimas recte decimare di-
citur. et qui dat. Scribe ḡ et pharisei minimoz
olez decimas dabant. ut p hoc videntes eos di-
cerent hoīes. Putas quō oīm rerum suarū de-
cimas offerre nō p̄termittunt. ut etiam p̄tem-
ptibilia olez decimas dare non negligant
Putas quō omnia p̄cepta dei vita eorū consu-
mat. ut nec i modicis his negligere acq̄escant.
Qd nō erat verum. Nam minorum quidem re-
rum decimas offerebant. ostentande religiōis
grā: in iudicijs autē erant iniusti. in fratribz
sine misericordia. in deum semp increduli: liq̄n-
tes culicem. camelum autē glucientes: quo-
niam a modicis quidem delictis se abstinebant
magna autē alacriter p̄mittebāt. Nūc veniam
ad sacerdotes. Hi ḡ auaricia pleni. i. q̄s de po-
pulo decimā alicuius rei vel minime non obtu-
lissz. ita eū corripiebāt. quasi magnū crimē fe-
cisset. Si quis autē in populo aut in deū pecca-
bat aut altez ledebat. aut aliqd tale faciebat:
nemo curabat corripere eū q̄ nullā culpā fecis-
set. De suo quibz lucro solliciti agebāt. de glia
vō dei et salute hoīem negligebāt. Sic et modo
fit. Quia omīs de suo honore solliciti sūt. de ho-
nore autē dei nullus. Et portiones quiqz su-
as vigilāter aspiciūt et defendūt. sed circa oble-
quium ecclesie. curā ipendere non attendunt.

Si populus decimas nō obtulerit murmurāt omnes: et si peccantē pplm viderint. nemo murmurat p̄ eos. Ipsi sūt q̄ docēt pplm suo exēplo liq̄re culicē ⁊ camelū glutire. i. a modico p̄cō se p̄tinere. maiora aē p̄mittere. **Hec cris.** O quā tū adhuc hodie cecitas scribarū et phariseorū regnat procholos in p̄latis. tā religiosi q̄ secularibz: q̄ solite curāt de solutōe decimarum et p̄silū q̄ eis debent. et p̄p̄ curāt si subbiti in maioribz inuoluant crimibz: qui minora subtiliter discutiūt ⁊ maiora subticēt. ac magnaz in minimis sed puam vel nullā in maximis diligēciā abhibēt: puta si quēpiā de clericis suis vel monachis dephendūt. in ceremonijs exterioribus offendē. aspere rebarguūt: ⁊ si supbō ē aut inuid? vlt dectoz vlt semiator discordie ⁊ ebator pacis. sub silentio p̄tereunt: plus puniūt aliq̄s p obmissione vni? p̄stitutionis vel admonitionis. ac de trāsgressione decretalū ⁊ p̄stitutionū hominis. q̄ euāgeliorū et mādatōrū xp̄i. Curā animarū negligūt ⁊ negocia exteriora agūt. nō curāt fructū aīarū sed excrecenciāz diuiciarū: per mundū discutiūt. gregē sibi p̄missū non custodiūt. Custodiat eū q̄ custodit israhel. **In se** 6
6 rto arguit eos simulatōis et mēdacijs. qz pl? curabant lauare fordes exteriores. q̄ interiores: plus corpm et vasoz. q̄ mox et viciōr. Phari sei em̄ qñ debebāt ascendē in templū ad ostentatōem mūdiciē. p̄mo lauabāt vtilia tomus. ac vestimenta et p̄similia. et p̄p̄ curabāt de interiori mūdiciā intrinsec? Sic etiā foris ostēdebant hoībz sanctitatē. in habitu. in sermone. i. phylacterijs. in fimbrijs. in orōnū lōgitudine. ⁊ ceteris hmoi: intrinsec? aē in p̄scia ⁊ mēte erāt pleni rapina p̄ affectu: ambitōis. et immūdiā p̄ voluptatez carnis: vel rapina. i. auaricia. et immūdiā. i. foribz viciōr: qz qd bibebāt ⁊ māducabāt alijs auferebāt. et p̄ hoc cibo ⁊ potus eoz immūdiā p̄cōrū hēbat. **In hoc** vō multum errabāt. ⁊ magna cecitas eoz erat: qz pl? curandū est de mūdiciā interiori q̄ exteriori qā exterior nō est deo accepta nisi p̄ interiorē. Tales sūt etiā modo multi. q̄ sūt sicut fimus nīue dealbatus: exteriū decorati. et intus iniquitate pleni. **En** si quis interiora exteriū euolueret. multū fetore multaq̄ sanie inueniret. **En** in ezech. Filij hoīs fode pietē et videbis abhoīnationes. Mundandū est q̄ intus ē calicis ⁊ p̄raphidibz. i. cor purgandū ē a vicijs. qz p̄ interiora calicis et p̄aphidibz intelligit methaphorice interiora mētis. ex cui? mūdiciā depēdet bonitas mūdiciē exterioris. et ideo seq̄tur: ut fiat qd de foris ē mōm. i. vera sit offensio sc̄itatis. nō malicia dissimulatōis. **En orige.** Dic p̄mo nos instruit ut festinem? esse iusti. non apparere. Qui em̄ studet ut appeat iust? q̄ a foris sūt mūdāt. et q̄ vident curat: cor autē et p̄sciam negligit. Qui aē studet ea q̄ intus sūt. i. cogitatōes mūdāe. p̄seq̄ns etiā ē ut ea q̄ a foris sūt faciat mūdā. **Et notandū** q̄ in triplici de positū ē nomē cecitatis. eo q̄ triplex cecitas arguatur i eis.

Primo in docēdis sc̄z in de q̄rto. sc̄do in corripiēdis siue in eligēdis sc̄z in de q̄nto. tertio in agēdis ut h̄ in de sexto. **In septio** demōstrat 7
7 hocidē p̄ exemplū sepulchroz. ut quō sepulcra dealbata calce leuigata sūt forinsec? et ornata marmoribz. ac distincta auro ⁊ coloribz: intus aē plena sūt ossibz mortuoz. ⁊ ideo horribilia et oī spurcitia sc̄z putredie ⁊ fetore: et ideo abhoīnabilia. vñ dicit sepulchz q̄i sepulchz: sic et ipi mūdiciā ⁊ iusticiā in habitu vestis ⁊ būilitate vborū ostētes. exteriū dealbati sūt p̄pter boni silatōez. int? aē pleni sūt ypocrisi. i. amoe vane laudis. q̄tū ad intentōez silatōis: ⁊ iniquitate. i. odio veritatis. q̄tū ad affectōez malignitatis. **Exteri** h̄nt puerlatōem honestam. ut coopiant maliciā occultā. **Isti** significāt p̄ bel qui exteri? erat ereus ⁊ intus luteus. **Abi cris.** Merito quidē iustoz corpa tēpla dicunt. qz in corpe iusti aīa dñatur et regnat q̄i de? i tēplo: vel certe qz ip̄e de? in corpiū hītat iustis. Corpora aē p̄cōrū sepulchra dicunt mortuoz. qā aīa mortua ē in corpe p̄cōris: nec enīz viuens putāda ē q̄ nihil viuū aut spiritale agit i corpe vel qz mors ip̄a in corpiū habitat p̄cōrū. Sic ḡ sepulchz q̄diu clausū est pulchrū videt a foris. si vō aptū horribile: sic simulatores bonoz q̄diu nō cognoscunt laudabiles sūt. cū aut cogniti fuerit: inueniūt abhoīnabiles. **Dic** ypocrita si bonū est esse malū. ut qd nō vis appare qd vis esse? Si bonū aē ē eē bonū. ut qd nō vis esse qd vis appare? Nam qd turpe ē appare. turpi? ē eē. Qd aē formosū ē appare formosius ē eē. **Ergo** aut esto qd appares. aut appare qd es: qā māifestū malū a sapiētibz nō rephēdit. dū isania estiat. **hec cris.** **En** ⁊ ber n. quē dab d filijs adā q̄ quod ē nō dico velit. s̄ vlt paciat videri. **In octauo** arguit eos filios eē hoīcidaz. qā 8
8 opionē boītatiz ⁊ gl̄e i p̄plos ut iusti viderent. sepulcra ⁊ mēorias p̄phaz ⁊ occisoz abitoīse edificabāt. ⁊ magnifice ornatibāt. q̄s maiores eozū infecerūt et dicebāt: qz si fuisset i diebz patz suoz. n̄ eēnt socij eoz i sāguie p̄phaz. i. ad effūte. dū sāguiez eoz nec fecisset ea q̄ p̄es sui fecerūt i q̄ testat se filios eoz q̄ p̄phas occiderūt. **Sceler** ra patz p̄p̄ sp̄z sc̄itatis vbo suo r̄probāt. ⁊ p̄le q̄nto sc̄tos ut xp̄m ⁊ suos eadē scelera faciūt: et sic facto approbāt. qz filij sūt nō solū carne s̄ etiā am imitatōe. nō solū q̄tū ad naturā. s̄ etiā q̄tū ad mores. **Nō** ei eos iculat qm̄ sepulc edificat: s̄ intentōez eoz rephēdit. qz n̄ p̄p̄ honorez eoz q̄ occisi fuerāt. nec p̄p̄ amorē pietatis ⁊ veritatis hoc fecerunt. s̄ p̄p̄ amorē vane laudis quā i hoc q̄rebāt. **En cris.** Qui martiz ecclesias edificāt ⁊ ornat. bonū op? facē videt: s̄ si quidē ⁊ alia iusticiā dī custodiūt. si de bonis eoz pau p̄s gaudent. si alioz bōa p̄ violēciā nō faciunt sua. scito qz ab gl̄az dī edificāt. **Sinat:** q̄s n̄ intelligat qz n̄ ab gl̄az dī faciūt edificia illa. sed p̄p̄ estiatōez hūanā edificant altaria martiz: ubi paupes passi violēciā ab eis infellāt p̄tra eos. **Nō** ei gaudent martires qm̄ ex illis pecunijs

De signis aduentus domini

honoratur. in quibus pauperes plorabant. Quas
lis est ista iusticia. muerare mortuos et spoliare
vinctes. de sanguine miserorum tollere et deo offerre
Illud non est deo offerre. sed velle violencie sue soci
um facere deum. ut cum oblata sibi pecunia de pec
cato libenter acceperit. consenciat in peccato. His
domum dei edificare: de fidelibus pauperibus non vi
uat. et edificasti rationabile domum dei. In edificijs
enim homines habitant. deus autem in hominibus sanctis. Qua
les ergo illi sunt. qui homines spoliant et edificium marti
rum faciunt: habitaciones hominum proponunt. et habi
taciones dei disturbant. Que est autem iusticia sanctos
colere et preternere sanctitatem. Primus gradus pieta
tis est sanctitatem diligere. deinde sanctos: quia non san
cti autem sanctitatem fuerunt. sed sanctitas autem sanctos.
Sine causa ergo iustos honorat. qui iusticia spinit.
Non possunt sancti amici esse illorum. quibus deus est
inimicus. Dicebant apud se. Si bene fecerim? pau
peribus. quos illud videt. Et si viderint. non multi vi
dent: et si multi viderint per tempus vident. Transiit tempus
et cum tempus transiit beneficij memoria. Melius est ergo edifi
cia facere quam aspiciant omnes. non in hoc tempore solum.
sed etiam in posterum. O insipiens homo quod preest tibi per
mortem ista memoria si ubi es torquaris. et ubi non es
laudaris. hec Criso. Deinde probat quod sint filij
homicidarum. et ostendit eos non solum genuina vicia
rum quo ad malicia in imitacione malorum ac pater
ne nequicie imitatores. sed etiam parentibus
deteriores: et quod fictio erat hoc quod dicebant.
sed quod non comunicassent operibus eorum. si in
tempore illo fuissent. Et dicit. Et vos implete
id est implebitis mensuram patrum vestrorum. Secundum Hiero
nymum et Crisostomum. Non iubet vel precipit. sed quod futurum erat
predicit et ostendit. Mensuram enim patrum suorum imple
re cupiebant. et iam impleuerunt: quia quod illis defuit
isti suppleuerunt. Nec solum impleuerunt. sed mensuram
multum excederunt: quia illi occiderunt homines. isti dei
filium. illi seruos. isti dominum: illi ministros. isti regem.
illi membra. isti caput: illi prophetas. isti prophetarum magi
strum. qui a prophetis predictus est. sed et christum. De
inde postquam ostendit in phariseis multiplicem culpam
ostendit contra penam: dicens. Serpentes venenum
inuidie habentes: genimina viparum. quia venenum ma
licie a primo traxerunt: quomodo fugietis a iudicio
gehene. Quasi diceret. nullomodo: quia erant in ma
licia obstinati. Non solum autem hanc penam me
ruerunt propter mortem christi. sed etiam propter occisionem
apostolorum et discipulorum eius. et propter hoc
sequitur: ideo sed quia dicitis non essemus socii eorum. id est
homicidarum ut ostendam vestram mendaciam. Ecce ego
mitto seu mittam ad vos. instructos et reuocandos
ad me: prophetas et sapientes et scribas. sed apostolos
qui spiritu prophetico pleni erant. et corda sapientia diuina
erudiebant. et tanquam scribe docti de thesauris
suis noua et vetera prebent: et ex illis occide
tis et crucifigitis et flagellabitis in synagogis
et congregationibus vestris. et persequimini de ciuitate in
ciuitate. quod et fecerunt: et quos illi ideo quia non viderunt
non occiderunt. isti videntes eorum desiderium impleuerunt.
et sic mores patrum iniquorum sequendo. se fi
lios eorum esse testati sunt. Deinde ut ostendat

et consumationis seculi

quoniam non impune hoc faciunt. timorem eius
ex his incutit: dicens. Et veniat persecutio. quia
est persecutio equitatis: super vos. id est. generationes vestras
et omnium malorum vobis similis: omnis sanguis iustus
id est debita ultio. per omni effusione sanguinis ius
torum: a sanguine abel iusti. cuius munera narra
tur a deo accepta: usque ad sanguinem zacharie
filij barachie. id est. ioiabe sacerdotis: qui propter suam
iusticiam dictus est barachias. qui interpretatur
benedictus domini: quem occidistis. id est. vestra genera
tio vobis filis occidit inter templum et altare sed
holocaustorum. quod erat extra templum. sed in atrio
ipsius templi. Sed licet multi post et ante ab hac ge
neratione sint occisi. tamen potius noceat istos duos quam
alios. ut in uno laici. scilicet in abel qui fuit pastor ouium
et in campo necatur: in alio clerici sed in zacharia.
qui fuit altaris officio participat. et in atrio
templi occisus intelligantur: et per hos duos omnes
sancti martires laicali sed et sacerdotalis or
dinis designantur. Amen amen dico vobis. veniet
omnia sed scelera et scelorum punishmentes super generationes
istas. sed vestram et omnium malorum: et si non omnes sint
uno tempore. tamen omnes sunt unum corpus per dyabolum. De
inde peruertit simonem spiritualiter ab metropoli ci
uitatis hierusalem. in quam erant magis culpabiles: eam pro
patri affectu plangendo. et ex hoc auditorum
erudiendo: dicens. Hierusalem hierusalem. Hierusalem
vocat habitatores. non edificia ciuitatis. ponendo
continens per presentem: et alloquitur hic populum iudaicum
sub nomine ciuitatis metropolitane. Semina
torem vero huius verbi hierusalem. miserentis est: et mi
seriam vocatis ac valde diligetis. Et geminat per
propter vehementem reprehensionem et maiorem exprobra
tiones. Et quia sanctos affligebant dupliciter. et corporaliter
et spiritualiter. Que occiditis prophetas. dominum etiam occi
sura prophetarum: et lapidas eos qui ad te. id est ad
suam utilitatem et instructionem et ad incre
pandum scelera tua missi sunt. Deo incurabilis
est plaga tua. quia eos abicis qui tibi salutem of
ferunt. Ante Crisostomum. Quomodo saneris. qui nullum
ad te medicum peruenire permittis: Sanctis meis non
peperi. ut tibi parcerem peccatrici. Illos vitam ne
glexi. ne tuam viderem. Omnes medici spirituales in te
defecerunt. et tu curata non es. Si de morte tua
gauius fuisset. nunquam ad te misisset prophetas. Si
te perire voluisset nunquam ad te ipse venisset. ego quod
faciam si tu ipsa viuere non vis: hec Crisostomus. Quoti
ens volui ego. qui mortem peccatorum nolo. ego
qui omnes peccatores saluare volo. non quidem
semel vel bis sed multociens. Primo per legem
nature. secundo per legem scripture. tertio per legem
gracie. Item in mane puericie. in tertia adolescen
cie. in sexta iuuentutis. in nona senectutis. in ve
spe decrepitate etatis: congregare sub cultu unius
dei. per fidem et caritatem: filios tuos sed iudeos pre
dicationibus prophetarum et miraculis. et te mihi
adiungere et meis. Multi sunt dispersores sed
pauci ad bonum congregatores: dispergit enim
nimis dyabolus: dispergit mundus. dispergit car
nalis affectus. dispergunt temptatores. Sed
dominus vult congregare in unitatem filios.

in unitate caritatis. in unitate supne ciuitatis
Sequitur quod admodum gallina congregat pullos
suos sub alas. **P**onit exemplum de gallina. ab ostē
dendū affectū suū ad pplm: qz inē alias aues vi
des magis affici ab nutritōem qz p̄suatōz pullo
rum: tā magnū em̄ affectū in filios hz ut eorū
infirmatē affecta infirmet. qz ip̄a qz eos alia p
teget̄ s̄ miluū pugnet. Sic et dei sapia. p car
nis susceptōem infirmata: p̄tegit nos qz defen
dit a dyabolo. ac nutrit et p̄seruat sua grā. Et
noluisti. qm̄o neglexisti. p̄dixisti. ipediūisti.
qz p̄phas a deo missos. postea iohem baptistā
et ultimo dñm n̄m ihm xpm et ei⁹ discipulos
p̄tempserūt. imo qz occiderūt. Ac si diceret. E
go volui sed tu noluisti. Ego qd̄ meū ē feci. sed
tu qd̄ tuū erat nō fecisti. Ego p tua salute p̄phe
tas ad te misi. sed tu eos interfecisti. Ego ab te
ipe veni. qz tu me recipe noluisti. Tibi ḡ iputan
dus qz tue malicie. nō mihi. O q̄tiēs monet nos
deus. mō blādicia. mō increpatōibz. nunc sic.
nūc sic. Et p̄p̄ aduertim⁹. Et ideo valde timē
da est nob̄ pena q̄ seq̄r. Tandē em̄ ex multi
plici eoz culpa multiplicē eis cōminat̄ pena.
Primo tpalem. quaz plus timebāt qz sp̄ formi
dabāt. subuersiōē ciuitatis et tēpli desertōem
dicēs. Ecce relinq̄tur vob̄ a deo. domus v̄a scz
templū et ciuitas deserta. qz p romanos fuerit
destructa: deserta q̄dem et nudata auxilio xpi.
qz habitatoz xpm reliq̄runt ac p̄diderūt. qz be
reditatē p̄ripere gestientes heredem occiderūt
Ergo xpc erat q̄ antea eis p̄stibat. qz eos māu
tenebat ac gubernabat. et ab hostiū manibus
eripiebat. Itē deserta angeloz custodia. qz au
dita ē vox in templo trāseamus ab his sedibz.

Mistice etiā domus iudeoz deserta qz vacua
derelicta ē. i. indigni habitudine sc̄i spūs re
māserūt. quia in incredulitate p̄seuerātes. xpm
hospitē nō susceperūt. **Ubi Cris.** Deserta est a
sanctis. deserta a s̄ctitate. a fide. a caritate. a
gratia et spiritu: deserta deniqz ab ip̄o deo. et a
bonis oibz q̄ sūt dei. **Ubi et Orige.** Semp̄ etiam
eis. q̄ noluerūt p̄gregari sub alas eius p̄mina
tur xpc. ecce relinq̄r vobis domus v̄a deserta
id est aīa et corpus. Deinde p̄minat̄ eis pe
nam eternāz que ē carentia sue visionis. nisi a
suis p̄uertantur neq̄cijs: dicens. Dico em̄ vo
bis. nō me et faciē meam videbitis āmoto. ab
hoc scz tpe passionis mee: donec dicatis bene
dictus q̄ venit in noīe dñi. i. donec etiāz inuiti
p̄fiteamī me esse xpm b̄ndictum filiu. a patre
missum. a p̄phetis p̄dictū: qd̄ erit in aduētū cla
ritatis ad iudiciū. **Ubi zach.** Aspiciēt me quem
cōfixerūt. Reuera em̄ p̄ passionē suā visus est
a discipulis qz amicis suis. s̄z nō a iudeis. Vel nō
videbitis me. i. nisi dicatis penitēdo. qz me di fi
liū p̄fite p̄fiteō: b̄ndict⁹ q̄ venit in noīe dñi. i.
h̄ est b̄ndict⁹ q̄ venit in mōm p̄ incarnatōz mis
sus a p̄te: in q̄ innuī p̄uersio reliq̄az añ aduē
tū ad iudiciū. tūc em̄ iudei q̄ in fine mōi credi
turi sūt in xpm. laudabūt qz p̄fitebunt̄ ip̄m. Et
his dictis exiens dñs ihs de tēplo cū discipulis

recessit a iudeis. **Ubi Orige.** Sed et unusquisqz
cum sit templū dei p̄pter spm̄ dei inhabitantēz
in se. ipse sit causa sue desertōis ut egrebiatur
xpc ab eo. **Oratio.**

Domine ihu xpc. q̄ legi qz p̄ceptis tuis
obediētibz das b̄ndictōes. qz inobediētibz
bus malebictōes: da mihi de tua largi
tate. ip̄is tuis p̄ceptis semp̄ ob̄pare. qz errores
ypocritaz in oībz euitare: da mihi tuis moni
tōibz qz b̄nplacitis sine tebio acq̄scē. et me sine
negligēcia em̄dare: ut tantē in aduētū clari
tatis tue ad iudiciū. te b̄ndictū ad plenā n̄fāz
redēptōem. hoc ē p̄fectā corpis et aīe libertatē
maifeste venientē. let⁹ aspiciā: qz cū electis tu
is te sine fine b̄ndicā. **Amē.** De signis aduē
tus dñi. qz p̄sumatōis sc̄i. **Cap. XXXIX.**

Et cū domin⁹ ihs eadez
feria tertia egressus esset d̄ templo
ip̄o egressu designās qd̄ b̄xerat. scz
domū iudeoz desertendā. i. ciuitatez
qz templū: discipuli admirātes si templū tantē
pulchritudinis qz fortitudinis destrueret. i. ab
nihilū redigere: ostenderūt ei edificatōes tem
pli nō ignotas sed tanq̄ admirandas: ut p̄pter
nobilitatem et magnificenciā edificiorūz. que
ad diuinū cultum facta erant flectere ad mise
ricordiam. et mitigaret penam p̄minatāz. **Ubi**
tebat etiam eis. qz nec rapi nec euerti possz vel
dūm. Non respiciebant ad templi sanctitatē
sed ad edificiorūz preciositatem et fortitudinēz.
Sic hodie multi pl⁹ attendūt ad cultū ecclesie
corpalem quā spūalem. **Ubi Bern.** Gemmis al
taria fulgent. et mistrozum dei nulla electio ē.
Sed contrariūz fuit in primitiua ecclia. quia
maior vis fiebat in ornatu spūali q̄ in materi
ali. **Ubi Augu.** Olim erant pietes ecclesie viles
et viri preciosi: modo econuerso. Ecclie quippe
ornatus non est in edificijs qz redditibus. sed in
humilitate. hospitalitate qz pietate. Et respon
dens ihs dixit. non solum hec destruenda fore.
sed et qz in eis non relinqueretur lapis sup la
pidem. qui non destrueretur et cōminueretur.
quātūcūqz preciosa et fortia viderentur: hoc
autem factum est a romanis xlii. anno p̄ pas
sionē domini. Similiter erit de magnis qz sum
ptuosius palatijs. quia nō relinq̄r lapis super
lapidem in eis. **Scdm Bedam.** Diuinit⁹ p̄cu
ratū est qz p̄uī. ut patefacta euangelica grā p
orbem. templū ip̄m cum suis ceremonijs tolle
retur: ne q̄s adhuc puulus qz infirmus in fide.
si viderit illa p̄manere q̄ a deo sunt instituta a
sinceritate fidei ad iudaismum labere. **Au**
fer tur ergo umbra. qz palmā tenet veritas p̄ orbē
declarata. Om̄is em̄ p̄positio mandatorū sic est
destructa. ut iudei nihil impleant. qz capite sub
lato membra inter se pugnent. **Ubi Cris.** Illa
hierusalem figuralis t̄p̄um gerit hierusalem
spiritalis. id est ecclesie. Nāz nisi templū istud
destructū fuisset. ob̄uācia legis n̄ facile fuissz
p̄pelcēda. Ideo at̄ destructūz ē. ut si velit iudei

De signis aduentus domini

postmodum seruare legem non possint. aut de pascha aut de sacrificijs aut de ceteris festiuitatibus. Ceciderunt corporalia et figuralia. ut surgerent spiritalia et vera misteria. **Dec cris.** Et vadens dominus ipsa die cum discipulis in montem oliueti. et sedens ibi in templum in loco ubi postea constructa est ecclesia: interrogat ab eis de tempore destructionis hierusalem et templi. et de signo aduentus sui et consummationis seculi. qui putabant seque statim destructionem civitatis et templi. **Iste** questiones fuerunt sibi facte in monte oliueti. et hoc rationabiliter: quia ex illo loco templum et ciuitas clarissime videntur. et occasione huius destructionis ibi quiritur. **Similiter** et iudicium extremum. futurum est circa illud locum: ideo prouidentur sibi quiritur de futuro iudicio. **Et** respondens illis dixit eis signa prophetarum. et eos circa quodlibet in necessarijs et utilibus instruxit. nec dicebat quod eos scire non expediebat. **De signis** docet. de tempore intimandum non putat: quia incertitudo temporis inducit terrorem et ita preparationem: sed ignorancia signorum potest inducere in errores. **Et** quia plura ex his signis possint referri simul. ad euerisionem urbis et templi. et ad christi aduentum ante consummationem seculi. **Secundum enim Crisostomum.** Dominus non separatim. quod signa pertineant ad hoc vel ad illud ponit. ut eadem videantur ad utrumque pertinere: quia tamen euerisionem urbis et templi iam completam et peritiam dinoscimus. ideo ad instructionem nostram. omnia ad ea quod restant referamus: quia prout omnia de aduentu christi et consummatione seculi intelligi. et per apostolos omnium credentium persone signari. **Nam** dicitur hec discipulis. non tanquam eis quod durare deberet in vita ista usque ad finem mundi. sed in personis eorum dixit hec omnibus posteris eorum credituris. quasi unus corpus exstantibus cum ipsis. **Sed** antequam eis ad iter rogata respondeat. mentem eorum ut non seducantur confirmat. **Enim Crisostomus.** Neque enim de hierosolime destructione. neque de seculo suo aduentu statim respondit. sed de malis quibus statim obuiandum erat. **Premunit** ergo dominus fideles. ne seducantur. id est. seorsum a veritate fidei ducantur. **Multi** enim pseudo christi et pseudo prophete. id est. simulati et falsi veniunt. ascribentes sibi nomen christi ex presumptione. et dicentes se christum esse: et seducunt multos per falsam doctrinam. per simulatas vitam. per signa mirabilia. **Enim** athanasius dicit. **In** unaquaque heresi dyabolus figuratus dicit. **Ego** sum christus. et apud me est vitas. **Multi** etiam videntur hoc dicere facto. quia statuta sua districtius faciunt observari. quod precepta dei: volentes magis sibi quam deo obediri. **Sed** non est venturus christus. nisi preceperat signa ab eo predicta. **Que** ideo nobis dominus pronunciat ut nos ab amore mundi precescat. et timorem nobis incutiat. ac spiritus vigilantes et patris nos inueiat: quia minus iacula feriunt. quam ante prout sunt. **Et** permittit dominus primo in generali signa prope seculum peritiam gentium ad hostes extraneos. et seditiones quantum ad domesticos. **Deinde** subdit in speciali eorum multitudinem tangens mala septem: quod sunt inimicitie populorum. quia surgit gens contra gentem: discordia principum. quia regnum aduersus regnum: motus locorum per loca: infestationes morborum. quia pestilentie: defectus victualium quia fames: terror celestium impressionum. quia frores de

et consummationis seculi

celo: nouitas euentuum mundanorum. quia signa magna erunt. **Per** hec autem septem quod tanguntur. prout intelligi septem mala quod hodie ecclesia dei patitur: quantum primum est discordia ecclesiarum. secundum impugnationem hereticorum. tertium turbationes secularium. quantum exemplum malorum. quantum defectus doctorum. sextum fulminationes iniustiarum. septimum monstruositas ordinationum ecclesiarum. **Multa** ergo mala preceperunt ita ut impleantur quod dicitur. pugnabit per orbem terrarum in sensatos: ut qui sunt auctores omnium peccatorum pugnaverunt. iusto tunc dei iudicio ab omnibus oppugnentur: et qui in cunctis deliquerunt. in cunctis feriantur. **Oportet** et prouenire quod primum hec fieri. tanquam a deo ordinata: malicia hominum exigente. et deo bonum inde eliciente. scilicet ab perditione et utilitate bonorum. et ad destructionem et perditionem malorum. quia hec omnia incipit et quasi premonitionem futurorum: sed non statim finis et consummationem eorum. quia ista sunt signa remota non propinqua: vel quia ista sunt temporalia. sed consummatio dolorum erit eterna. **Magnitudo** enim malorum iudicium generale preceperunt. est figura sequentium incorpabilium grauiorum. **Nam** (ut dicit Gregorius) per crebra mala quod proueniunt. iudicatur mala perpetua quod sequuntur: quia multa debent mala percurrere. ut malum valeat sine fine nunciare. **Spiritualiter** secundum ambrosium sunt et alia bella quod vir sentit christianus. id est. diuersarum prelium cupiditatum. studiorum conflictus. multo etiam grauiores sunt hostes domestici quam extranei. **Et** secundum Crisostomum. spiritualiter in ecclesia pestilentie carnalium vicio. fames ubi diuini. terre motus tribulationum erunt. quia ecclesia multum in fine temptabitur. **Deinde** subdit quod merito hec omnia continget. quia ante omnia scilicet hec predicta erunt persecutiones seculorum. quibus iniicietur manus ad capiendum. quibus tradentur ad tribulationes et mortem etiam a propinquis et amicis: et erunt odio omnibus hominibus hominum et terra seu humana non diuina sapientibus. **amicus** enim dei inimicus est mundi. et in tali odio erunt propter nomen christi. ac professionem huius nominis et assertionem veritatis. quod quidem iocundum et gloriosum est sanctis: quia felix est iniuria cum deus est in causa. quia ab hac sequitur magnam premiam et gloriam immensam. **Qui** etiam post dura quod predicant de afflictione mortis. prout solant de gloria resurrectionis. quia etiam capillus minimus de capite eorum non peribit: et ideo multo magis cetera maiora non peribit: et hoc addit ad declarandum veritatem future resurrectionis. nam quicquid siue ad substantiam siue ad decorem corporis facit. in resurrectione retribuitur. **Secundum** sensum spirituale. capillus de capite dei non perire. quia nec minima mentis cogitatio bona manebit irreuerberata. **Enim** beda. **Non** solum ossa nostra. id est. fortia gesta vel dicta reuerberantur. sed etiam capilli. id est. minutissime cogitationes bone. quod de corde quasi capillus de cerebro exeunt. apud iustum iudicem signa mercede donabuntur. **Enim** propheta. **Reliquie** cogitationum diem festum agent tibi. **Similiter** nec cogitationes male remanebunt impunitae. **Et** quia gratia sunt quod sancti in persecutionibus pati habebunt: ideo prout ad tolerancia confortantur: in predictis enim maxime necessaria est paciencia. quod in paciencia possidebunt. id est. custodiet animas suas. **Custos** enim omnium virtutum paciencia est: in

qua animas que corpus possident possidemus. cum ipsas animas ad paciendum ratione regimus. Qui autem impaciens est. animam suam non possidet: quia animi sui furorem et iram cohibere non potest. **U**n beba. Sic enim pbiti mirabiliter sum? ut ratio animam. et anima possideat corpus. **I**us vero anima a corpore possessione ppedi si non prius anima a ratione possidet. Custode igitur conditionis nostre paciam dominus esse monstravit. quia ipsa nos possidere nosmetipsos docuit **H**ec beba. Magna igitur est virtus patientie. sine qua anima pbitur et per quam possidetur. Qui enim patienter suffert temptationes. accipiet coronam: sed qui pbit patientiam pbit et coronam. **U**n et **G**rego. eam pmedans dicit. Ego virtutem pacie. signis et miraculis esse maiorem puto. Et salomon. Melior est paciens viro forti. et qui dominatur animo suo expugnatore urbium. **U**n et **S**eneca. Tormenta patienter ferre optabile est. hoc enim fortitudinis pars est. Non enim pati tormenta optabile est. sed pati fortiter quod est virtus. Cum aliquis tormenta fortiter patitur. omnibus virtutibus utitur: fortasse cum una in promptu sit. et maxime appareat patientia: illic est individuus comitatus virtutum. Quicquid honeste fit. una virtus facit. sicut ex consilio sententia **H**ec seneca. Igitur (ut dicit **C**risostomus) iniurie hominum nullus facit damnum. sed magis pacie luctum. Quia vero tot terroribus auditis. sancti turbari potuerunt. timentes quod tunc rident: consolationem supponit de bando eis impeditatis os et sapientiam. ac dicendi et respondendi materiam. quibus nullus poterit resistere vel contradicere: quia non ex ingenio vel arte eorum pcedent verba. sed ex spiritu sancti gratia. Tunc multi scandalizabunt. id est. discedent a fide. et ruent in errores: timore vel immanitate tormentorum. aut potentis seu muneribus seducti. Et quoniam habundabit iniquitas et malicia in falsis christianis. ideo refrigescet et deficiet caritas. id est. vera dilectio erga deum et proximum. in multis alijs ab igne divini amoris. licet totaliter non cadat in eis. Ex habundancia enim iniquitatis oritur tepiditas caritatis per tribulationem. quod calere videbatur ante tribulationem et in pace. Denique (ut ait **A**mbrosius) tunc iustus in deserto iniquus in regno. Vel in eisdem in quibus habundat iniquitas. refrigescit caritas. Nam (ut ait **R**emigius) quantomagis ab unoque iniquitas suscipitur. tantum amplius in corde ipsius arbor caritatis extinguitur. Qui autem perseveraverit in fide veritatis. in amore bonitatis. usque in finem et terminum vite presentis. quocumque tempore incipiat et quocumque tempore reincipiat: hic saluus erit. quia non cepisse sed persistere virtutis est: et non inchoatum tolerantie. sed perseverantia coronatur. De hac materia persecutionum habes laci super per missionem apostolorum. Sed hec pbita more solito et multo violentius tunc fiunt quod evenire soleant. ita ut per signis habeantur. Et predicabitur hoc euangelium regni in universo mundo. Predicatio novi testamenti dicitur euangelium. ratione sue perfectioris et bonitatis. videlicet quia bonum honestum quia bonum iocundum. quia bonum utile: et dicitur euan-

gelium regni ratione sue dignitatis. vel finaliter quia ad regnum ducit quod lex non faciebat vel causaliter quia reges facit. vel materialiter quia de regno differit: et hoc in testimonium omnibus gentibus. id est in accusationem his qui non crediderunt: qui enim crediderunt testabuntur aduersus eos qui non crediderunt. et eos condemnabunt: et tunc veniet consumatio cum ad fines orbis terre sermo pietatis pervenerit. ne aliquis excusare se possit. **S**ecundum **A**ugustinum. Predicatio euangelii in toto mundo. quous fuerit completa quo ab omni mundi parte. non tamen quo ab omni homines in omnibus partibus mundi existentes. **U**n in omnem terram. sed non in omnes omnes terre. exiit sonus eorum: nisi forsitan per communem in generali relationem aliorum. et quod nomen in omnibus fuerat completum. expectatur plenitudo. **U**n et **h**iero. Signum domini minici aduentus. est in toto orbe euangelium predicari ut nullus sit excusabilis: quod aut iam nunc est completum aut in brevi credimus esse plenitudo. Non enim puto aliquam remansisse gentem. que christi nomen ignoret: et quod non habuerit predicatorem. tamen ex vicinis nationibus opinionem fidei non potest ignorare. **H**ec **h**iero. De predictis signis sic dicit **C**risostomus. Est quippe res ista pfectus ambigua. et omnino nescimus an etiam nostra etate hec omnia finiantur: et dies ille metuendus adveniat. atque horribile illud nobis ostendatur tribunal. Nam et signa multa prorsus impleta sunt. et euangelium toto iam fere orbe psonuit. et plura terrarum tremores et fames: ut predictum fuerat. acciderunt. nec gratie iam medium est. **Q**ue omnia considerantes. ad ea nos quod hinc abcessuri sumus. pfectus parem? **N**am licet communis illius finis nobis instet dies peculiaris. tamen iste unus cuiusque nostrum finis in primo est. Et si enim senex sit aliquis. et si adolescens: mortui tamen in quolibet etate vicinus est **H**ec **C**risostomus. Causa vero et radix omnium malorum in mundo. est superbia et psumptio: ipsa enim contra regem erigitur. clericus contra sacerdotem. monachi contra abbatem. filij contra patres. iuvenes contra seniores supbia deo diversa sentiunt **M**alum ergo superbie. quod supernarum angelorum curias corrumpendo destruxerat. prius quoque seculum inordinate pueritudo destruet. **U**n petr' damianus cuiusdam de fuga mundi congratulando sic scribit. Magnas deo gratias debes. qui te hoc tempore de mundo elegit. quo in eo difficile quis saluatur. Jam sterile aratrum per litus ducitur arenosum. Jam illud pphetica videtur impletum. **N**on est veritas. non est misericordia. non est scientia dei in terra. **M**aledictum et maledicium et homicidium et furtum et adulterium inundaverunt. Et illud. Omne caput languidum et omne cor merens. a planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas. **N**on est huiusmodi puritatis et innocentie tramitem tenere desiderat. ecclesie baiulare regimen acquiescat. cum videlicet omnes pene per viciorum abrupta precipites. et tanquam furentes equi. per voluptatum suarum campos feruntur effrenes. **C**laustura vocant. euangelium clauditur. et per ora ecclesiastici ordinis forensia iura decurrunt.

Pauci sacrarū meditantē eloquia scripturarū sed oēs scita legū et forēse litigiū. Et reuera. taz imanis pssura incūbit ecclīis. ut tāq̃ babilōice legiōis acies circūfusa. et hīrlm cū ciuibz suis videat̃ obfessa. Jam nō oculū p oculo iuxta legē. s; referūt cū fenore lesione: et disciplina vindicte q̃ sub gētili dudū fuabat̃ impio. nūc euā gelio pena tribiliter intonāte nescit̃. Ideoq; p ōga taureā. p scutita clauā. p ōbo ferrū. p vete abbibēt gladiū. Erubescūt nūc nō excēbēt iniurie vice. dedignant̃ illati discrimis eq̃tate. videri victores atz terribiles ambiūt. triūphat̃ glē titulos p̃cupiscūt. Sic itaq; dū vn' parū p irascit̃. alē ad īsanā puocat̃. Et q̃d aliud inter hec tot flagitioz mala p̃pēdim? nisi q̃ ṽturo citi' atirpō via iā sternit̃. p quā ī offēsis neq; cie sue vestigijs g̃biaf. Nā sicut dicit apls mīsteriū iam opat̃ iniqtatis **Dec Petr'.** **Oīo.**

Domīe ihu xpe. iudex oīm ṽtue: da mihi p̃staciā ī fidei ṽtate. ne seducar a sila tis et falsis hoībz. nec succūbā in tribu latōibz: s; in p̃fessioe tui noīs et assertōe ṽtatis. valeaz fortit̃ p̃sistere. et p hac obia hoīm et aduersa gaudēt sustinē. Tribue mihi ṽtutē pacie et ut abūdāte iniqtate nō fr̃igescat ī me ardor caritatis. s; vsq; ī finē vite p̃ntis. p̃seuerē ī fide ṽtatis et amorē bōitatis: q̃ten' te miserāte salu' siā dñe de' salutis mee **Amē.** **De aduentu et p̃secutōe Antirpi.** **Capitulū q̃dragesimum.**

Post plia aut et seditōes et alia q̃ p̃missa sūt. seq̃e aduēt' antirpi. qz ut par p̃cessit xpm. ita discordia p̃cebet atirp̃m. Et (ut ait **Crīst**) sicut añ ignē fum' p̃cebit. et añ victoriam pug: sic et añ glāz xpi. tēptatō antirpi. **En** sub iūgit. Cū videritis. s. oculis corpis ī successoribz ṽtis. abhoīnatōz desolatōis. q̃ dicta. i. p̃dicta ē a dāiele p̃pha (dicēte. **Erat** ī tēplo abhoīnatō desolatōis) stantē ī loco scō. i. in tēplo dei: qui legit scz dictā p̃phetiā intelligat eā: tūc īpleti et p̃sumatōz instare. Nā ibidē dī. et vsq; ad p̃sumatōem et finē p̃durabit desolatō: hoc impletuz ē qñ **Delphus** adrian' p̃maginez suā statui fecit. vbi steterat archa testamēti. et hoc fuit signuz destructōis et desolatōis citatis et tēpli. Hoc etiā de abhoīnabili atirpō p̃f̃ intelligi. q̃ dī abhoīnatō rōne supbie. q̃ se p̃fert deo: ex hoc q̃ aduersus deū veniēs. honorē dei sibi ṽdicat: et dī desolatōis qz tūc erit maxia electōrū desolatio. qñ cult' dei destruet̃. ṽl qz ēra et cult' dei p̃ ipm desolabit̃. Tūc em̃ (ut ait apls) reuelabit̃. id ē manifestabit̃ hō p̃cti. fili' p̃bitōis. q̃ aduersat̃ et extollit̃ sup̃. i. p̃ omīe qd dī deus. aut qd colit̃: ita ut in tēplo dei sebeat. oñdēs et oñtans se tāq̃ sit de'. In loco em̃ sc̃ificatōis stabit: ut vbi scōz p̃cibz de' iuocabat̃. ibi ab īfidelibz r̃cept' dei bonoē venēabil' dign' videat̃. Cui' spēs iā p̃cebit. qz iā mīsteriū iniqtatis opat̃ ī membris suis. **Moralit̃** p̃lat' mal' ē ydōlū abhoīatōis et desolatōis. **En** ī **zach.** **O** pastor et ydōlū teres

linq̃ns gregē. **Dī** at̃ abhoīnatō: p̃pter fastidū respectu dei: abhoīnabilis ei ē deo p̃p̃ p̃uitatē cordis. p̃pter īpietatē opis. p̃pter indignitatem oblatōis: vñ tot' ē abhoīnabilis. **Sz** abdit̃ desolatōis. p̃p̃ dispēdiū siue: dānū respectu p̃imi **Desolat'** ei p̃lm. vel p negligēciā officij. vel p corruptōez exēpli. vel p subēctōez t̃palis subidij: s; stat ī loco scō. p̃pter mōstz respectu officij: est em̃ figura antirpi q̃ se debet ī tēplo dī et ideo iāz antirpi sūt mlti. Tūc q̃ legit intelligat videlicet ecclīe destructōz. p̃lati dānatōem. p̃li p̃clitātē. **En** **beba.** **Iuxta** vō sensus spiritalis. cū viderim' abhoīnatōez desolatōis stare vbi nō debet: hoc ē hereses et flagicia regnare īf̃ eos. q̃ celestibz mīsterijs videbant̃ esse p̃secrati: cū opantes īniqtatē. loq̃ntes mēdaciū viros sāguīnuz et dolo sos q̃s abhoīnabit̃ dñs. pacem fidelū turbare p̃penderim': tūc quicūq; ī iudea hoc est ī confessione vere fidei p̃sistimus. nō terrenis infimis qz actibz mancipari. sed tāwalt' ṽtutū culmen debem' ascēdere. quāto plures ampla et errabunda vicio: tū sequi itinera videmus **Dec Beba.** **En** p̃nter monet. ut tūc scz veniente antirpō. qui ī iudea sunt fugiant: quia iudei eū primitus suscipiēt. et ibi p̃pter corpalem antirpi p̃senciāz maior p̃secutō erit: fugiāt inquā ad mōtes. id est ad loca secreta et deserta vbi latitare possint. **En** **hylari'.** **Iudeā** deserere monet et trāsfugi ī mōtes. ne admixtōne plebis illius q̃ creditura est antirpō. vis aut contagio afferatur. **Et** qui ī tecto sunt. id est ī eminentia p̃fectōis. nō descēdāt aliquid tollere de domo sua. p cupiditatem rerum seculariū: p̃pter q̃s sepe etiā p̃fecti deiciunt̃ a culmīe p̃fectōis tpe p̃secutōis. **Dec Hylari'.** **Et** qui ī agro sunt. laborantes p̃ fructu bonorum operum q̃tum ad actiuos: nō fuerant̃ tollere tunicam suam. id est nō redeant ad occupatōes seculi. peccatū implicantes q̃ ītelliguntur per tunicam. **Ad** litteraz vult oñdere. q̃ p̃pter instanciā tribulatōnū et maloz p̃ntium. ac p̃pter expectatōem iudicij et maloz futuroz. nō vacabit alicui intendē negocijs t̃palibz. s; meli' ē q̃ saluet vitā suā q̃ rem pessam. et cogitet quō occurrat iudicij p̃spectibus. **Mistice** at̃ distinguī possent p̃dicta tria p̃ tres stat' hoīm. **Per** eos qui ī iudea sūt. ītelligi potest status incipiētū. q̃ tñ ī p̃fessione fidei manēt. fm illud apli. corde credidit̃ ad iusticiā. **Per** illos q̃ ī tecto sunt stat' p̃ficientiū. qui iam sup̃ carnez q̃ est dom' aīe. sup̃ mōm q̃ ē dom' hoīm. sup̃ aerem q̃ est dom' demonū ascēderūt. **Scdm** illud psal. **Et** factus suz sicut p̃asser solitari' ī tecto. **Per** illos q̃ ī agro stat' p̃fectoz. q̃ ī se p̃fecti iam alios p̃ficē conant̃. fm illud cant. egrediamur ī agz. **Scdm** hec triplex est cōsiliū amonitōis. **Primis** em̃ dāt̃ p̃siliū ascēdēdi ad mōtes: sic et q̃ ī iudea sūt. i. ī p̃fessione fidei. licet īmp̃fecti (iudea em̃ p̃fessio īnt̃pretat̃) fugiant ad montes eternos. id est ad scripturas apostoloz et prophetaz. vel ad

culmina virtutum ut illuminentur a deo. **Unde** psalmista. Illius tu mirabiliter a montibus eternis. **Secundis** datur psalmi non descendebat: sic et in tecto. i. q. a. excedit carnem et modum peccati lestis puerisatōez: non descendat tollere aliqd de domo sua. i. non inclinet se ad carnalia desideria. nec redeat ad actū p. stine puerisatōis mōane. s. m. illud apli carnis curā ne feceris. **Tercis** datur psalmi non reuertendi. sic et q. in agro. i. qui opatur in ecclesia sicut bos in agro dñi. non reuertat tollē tunicā suā. i. rem aliquā tpalez q. se exuit. ut nudus nudus xpm seqret. s. m. illud canē. expositiui me tunica mea. **Secūm** ei aug. in tribulatione cauendū ē. ne quisq. deuictus ad carnalem vitā de spūali sublimitate descendat: aut q. p. fecerat in anteriora se extēdes deficiēdo in posteriora respiciat. **Et** bñ dixi. q. nō ē reuertēdū itro p. defectū p. seueratōis in bono: et ut hoc faciā faciat. memores estote vxoris loth. q. q. retro respexit. nature sue munus p. bidit. **Fugiens** em sathanā et sodomā. p. intpantiā respexit ea: et mortua statua salis seu colūna ē effecta. s. m. **Aug.** hec vxor loth significat eos q. i. tribulatione retro respiciūt. et a spe diuine p. missionis se auertūt. **Et** ideo statua salis facta ē. ut exēplo amonendi hoīes ne similia faciāt. tāq. p. biat et erubiat cor: eoz ne fatui fiāt. **Querit** Aug. q. re mulier ista fuit punita respiciēdo et vidēdo sodomitas. nō at abrahā: et rñdet. q. abrahā respiciebat. dei snāz approbātō: ista at in p. cis eoz delectātō. **Et** ne hoīes in p. secutōe retro aspiciāt. fidē negātō et vitā bonā deserētō. ut vitā corpalem saluēt: p. nter amonendū inducit. q. q. cūq. quesierit sic aīaz suā. i. vitā corpalem saluam facere. timore mortis deficiēdo in antixpi tribulatione. scz xpm negātō vel bona deserētō et retro ad mala eūdo: p. bet illā incurētō dñatō nem etnā: et q. cūq. p. manēs fortis in p. fessione fidei et tribulatione: p. biderit aīam suā. i. vitā corpalem. estimās eā ut occisionis ouē. et p. eligēs moui q. cadere a fide et otute: viuificabit eaz. i. vita ex terna eā dignā faciet. quā inde merebitur et in p. miū recipiet. **Ne** at p. gnātō et nutriētō in illis dieb. q. ab litterā p. gnātes nō possūt bene fugē. agguante pondē. nec similiē nutriētōes p. ter curā. q. circa puulos sūt occupate. **Mistice** p. gnātes sūt. qui fetū mali p. positi cōceperūt: et nutriētōes qui partū mali opis fouent et nutriunt. et sic notat in cōceptōne peccatum in corde: in nutritōne peccatū in opere. **Vel** p. gnātes sūt. qui bona p. posita q. p. ceperūt nō impleuerūt: nutriētōes qui p. cta sub spe longioris vite. usq. ab mortē deduxerūt. **Vel** s. m. aug. p. gnātes sūt auari. qui aliena p. cupiscunt et spem habēt adipiscēdi. sicut mulier p. gnans in spe est plem habēdi: nutriētōes vō sūt qui quod p. cupierūt possidēt. et possessa nutrire stutēt ea detinēdo et augēdo: et sic aīe cupide tpaliū p. gnātes sūt in acq. rēdo. et nutriētōes i. possidēdo. **Et** nota s. m. **Aug.** q. q. d. r. p. l. ē caritas. scz incipiens q. nascit. p. ficiēs q. nutrit. p. fecta q. roborat.

tur. perfectior que mortē desiderat. **Pregnātes** ergo sūt. qui bonū opus p. ceperūt sed nō fecerūt nutriētōes que facere ceperūt. sed nō p. fecerūt. **Istis** autem pregnantibus et nutriētōib. v. e. quia cito scandalizabuntur in antixpi persecutione. vel amore male inflammante. vel timore male humiliante. vel modo utroq. **Deinde** hortatur ut oremus ne fiat fuga nra hyme v. l. sabbato. i. ne aut in frigore p. cōp. aut ocio bonop. opep. reperiamur: utruq. enim multū impedit hominem a fuga antixpi. ymmo magis facit appropinquare sibi: sicut econtrario diuertendo a malo et faciēdo bonū. homo appropinquit deo. **Spūaliter** signatur hic duplex defect. scz caritatis in hyme. et bone opatōis in sabbato. **In** hyme ē gelicidiū amoris. in sabbato cessatio boni opis. **Vel** ne tūc quatenus peccata nostra fugere et penitentiā facere. quando iāz nō licet ambulare et bene agere. **Ambulare** enim longius sabbato nō licet: hyme quoq. ab ambulandū impedimentū est. **Erit** em tunc tribulatio magna. q. l. s. nō fuit ab initio mūdi usq. modo: neq. fiet ulterius talis tribulatio. **Tunc** enim omīs p. secutōes p. stabunt in vnum. scilz infidelium. hereticorum. tyrannorum et falsoz fratrum. **Hi** sunt quatuor venti. et quatuor bestie pugnantes in mari. **Tunc** creberima et acerrima tormenta longe lateq. inferuntur: fidelibus: sed in illis regionib. tunc fideles sunt vexandi vehementius. ubi dominus fuit crucifixus. **Et** (ut dicit haimo super apocalipsim) illa tribulatio non per partes sed simul totum examinet mundum. soluentur enim tunc demones qui modo ligati sunt. ne possint nocere quātū vellent. **Sicut** autē antixpc crudelior erit omnibus p. secutoribus: ita sancti tūc fortiores erūt omnib. martiribus. **Illam** vō tribulationem dominus sciens. infirmitatē humanā abbreviabit propter electos. s. m. modēramē sue eterne sapientie et affectum sue misericordie: ne mora temporum fides p. cruciat credentium. et malicia mutet intellectū. q. nō durabit nisi p. tres annos cum dimidio. **Et** enīz dicitur in danielē. Durabit per tempus et tempora et dimidium temporis. id est tribus annis et dimidio. in quibus regnabit antixpi quātū et predicauit xpc. **Et** iterum in danielē. dies mille ducēt. tinonaginta. i. tres annos et dimidium. **Et** in apocalipsi dicitur. q. data est ei potestas facē: menses quadragintaduos. id est tres ānos cū dimidio. **Et** nisi abbreviati. id est breues a deo prestiti fuissent dies illi. quibus scilicet operabitur antixpc. non fieret salua omnis caro iusti. id est homo: quia nisi hoc esset. rarus aut nullus p. ssuras sustinē et p. paciā saluari posset. q. infirmitas humana diu tribulationē sustinere nō potest: sed p. ter electos breuiabunt. ne ex tribulationis magnitudine cadant a veritate. **Breuiabunt** autem nō mēsurā s. z nūero. q. breuiati dies nō breues dies sūt itelligēdi. s. z pauci. **Unde** dies accipiuntur p. tempore. quia

De remedijs contra spūales

tempus illius psecutionis erit breue. **Que** ergo spes electis nisi grā dei: que dat paciā pīs. et citi⁹ demit potentiā i pīs. Quāto em̄ eant hec tribulatō ceteris q̄ pcellere pssuray pondē grauior. tanto erit tps breuitate moderatior: ut salui fiant electi. q̄ soli in horreo celesti sūt reponēdi. **Uñ dicit Raba.** Q̄ talis tribulatō tūc erit in circuitu aze dñi: ut oībus velut cribro examiatōnis paleis seq̄stratis. solū frumentuz in horreis dñi remaneat colligendū. **Tunc** scz tpe antixpi et in illa pssura. Si quis vobis imitatoribz meis dixerit. **Ecce h. i. i** hac patria vel natōe vel secta. vel psona ē xpc: aut illic. i. in alia a p̄dictis nolite credere. et nolite ire pe de intellectus. eorū doctrine credendo. neq; se ctemini pede affectus eoz vitā imitādo: qz mlti discipuli antixpi veniēt ad seducendū pplm: dicētes. q̄ ipe sit vere xpc in lege et pphetis promissus. **Surgēt** enim pseudo xpi. q̄ est xpc esse menciēnt. s; reuera erūt antixpi. i. falsi xpiani puerctēs doctrinā xpi. q̄ mēcientes de xpo: et pseudo pphete puerctēs doctrinā legis q̄ ppharum. vel usu: pātes sibi diuinas reuelatōnes. s. antixps q̄ discipuli ei⁹ q̄ sūt mēbra ei⁹: et dabūt siḡ aliqd magnuz signātia. et p̄digia hoībz admirāda. q̄ digito p̄dunt et ppter admiratōnem demōstrat: vel signa q̄ aliqd significāt de p̄ntibus. q̄ p̄digia q̄ aliqd p̄dunt q̄ manifestāt de futuris. qz ūtute demonuz multa miracula fieri possent qñ deus pmittit: ita ut in errore ducāt si fieri p̄ etiā electi et p̄destinati. i. si aliq̄ modo fieri posset ut dei p̄finitō mutaret. **Sed** nō seducunt: qz p̄ire nō p̄nt. q̄s deus ad vitā p̄ordi nauit. **Uñ Grego.** Quia electoz cor et trepida cogitatōe pcutit. et tñ eoz p̄stācia nō mouet. vna snia dñs utrūq; cōplex⁹ est. Quasi ei iā errare. ē in cogitatōe titubare. **S; si** fieri p̄ sub iūgi. qz fieri nō p̄t ut in errore electi. capiantur. **Nec** tpi bz antixpi p̄e p̄gruūt. Cui⁹ em̄ nō paueat et p̄cuiat fides. qñ nō solū tormēta crebriora et acerbiora q̄ pri⁹ p̄sueuerāt inferentur fidelibz: sed qd̄ ḡuius ē. signoz q̄ opatō eos q̄ tormēta ingerēt nō eos q̄ sustinebūt p̄comitabit: q̄ p̄secutor vitatis erit opator: ūtutis: idēq; ipe q̄ tormētis seuit ut xpc neget. puocat miraculis ut antixpo credatur. **Nec** m̄p si ista tūc mali opant. qñ a deo p̄mittūt. **Solue** tur em̄ (ut ait aug⁹) tūc sathanas. q̄ p̄ ātixpm in om̄i ūtute sua. mirabiliter quibz s; mēdacie opabit. **Uñ Grego.** Pensē q̄ erit hūane mētis illa tēptatō: qñ p̄i martir et corp⁹ tormētis subicit. q̄ tñ añ oculos ei⁹ miracula tortoz facit. et **Crif.** Sicut in aduētū xpi. añ illū p̄phē. q̄ cum illo apli in spūscō faciebāt ūtutes: sic et in aduētū antixpi. pseudo xpiani. q̄ añ illū et cū illo. in spū maligno faciēt ūtutes. **Et** subiungit. **Eos** ḡ videte. ecce p̄dixi vob oīa. ut p̄scij uigiletis qz mōiti estis. Quasi dicēt. **Ad** hoc ista p̄dico nūc. ut caueatis p̄ tūc et picula sequētia p̄uideatis. q̄a p̄moniti estis: et ut minus noceant vobis iacula que p̄uidistis. **Uñ Crif.** Pro-

nouissimi temporis tēptatōnes

pterea dicit ecce p̄dixi vobis. ut excusatōem ignorācie tollat ab oībz: q̄ p̄cedēs p̄testatō. p̄uideri faciat penā seq̄ntē. **Miscōia** em̄ ē mābātis p̄uenire picl̄m. Nō vult em̄ quēq; p̄ire. q̄ oībz mōstrat p̄bitōis aduētuz. **hec Crif.** Nō ē igit̄ credendū alicui. vel de p̄sona ut ipse sit xpc. vel de tpe futuri iudicij: neq; fides adhibēda his q̄ calculāt et certū tps dētermiant. qñ deus venturus sit. qz hoc a nemie pōt sciri vel obseruari. **Uñ** interrogatus dñs de aduētū regni dei. respondit. Non venit regnum dei et dies iudicij cū obseruatōne scilz temporis. neq; ab angelis neq; ab homibz potest obseruari qñ veniet. **Per** aduentam regni dei intelligit̄ aduentus ad iudicium. quia veniet tanq̄ rex ad iudicandum: et qz tunc manifestabit̄ dei regnū. q̄ cessabit oē aliud regnū. **Et** addit. **Ecce** em̄ regnū dei int̄ vos ē. qz bonū ḡie ē i mēte r̄gnū ḡie itra nos ē. qñ om̄s vires q̄ mot⁹ in nobis diuine gubernationi obediunt. **Secus** quando rebellant **Ac** si dicat. **Non** curetis scire quando veniat regnum dei. et obmittite questionem de regno glorie. quia eius aduentus sciri nō potest: sed querite regnum ḡie. quod intra vos esse potest et pate vos intra vos. p̄ fidem cū dilectōne opātem. quia intra vos est regnū dei. **Nā** in nobis cum dei grā est ut regnum dei capiamus. nisi nos obicem ponam⁹. **Ubi** nota q̄ triplex ē regnum dei. **Primū** est circa nos vel in q̄ nos. s. regnū militātis ecclie. **Secūm** intra nos. scz regnū ḡie. q̄ videlicet de⁹ regnat in aīa. **Terciū** ē regnū glorie. quo deus regnat cū sanctis i glā. **Uel** regnū dei dicit seipm̄ in cordibz fideliz regnantē. **Uñ Beda.** Dicit regnuz dei intra fideles positū: qui em̄ qñq; venturus ē iudex oīm. nūc etiā regnat in cordibz fideliz. **Uñ Ansel.** Qui vere iustus est. deū in se manentē hz. **Templum** enim dei sanctum est quod estis vos. **Uñ ait apostulos.** Sūma igitur diligēcia p̄siderāduz est. cū quāta rōne et reuerencia sensus nostros et membra corporis nostri monere debemus. quibz diuinitas ipsa p̄sibet. **Nem⁹** igit̄ ut dignū ē tāto inhabitatori omne imperium cordis n̄i. ut nihil ei repugnet in nob: s; om̄es cogitatōnes et volūtātū mot⁹. oīa ūba et vniuersa opa nostra. illi⁹ nutū attendāt. ei⁹ voluntati deserviāt. ad rectitudinis eius regulā dirigant. **Sic** em̄ vere regnū ei⁹ erim⁹. et ipse in nob manebit. q̄ nos i illo manētes bñ viuē. **Eos** estis (ait apls) corp⁹ xpi q̄ mēbra de mēbris. **Serua** igit̄ corp⁹ ea dignitate q̄ decet. **Oculi** tui oculi xpi sūt. **Nō** igitur licet tibi oculos xpi ad aliquas vanitates cōspiciendas dirigē. **Os** tuum os xpi est. **Non** ergo licet tibi os xpi. nō dico ad detractōnes nō dico ad mēdacia. sed neq; ad ociosos sermones apire: qd̄ ab solas laudes dei. ad edificatōem pximi debes patum habere. **Sic** de ceteris xpi membris tue custodie p̄missis: intellige **hec Ansel.** Deinde subiūgit **Si** ergo dixerit vobis ecce in deserto est xpc. scz tanq̄ homo religiosus. in loco deserto quasi

7 de exercitio mentis in deum

sub specie sanctitatis vos decipe volentes: nolite erire a v^{ro} loco et p^osito. ad videndū euz vel ab seq^{ndū} p^o opis imitatōez. Et si dixerint. ecce ipenetrabilibus et in locis occultis est. sub specie cognitōis diuinor^{um} archano^{rum} maliciam eius palliatēs ⁊ vos decipe volentes: nolite credere. **¶** El fm Hiero. Si quis pmiserit vobis. q^d in deserto gentiliū et philosophorum dogmate xpc moret̃. aut in heretico^{rum} penetrabilibus ⁊ occultis seu obscuris puenticlis. q̄ dei pollicētur archana: nolite credere. Non enīz deus in scđo aduentu in deserto vagabitur. nec in penetralibus aut in aliq̄ angulo terre. vel in occlto loco seu in aliquib^{us} obscuris latitabit: sed de celo veniens manifeste oībus ubiq; apparebit: quia licet aduētus xpī in carnē fuerit occltus. tam aduentus ei^{us} ad iudiciū erit ita manifest^{us}. q^d nō poterit aliquē latere tanq̄ incognitus. In p^rimo enī aduētu venit in hūilitate et paucis cognitus. et a multis despect^{us} et reprobat^{us}. s; in scđo aduentu veniet manifest^{us} et gloriosus. in potestate orbem iudicaturus. Nam(vt ait **Augusti**) occultum oportebat eū venire vt iudicaretur. manifestus autē veniet vt iudicet. Quasi biceret. Nolite eis credere: qz dies aduent^{us} mei ita clara erit. q^d nullus de ea dubitare poterit.

Ad qđ similitudinē fulgoris introducit. **S**icut enī fulgor et splendor solis exit ab oriēte. et subito apparet ubiq; vsq; in occidentē. oculis. s. oīm manifestus. et nō in vna pte videt et fulget. sed in oībus: nec ānunciante vel pcone indiget. sed in instanti momento tpis in orbem terraz vniuersum apparet: ita aduent? filij hominis ad iudiciū generale. erit subitus et chorsus et manifest? oībus: et ita patens et clar? q nullus dubitare poterit: et nō h vel illic. sed simul obiq; ppter effusionem. et splendorem glorie apparebit. Stultum est g eum credi esse vlt querere in puo loco et in abscondito. qui toti? mundi lumē est. **U**nde **Ambro.** **X**p̄c sicut fulgur choruscans. p vniuersum mundum luminis sui globos spargit. **E**t ideo nec in desertis vagat. nec aliquib; locis clauditur: quia celus et terram ego cōpleo dicit dñs. **S**ed luce fulgoris fulget. vt in illa nocte resurrectōis gloriā videre possimus. **E**t (vt dicit **Cris**) sicut fulgur sm qualitātē fulgoris sui nō bigne aspicitur. sic et cū venerit xpc sm mensurā glorie eius nō poterūt eū sufficienter aspicē. **E**t sicut iam instruxit discipulos de modo apparitiōnis sue. qz sicut fulgur manifeste veniet: sic nūc pnter instruit eos de loco in quo futurus est. **U**nde subiungit. **A**licunq; fuerit corpus. i. xpc in humanitate quia iudicabit in forma humana scilicet gloriōsa: ibi cōgregabūnt et aquile. id est sancti occurrētes obuiā xpo ad iudiciū venienti. quib; innouata est iuuentus vt aquile. **X**p̄c dicit corpus. ad denotandū carnis veritatē et oñsionis spēm. in q videbit eū oīs oculus electi dō dicūtur aquile ppter resurrectōis innouatōz et visionis subtilitatē. q solē iusticie ir

secunde partis. Capitulum. xli.

reuerberatis oculis uidebim⁹. Quasi dicet s^m
Cris. Dux in glorioso corpore aduenerit fili⁹ ho^m
minis. non oportet in angulis estimare eū esse
q² tanta erit obsequentiū sibi sanctorū multi⁹
tudo. ut unicuiq³ pateat q² ipse est xpc dñs. ca²
put totius ecclie. et sup omne p²icipatū et uir⁹
tutem. et sup omne qd noīatur in hoc seculo et
futuro: p aquilas em multitudinē angelorū et
sanctorū uniuersorū oñdit. Ideo em sancti aqi⁹
lis assimilant⁹. q² sicut filij aquilarū ad soles p²
bant⁹. ut siquidē recto aspectu intendē potue⁹
rint cōtra radios solis. intelligant⁹ esse legitti⁹
mi: si aut nō potuerint. cognoscant⁹ adulteri:
sic et filij dei ad xpi iusticiam p²bantur. Si
eniz potuerint pleno corde iusticie eius uerba
fiscipere. intelligūt⁹ esse legitimi: si aut non
potuerint. cognoscunt⁹ de dyabolo esse nati.
Hec Cris. Quia ergo aduentus xpi erit ita pu⁹
blicus et manifestus. et q̄tum ab modum et q̄²
tum ab locum: ideo ipse non indiget preconib⁹
et nuncijs talibus. qui uobis ānuncient: dicen⁹
tes. hic uel illic est xpc. Igit⁹ nolite talib⁹ crede⁹.

Domine ihu xpe pie. da mihi uisus mun-
di abhominatōnibus et seuentibotri-
bulatōnibus. ad montes et culmina uir-
tutum fugere: et in celestibus conuersando. de
spūali sublimitate ab carnalia desideria. et actus
pristine puerisatōis mūdane nō descendē. ut me
inclinare: et in anteriora me extendēto. et p fru-
ctu bonor operū laborādo. in posteriora et ad
tpalia quibz me exui nō respicere. Da etiā mi-
hi. ut nullis seductōibz cretēs. regnū grē quod
in te nos pōt eē querā. et ignū glē pueniā Amē.

De remedijs contra spirituales nouissimi tem-
poris temptatōnes et exercitio mentis in deū.

Capitulum Quadragesimum primum.

Et quia ut dictū ē. ante
aduentū dñi veniēt mlti pseudo xpī
et pseude pphe. i. simulati et falsi. et
seducēt mltos. qui añ videbant et
am pfecti: ideo hic pñter ponūť aliq̃ remedia.
p̃tra qualbā tēptatōes spūales. q̃ isto tpe habū
dant ad pbandū et purgandū electos: q̃ in corbi
bus quorūdā seminant a dyabolo. et p̃parant
locū antixpo. Duplīr at̃ veniūt p̃dicte tēptatō
nes. p̃mo p suggestōēz et illusionē dyaboli: qui
decipit hoīem in regimē. qđ debet h̃re erga de
um. et i hoc q̃ ē dei: scđo p corruptā doctrinā et
modū viuēdi alioz. q̃ iam venerūt p tēptatōes
huiusmodi: p̃pter quod ostendenduz est. primo
q̃ regimē debes h̃re apud deū. et ad id qđ dei ē:
et p̃ quō debes regi erga alios. q̃tū ad docēnā
et modū viuēdi eoz. Primū remediū ē tem
ptatōes spūales istiꝝ t̃pis. q̃s pcurat dyabolꝝ in
cordibꝝ illoz. q̃ volūt se dare deo p oīem et cō
tēplatōem. vel p alia opa pfectōis. ē istud: ut n̄
desideres visiones aut reuelationes. vel sentiē
tia que sunt supra naturam. et supra cursum il
loz qui deum diligūt et timent p verissimum
amorem: qz istud desiderium esse nō potest sine